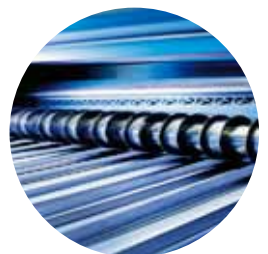

Årsredovisning

med hållbarhetsredovisning

Kalendarium

Holmen offentliggör för år 2012 följande ekonomiska rapporter:

Delår januari-mars	8 maj
Delår januari-juni	14 augusti
Delår januari-september	26 oktober
Bokslutsrapport för 2012	7 februari 2013

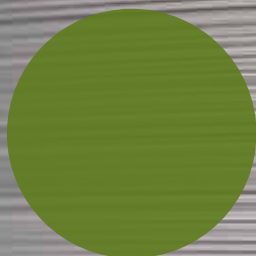
Information

I samband med delårs- och bokslutsrapporterna anordnas press- och telefonkonferens på engelska. Konferensen kan även följas i direktsändning på Holmens webbplats.

Årsredovisning samt boksluts- och delårsrapporter publiceras på svenska och engelska och sänds automatiskt till de aktieägare som anmält att de så önskar. De finns även tillgängliga på Holmens webbplats **www.holmen.com**

Beställning av tryckt information kan ske via

- www.holmen.com
- Holmen AB, Koncernstab Information, Box 5407, 114 84 Stockholm
- epost info@holmen.com
- telefon 08-666 21 00
- fax 08-666 21 30

Innehåll

Styrelsen och verkställande direktören i Holmen Aktiebolag (publ), organisationsnummer 556001-3301, får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2011 för moderbolaget och koncernen. **Årsredovisningen inklusive revisionsberättelsen omfattar sidorna 4–89.** Resultatet av årets verksamhet samt moderbolagets och koncernens ställning framgår av **förvaltningsberättelsen, sidorna 4–53**, och av de finansiella rapporterna jämte noter och kommentarer. Koncernens resultat- och balansräkning jämte moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman.

VD-ord	2
--------	---

ÅRSREDOVISNING

Affärsverksamhet

Året i korthet	4
Strategi	8
Tryckpapper	12
Kartong	16
Sågade trävaror	20
Skog	22
Energi	26
Riskhantering	28

Hållbarhet

Principer och styrmedel	33
Medarbetare	34
Hållbara produkter	37
Miljöansvar	39
Intressentdialog	42
Bestyrkanderapport	43

Bolagsstyrning

Bolagsstyrningsrapport	44
Styrelse	48
Aktien och ägarna	50
Koncernledning	53

Finansiella rapporter

Resultaträkning	56
Rapport över totalresultat	57
Balansräkning	58
Förändringar i eget kapital	59
Kassaflödesanalys	60
Moderbolaget	62
Noter	64

Förslag till vinstdisposition	88
Revisionsberättelse	89

Årsstämma	90
Femårsöversikt hållbarhet	91
Ekonomisk tioårsöversikt	94
Definitioner och ordlista	96

Notförteckning

1. Redovisningsprinciper	64
2. Rapportering per rörelsesegment	68
3. Övriga rörelseintäkter	70
4. Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	70
5. Arvode och kostnadsersättning till revisorer	71
6. Finansnetto och resultat från finansiella instrument	72
7. Skatt	72
8. Resultat per aktie	75
9. Immateriella anläggningstillgångar	75
10. Materiella anläggningstillgångar	76
11. Biologiska tillgångar	77
12. Andelar i intresseföretag samt övriga aktier och andelar	78
13. Finansiella instrument	79
14. Varulager	82
15. Rörelsefordringar	82
16. Eget kapital moderbolaget	82
17. Avsättningar för pensioner	83
18. Övriga avsättningar	84
19. Rörelseskulder	84
20. Operationell leasing	84
21. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	85
22. Närstående	85
23. Andelar i koncernföretag	86
24. Obeskattade reserver	87
25. Kassaflödesanalys	87
26. Viktiga bedömningar och uppskattningar	87

Bäste aktieägare!

2011 präglades av eurokrisen och dess effekter på konjunkturen. Mot slutet av året hade order- och efterfrågesituationen försämrats påtagligt för våra produkter. Trots detta förbättrades lönsamheten för koncernen som helhet. Höjda priser på tryckpapper och kartong bidrog till en positiv utveckling, samtidigt som alltjämt höga råvarupriser hade viss återhållande effekt. Uppstarten av det nya sågverket i Braviken skedde i stark motvind med låga trävarupriser och höga råvarupriser vilket påverkade resultatet negativt. Investeringsaktiviteten var fortsatt hög med stora satsningar i soda- och bio-bränslepannor.

På basis av bolagets finansiella stabilitet, att resultatutvecklingen är rimligt god och att vi snart är igenom en tung investeringsperiod har styrelsen beslutat föreslå en höjning av utdelningen från 7 till 8 kronor per aktie.

En genomlysning av koncernens skogar och dess tillväxt- och prisförutsättningar resulterade i en uppvärdering av skogen med 3,6 miljarder kronor före skatt. För att lyfta fram de fina tillgångarnas betydelse för koncernen inleder jag med att beskriva råvarusidan.

Skogens värde ökar

Holmen är Sveriges fjärde största skogsägare med en produktiv skogsareal på drygt en miljon hektar. Vart tionde år görs en beräkning av våra skogstillgångars förutsättningar vad gäller skogligt bestånd och förväntad tillväxt. Genomgången visade att strategin med tillväxtfrämjande åtgärder gett resultat som föranleder förväntningar om framtida ökad tillväxt.

Samtidigt har intresset för skogen som råvara ökat. Andra ändamål än de traditionellt skogsindustriella kompletterar användningen i ökande grad. De områden där idag olja och kol dominerar kommer att vara naturliga användningsområden för den förnybara skogsråvaran. Slutsatsen blir att betalningsförmågan för virket kommer att kvarstå och sannolikt förstärkas.

Mot bakgrund av detta har vi justerat upp våra prisförväntningar och tillsammans med höjda tillväxtantaganden har det inneburit en kraftig värdejustering under fjärde kvartalet. Våra skogar är en mycket värdefull tillgång som vi ska sköta och utveckla, i enlighet med vår strategi.

Energi – ett utvecklingsområde

Energifrågan är viktig för samhället men också för Holmen-koncernen: El utgör en stor kostnadspost i vår tryckpappersproduktion, men det är också en av våra tillgångar som förvaltas av ett affärsområde där produktionen av el ger bra lönsamhet och möjligheterna att expandera är goda. Under några år har vi förberett oss för expansion inom vindkraft. Det första större tillståndet för cirka 20 verk beräknas vara klart för lönsamhets- och investeringsbedömning under våren 2012.

Vindkraftsatsningarna kan utvecklas längs flera parallella spår där vi kan investera själva, ihop med en partner eller låta någon extern part helt själv utveckla en park. Utöver tillskottet från vindkraft får vi en intern elproduktionsökning som resultat av nya panninvesteringar inom Iggesund Paperboard.

Investeringar i kartong

2011 blev ytterligare ett bra år där leveranserna från Iggesund Paperboards båda bruk höll i stort sett samma nivå som 2010. Höjda marknadspriser på kartong bidrog till en resultatförbättring. Våra framgångsrika varumärken Invercote och Incada stärkte sina positioner på marknaden för SBB-respektive FBB-kartong. En av våra viktigaste uppgifter är att fortsätta fylla varumärkena med den kvalitet och service som våra kunder förväntar sig. Parallellt investerar vi i effektivare produktionsanläggningar genom den sodapanna och turbin som tas i drift vid halvårsskiftet 2012 i Iggesund samt genom biobränslepannan i Workington som startas under första halvåret 2013. Vi får

därmed två väl investerade anläggningar med bra konkurrenskraft på både kvalitet och kostnader.

Mot specialpapper

För Holmen Paper slutade 2011 med positivt resultat främst tack vare högre papperspriser samtidigt som höga kostnadsnivåer för returpapper och massaved hämmade resultatutvecklingen. Stängningen av pappersmaskin PM 61 i Madrid genomfördes under våren och var en helt nödvändig åtgärd mot bakgrund av negativ konsumtionsutveckling och underskott på råvara i Spanien. Holmen har därmed stängt tre pappersmaskiner under de tre senaste åren och ihop med andra rationaliseringar minskat de fasta kostnaderna avsevärt. Produktionen i Holmen Paper kommer, när 2012 går mot sitt slut, att ligga på drygt 1 000 ton/anställd/år, jämfört med för fem år sedan då den var cirka 750 ton/anställd/år. Detta innebär en kraftig produktivitetssökning. Konkurrenssituationen är tuff och vi måste hela tiden ha en beredskap att justera kapacitetsnivån, antingen kortsiktigt genom marknadsbetingade stopp eller, om så krävs, genom att stänga hela produktionslinjer. Rationaliseringsarbeten och kostnadsneddragningar pågår fortsatt inom alla delar av Holmen Paper.

Den strategiska förflyttningen från tidnings- mot specialpapper som MF Magasin och bokpapper tog ytterligare ett stort steg under 2011 och volymen har de senaste fem åren vuxit med 10 procent per år. Lanseeringen av vår nya produkt Holmen VIEW befäster vår ledande position inom de nischer vi verkar. Produkterna är i många fall orienterade mot segment där reklaminvesteringarna i papper växer.

Tuff sågverksuppstart

För Holmen Timber blev 2011 ett utomordentligt tufft år med uppstart av det nya sågverket i Braviken i en tid då marknaden definitivt inte var med oss. Mycket höga råvarupriser samt låga färdigvarupriser

gjorde året till ett av de sämsta för europeisk sågverksindustri. Uppstarten i det nya sågverket har gått helt enligt plan men nedgången i efterfrågan fick till följd att planerade skiftökningar slopades. Bygghandeln i Europa har inte återhämtat sig sedan nedgången 2008, men vi är övertygade om att trä som klimatneutralt byggmaterial har framtiden för sig. Med två högeffektiva, storskaliga sågverk kommer vår verksamhet att vara intrimmad och redo att ta hand om framtida efterfrågeökningar.

Hållbarhet del av affären

Ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet – hos oss på Holmen är de tre hållbarhetsdimensionerna väl integrerade och robust förankrade i verksamhet och strategier. Genom god lönsamhet och finansiell stabilitet, sunt nyttjande av naturens resurser, samt medarbetare med rätt kompetens och brett mandat, skapar vi värde och långsiktig tillväxt.

En viktig utgångspunkt är vårt engagemang och medlemskap i FN:s Global Compact. Det innebär att Holmen tar tydlig ställning i frågor om mänskliga rättigheter, socialt ansvar, miljöansvar och rätten att bilda fackföreningar.

Hållbarhet är idag i högsta grad en naturlig del av affären. Varken kunder, ägare, anställda eller myndigheter kommer att acceptera något annat.

Framtidsutsikter

Den allmänt svaga konjunkturen skapar osäkerhet kring efterfrågan för 2012. Prisförhandlingar för tryckpapper pågår men förväntas inte leda till några större förändringar. För kartong och trävaror är priserna stabila. Kostnadsläget väntas gradvis förbättras till följd av prissänkningar för returpapper och ved mot slutet av 2011 samt pågående rationaliseringar. Ökad avverkning i Holmens skogar kommer att påverka resultatet positivt, samtidigt som vi har att hantera konsekvenserna av stormen Dagmar.

Resultatet 2011 gynnades av valutasäkringar på bra nivåer. Dessa säkringar löper ut i början av 2012 vilket kommer ha en betydande negativ påverkan på resultatutvecklingen. De två större pågående investeringarna inom kartongverksamheten ger till följd fortsatt höga investeringar under 2012.

Holmenkoncernen har en solid grund att stå på med våra bägge råvaruverksamheter inom skog och energi. Kompletterat med en stabilt lönsam verksamhet inom kartong och en välinvesterad och konkurrenskraftig sågverksrörelse har bolaget utomordentliga förutsättningar att leverera aktieägarvärde i framtiden. Tryckpapper kommer sannolikt att utgöra en successivt mindre del av

omsättningen men inriktas samtidigt mot allt mer specialiserade produkter där våra produktionsenheter har hög konkurrenskraft och goda möjligheter att ta marknadsandelar. Även detta bör kunna leverera ett väsentligt bidrag till lönsamheten.

Stockholm den 20 februari 2012

Magnus Hall
VD och koncernchef

Året i korthet

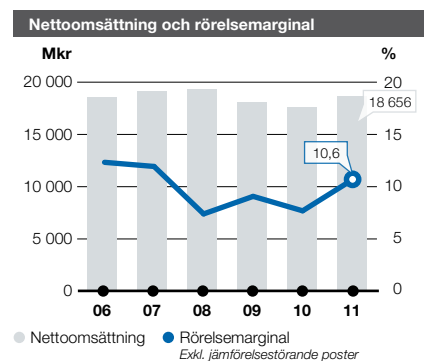
Fakta	2011	2010
Nettoomsättning, Mkr	18 656	17 581
Rörelseresultat, Mkr	5 573	1 596
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	1 980	1 332
Årets resultat, Mkr	3 955	704
Resultat per aktie, kr	47,1	8,4
Utdelning per aktie, kr	8*	7
Avkastning på sysselsatt kapital, %**	8,5	5,9
Avkastning på eget kapital, %	23,1	4,2
Skuldsättningsgrad, ggr	0,32	0,34
Investeringar, Mkr	1 733	1 597
Medelantal årsanställda	4 041	4 241

*Styrelsens förslag **Exkl. jämförelsestörande poster

Koncernens rörelseresultat

Rörelseresultatet exklusive jämförelsestörande poster för 2011 var 1 980 Mkr, vilket motsvarar en avkastning på sysselsatt kapital om 8,5 procent. Resultatet förbättrades till följd av högre priser för tryckpapper och kartong. Kostnaderna för ved och returpapper ökade vilket påverkade resultatet negativt. Holmen omvärderade i fjärde kvartalet skogsinnehavet baserat på en ny avverkningsplan och nya antaganden om framtida försäljningspriser och kostnader. Omvärderingen påverkade årets resultat efter skatt med 2 648 Mkr. Årets investeringar uppgick till 1 733 Mkr och avsåg främst det nya sågverket i Braviken, en ny sodapanna och turbin vid Iggesunds Bruk samt en ny biobränslepanna vid bruket i Workington. Den finansiella nettoskulden ökade med 487 Mkr till 6 259 Mkr. Skuldsättningsgraden var vid årets slut 0,32. Styrelsen föreslår en utdelning på 8 kronor per aktie.

Marknaden

För tryckpapper och kartong försvagades marknaden något under hösten vilket bidrog till produktionsbegränsningar. Priserna var efter genomförda höjningar i slutet av 2010 och början av 2011 stabila. För sågade trävaror var marknadsläget genomgående svagt under året och lönsamheten var låg i hela branschen. Efterfrågan på massaved och timmer var stabil i början av året men minskade något under sista kvartalet vilket också innebar prissänkningar. Elproduktionen var hög på grund av hög tillrinning till Holmens vattenmagasin. Samtidigt återgick priserna till mer normala nivåer efter fjolårets mycket höga prisnivå.

Utsikter

Koncernens lönsamhet förbättrades väsentligt under 2011 tack vare högre priser för tryckpapper och kartong medan råvarukostnaderna ökade. Marknadsläget för koncernens produkter har försvagats under hösten 2011 och den svaga konjunkturen skapar osäkerhet kring efterfrågan för 2012. Prisförhandlingar för tryckpapper pågår men förväntas inte leda till några större förändringar. För kartong och trävaror är priserna stabila. Kostnads-läget väntas förbättras något till följd av prissänkningar för returpapper och ved samt pågående rationaliseringar. Ökad avverkning i Holmens skogar kommer att påverka resultatet positivt samtidigt som stormfälld skog måste tas om hand vilket ökar kostnaderna temporärt. Valutasituationen är viktig för koncernen och resultatet 2011 gynnades av valutasäkringar på bra nivåer. Dessa säkringar löper ut i början av 2012 vilket kommer ha en betydande negativ påverkan på resultatutvecklingen. Investeringarna bedöms vara fortsatt höga under 2012, främst till följd av de två större pågående investeringarna inom kartongverksamheten.

Viktiga händelser 2011

JANUARI Produktionen startar vid nya Bravikens Sågverk. Reguljär produktion av nya papperet Holmen VIEW inleds.

FEBRUARI Holmen och E.ON tecknar avtal om att utveckla vindkraft i Örnsköldsviks kommun. Hallsta Pappersbruk inför en ny organisationsstruktur för ökad effektivitet.

MARS Vid bruket i Workington tas den ombyggda massalinen i bruk. Energiförbrukningen minskar med 10 procent och kartongkvaliteten höjs. Den mindre av de två pappersmaskinerna vid bruket i Madrid, PM 61, stängs. Kapaciteten minskar med 170 000 ton och cirka 170 personer berörs.

APRIL Beslut fattas om att investera 1,1 miljarder kronor i en biobränslepanna vid bruket i Workington. Byggstart för delägda bolaget Vindlins 30 vindkraftverk i Örnsköldsvik.

MAJ En återväxtgaranti introduceras och erbjuds privata skogsägare.

SEPTEMBER Vindmättningsmaster monteras i samarbete med Statkraft på fem platser i Östergötland, huvudsakligen på Holmens mark.

OKTOBER En investering i ombyggnad vid Bravikens Pappersbruk möjliggör ytterligare produktion av Holmen XLNT, ett papper avsett för bilagor, direktreklam och produktkataloger. Ett nytt långsiktigt program för gödsling läggs fast. En ny elpanna, som ersätter den tidigare oljepannan, tas i drift vid Hallsta Pappersbruk.

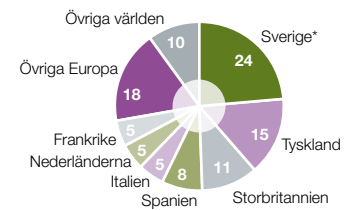
NOVEMBER Vindmätning påbörjas vid bruket i Workington. Vid Bravikens Pappersbruk och Iggesund Paperboards enhet i Strömsbruk aviseras neddragningar om cirka 80 respektive 20 personer i syfte att öka lönsamheten.

DECEMBER Inventeringen av Holmens skogar avslutas och avverkningsplanen uppdateras. Holmens skogsinnehav uppvärderas.

HELA ÅRET Byggnationen av den nya sodapannan och turbinen vid Iggesunds Bruk följer tidplanen. Investeringen gör bruket självförsörjande på fossilfri elektrisk energi. Skogsplantskolan i Friggensund byggs om till en av Europas modernaste.

**Resultat
2011
3 955 Mkr**

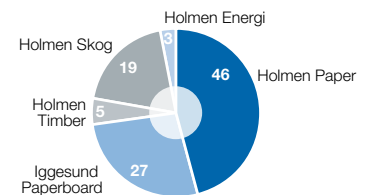
Nettoomsättning/marknad, %

*Varav skog och kraft 22%

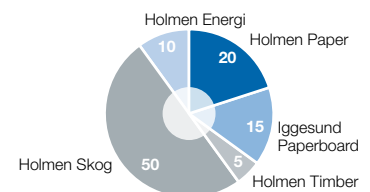
Totalt: 18 656 Mkr

Nettoomsättning/affärsområde, %

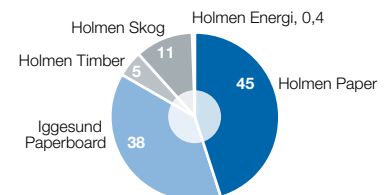
Totalt: 18 656 Mkr

Operativt kapital/affärsområde, %

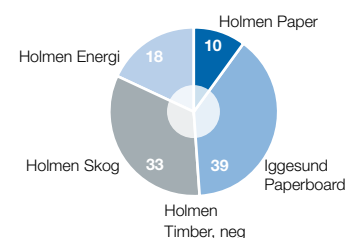
Totalt: 32 469 Mkr

Medelantal anställda/affärsområde, %

Totalt: 4 041

Rörelseresultat*/affärsområde, %

*Einkl. jämförelsestörande poster

Totalt: 1 980

Affärsområden: **Produkter**

HOLMEN PAPER

Produkter: Magasin-, bok-, vitt och färgat tidningspapper samt telefonkatalogpapper.	Kunder: Detaljister, magasin-, bok- och dagspressförlag, telefonkatalogutgivare och tryckerier.	Produktionsanläggningar: Hallsta Pappersbruk, Bravikens Pappersbruk och Holmen Paper Madrid.	Produktionskapacitet/år: 1 750 000 ton.
	Huvudmarknad: Europa.		

IGGESUND PAPERBOARD

Produkter: SBB- och FBB-kartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål.	Kunder: Konverterare av kartong till förpackningar samt tryckerier och grossister.	Produktionsanläggningar: Iggesunds Bruk och Workingtons Bruk.	Produktionskapacitet/år: 530 000 ton.
	Huvudmarknad: Europa.		

HOLMEN TIMBER

Produkter: Snickerirvirke i furu och konstruktionsvirke i gran.	Kunder: Snickeri- och möbelindustri, hyvlärer, byggvaruhandel, husfabriker med flera.	Produktionsanläggningar: Iggesunds Sågverk och Bravikens Sågverk.	Produktionskapacitet/år: 870 000 kubikmeter.
	Huvudmarknad: Europa, Nordafrika och Mellanöstern.		

Affärsområden: **Råvaror**

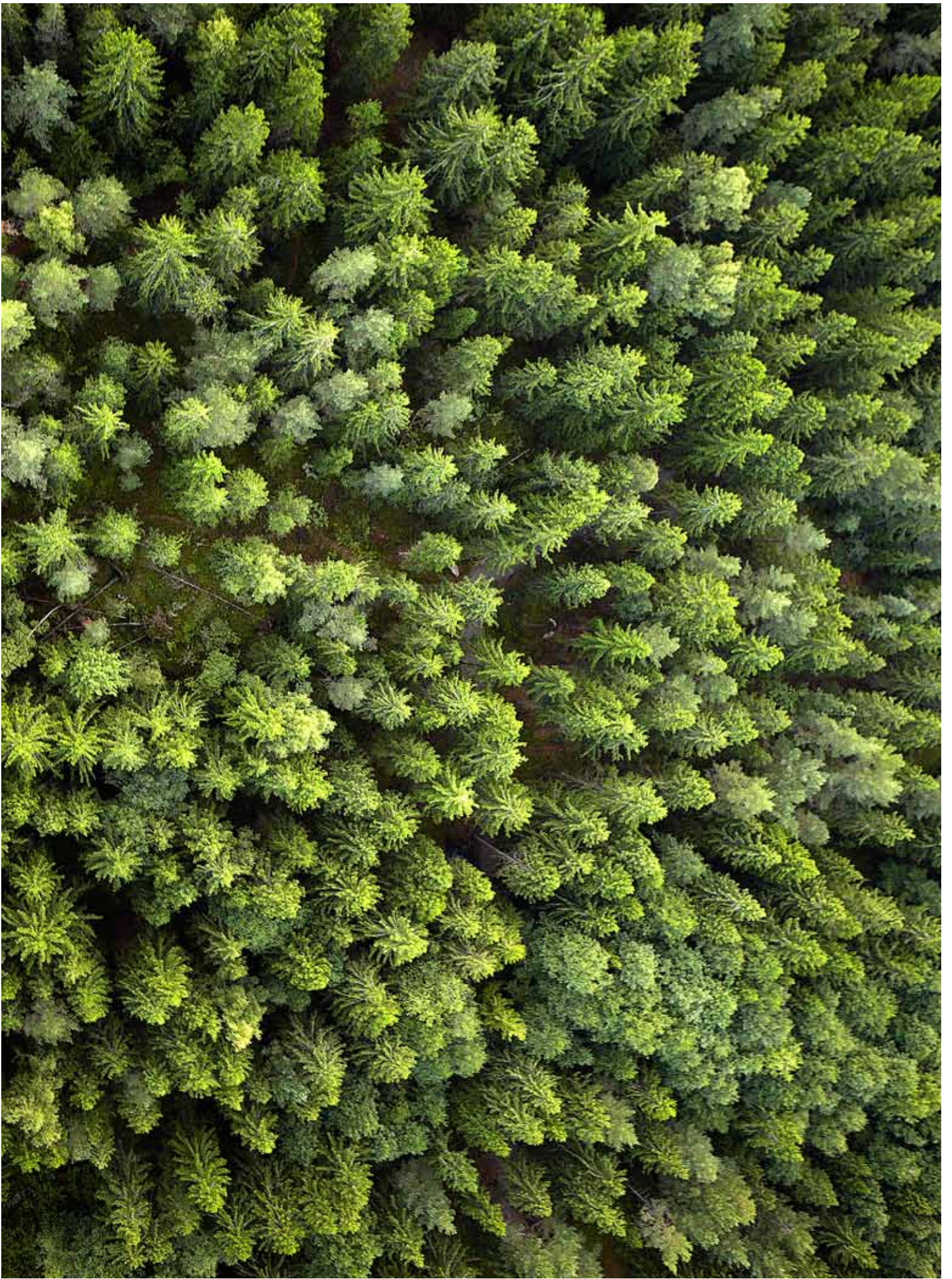
HOLMEN SKOG

Produkter: Virke och biobränsle.	Verksamhet: Ansvar för Holmens skogar och virkesförsörjning till koncernens svenska enheter.	Innehav: 1 032 800 hektar produktiv skogsmark med 118 miljoner m ³ sk virkesförråd.	Årlig avverkning: 3,2 miljoner m ³ fub.
	Kunder: Massa- och pappersindustri, sågverk och värmeverk.		

HOLMEN ENERGI

Produkter: Vattenkraft, vindkraft och torv.	Verksamhet: Ansvar för koncernens vatten- och vindkraftanläggningar samt elförsörjning till koncernens svenska enheter.	Produktionsanläggningar (hel- och delägda): 21 vattenkraftverk och 1 vindkraftpark.	Produktionskapacitet/år: 1 112 GWh från vattenkraft.
---	---	---	--

Strategi

Strategi: Utveckla våra fem affärsområden

Europa är huvudmarknad • Kvalitet, produktivitet och kostnadsfokus • Engagerat ledarskap och kunniga medarbetare • Stark finansiell ställning och god lönsamhet • Hållbar utveckling

Holmens affärsidé är att driva och utveckla lönsam och hållbar verksamhet inom tre produktinriktade affärsområden för tryckpapper, kartong och trävaror samt inom två råvaruinriktade affärsområden för skog och energi.

Utveckla våra fem affärsområden

DE TRE PRODUKTINRIKTADE affärsområdena bedriver tillverkning som baseras på förnybara råvaror från hållbart brukade skogar. Tillväxten sker i huvudsak organiskt genom att förfinas produkterna och/eller öka produktionsvolymen inom befintliga produktområden. Utveckling kräver också omställningar och stängning av olönsam produktion, något som präglat tryckpappersverksamheten de senaste åren.

TRYCKPAPPER. Holmen Paper tillverkar tryckpapper vid två svenska och ett spanskt bruk. Hälften av försäljningen avser nischprodukter inom magasin- och bokpapper medan övrig försäljning främst är inriktad på standard tidningspapper. Produktionen förflyttas gradvis från tidningspapper till mer förädlade papperskvaliteter som erbjuder kunderna ett kostnadseffektivt alternativ till traditionella pappersval. Strukturella omvärldsförändringar pressar tryckpappersmarknaden vilket kräver fokus på kassaflöde och beredskap för anpassningar av produktionskapaciteten.

KARTONG. Iggesund Paperboard är marknadsledare inom de högsta kvalitetssegmenten för konsumentförpackningar och kvalificerade grafiska ändamål. Produktionen sker vid ett svenskt och ett engelskt bruk där stora klimatanpassade investeringar i energiförsörjningen görs som kommer att förstärka konkurrenskraften ytterligare. Marknadsförutsättningarna är goda och den ledande positionen i Europa ska befästas genom kundnära produktutveckling, ett starkt servicekoncept och kontinuerlig utveckling av produktvarumärkena.

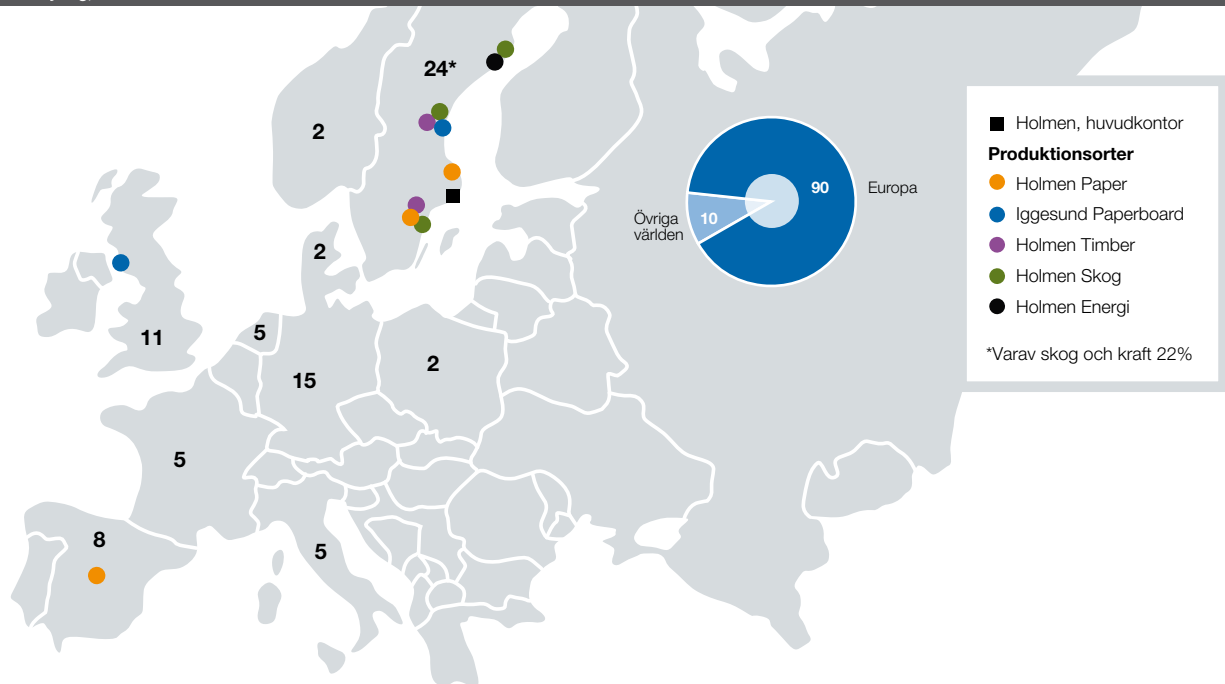
SÅGADE TRÄVAROR. Holmen Timber tillverkar snickerirvirke i furu och konstruktionsvirke i gran vid två sågverk i Sverige. Produktionen är storskalig men Holmen Timber är ändå en liten aktör på en starkt fragmenterad marknad. Sågverken är samlokaliserade med koncernens bruk vilket tillsammans med egen virkesförsörjning ger synergieffekter som är en betydelsefull konkurrensfördel på en trävarumarknad som långsiktigt gynnas av träets positiva fördelar för ekonomi och klimat.

SKOGS- OCH ENERGITILLGÅNGARNA i Sverige bidrar till en jämn och hög intjäning och utgör viktiga resurser vid råvaruanskaffningen till de produktinriktade affärsområdena. Tillgångarna ska växa och utvecklas genom aktiv skogsskötsel och genom investeringar i förnyelsebar energiproduktion.

SKOG. Holmen Skog sköter koncernens skogar, drygt en miljon hektar produktiv skogsmark, och virkesförsörjningen till produktionsenheterna i Sverige. På basis av den långsiktiga skogsskötseln ökas nu avverkningen med nästan 20 procent jämfört med tidigare bedömningar.

ENERGI. Holmen Energi utvecklar nya energikällor vid sidan av den befintliga vattenkraften som idag bidrar med drygt 1 TWh. Potentialen bedöms vara god att utveckla ny lönsam produktion av vindkraft och målet är att år 2020 producera 1 TWh från vind.

Försäljning, %

Europa är huvudmarknad

Holmen är verksamt på stora och väletablerade marknader. Nästan 90 procent av försäljningen av tryckpapper, kartong och trävaror sker i Europa. Genom en decentraliserad säljorganisation i form av egna försäljningsbolag uppnås en geografisk närhet till kunden. Holmens råvarumarknader för virke och energi är koncentrerade till Sverige.

Kvalitet, produktivitet och kostnadsfokus

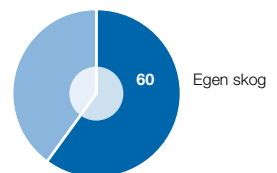
PRODUKTIONSPROCESSER. Koncernens övergripande ambition är att leverera ett kunderbjudande med attraktiva och högkvalitativa produkter samt god service. Det ska ske kostnadseffektivt så att Holmen förblir en konkurrenskraftig leverantör. Storskaliga produktionsanläggningar med hög miljöstatus och kompetenta medarbetare ger ett effektivt utnyttjande av insatsvaror och kapital. För att framgångsrikt kunna genomföra långsiktiga investeringar och uppnå både storskalighet och utveckling måste samspelen fungera väl mellan marknadsföring, produktutveckling och produktion. Stora volymer av vissa produkter kombineras med utvalda satsningar på mer förädlade eller förbättrade produkter riktade mot befintliga och nya kundgrupper.

RÅVARUANSKAFFNING. Kostnaderna för råvaror och transporter är tillsammans med effektiva produktionsprocesser viktiga för konkurrenskraften. Fiber i form av virke, returpapper och massa samt energi i form av el och värme utgör huvudsakliga råvaror i processen för att producera tryckpapper,

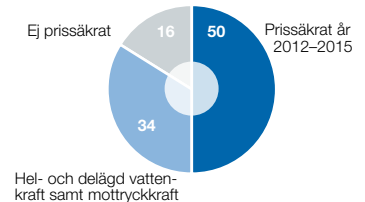
kartong och trävaror. Genom en väl integrerad process är Holmen i stort självförsörjande på massa och värmeenergi. Eget skogsinnehav och en betydande andel el producerad i egen regi bidrar till en långsiktigt stabil råvaruförsörjning. För virke är självförsörjningsgraden cirka 60 procent. Produktionen av egen elkraft motsvarar cirka 35 procent av koncernens elenergi-behov. För den el som köps in tecknas prissäkrade långtidskontrakt med elleverantörerna. Inköpen i Sverige är till stor del säkrade fram till 2015. Inom koncernen finns även hel- och delägda insamlingsbolag för anskaffning av returpapper.

PRODUKTUTVECKLING. Holmens produktutveckling sker affärsområdesvis och i första hand där den största kompetensen och erfarenheten finns – vid produktionsenheterna. Dessutom finns tre utvecklingscentra som samlar specialkompetens inom prioriterade områden. Paperboard Development Centre har som huvudsaklig uppgift att tillföra Iggesund Paperboard specialkompetens inom bestrykning, ytbehandling och pappersfysik. Holmen Paper Development Centre bidrar till Holmen Papers utveckling genom att stödja bruken i utvecklingsarbete och införande av nya tekniker. Holmen Biorefinery Development Centre arbetar för att utveckla nya användningsområden för vedråvara och restprodukter i syfte att omvandla dessa till lönsamma affärer inom koncernens alla affärsområden. Holmen samverkar också med universitet, högskolor och forskningsinstitut, ofta tillsammans med andra företag som har närliggande intressen.

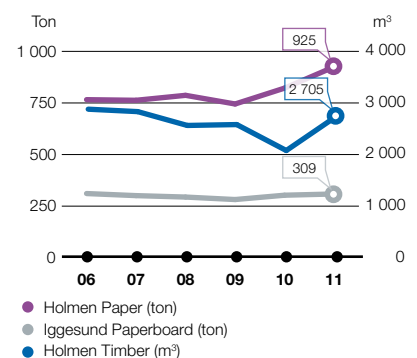
Självförsörjning råvaror – virke, %

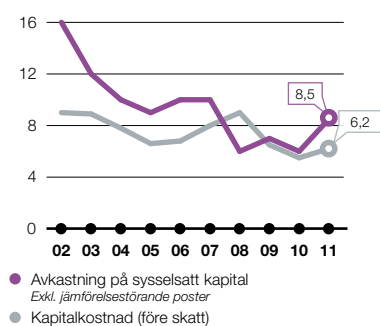
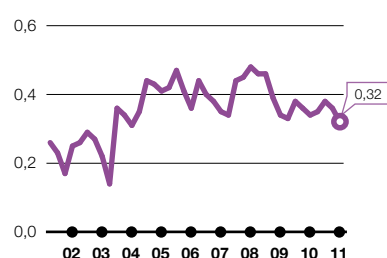
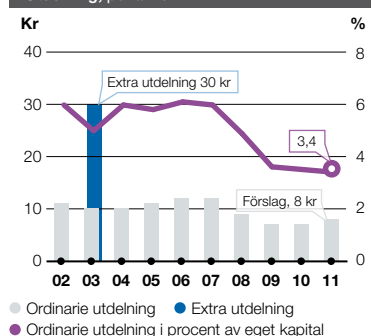

Självförsörjning råvaror – el, %

Produktivitet, produktion/anställd och år

Lönsamhet, avkastning på sysselsatt kapital, %**Kapitalstruktur, skuldsättningsgrad, ggr****Utdelning, per aktie****Kapitalkostnad**

Holmens verksamhet är kapitalintensiv och en stor del av utvecklingen sker genom investeringar i utökad kapacitet, förbättrad produktion och effektivare energianvändning. Även kostnadsrationiseringar kräver ofta investeringar. För att utvärdera lönsamheten i investeringarna används en modell för att nuvärdesberäkna kassaflöden med en beräknad kapitalkostnad som för investeringar i de produktinriktade affärsområdena uppgår till 11 procent (före skatt). Vid utvärderingen av den löpande verksamheten bestäms kapitalkostnaden årsvis utifrån korta marknadsräntor och riskpremier anpassad till verksamhetens risk. För 2011 uppgick den för koncernen i genomsnitt till 6,2 procent (före skatt).

Engagerat ledarskap och kunniga medarbetare

Holmens personalarbete lägger tonvikten vid kompetensförsörjning, ledarskap och arbetssätt. Att rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare är avgörande för att Holmen framgångsrikt ska kunna bedriva sin verksamhet. För att lyckas genomföra bland annat ett omfattande chefsutvecklingsprogram med målsättningen att skapa ett engagerat ledarskap på samtliga nivåer i koncernen. Detta lägger i sin tur grunden för ett arbetsklimat där kompetenta medarbetare får utvecklas och ta ansvar i takt med att deras mandat växer. Personalarbetet styrs av ett antal övergripande mål, vilka regelbundet följs upp via nyckeltal och genom den koncernövergripande medarbetarundersökningen *Holmen Inblick*. Detta bildar underlag för det strategiska personalarbetet samt för lokala åtgärdsplaner.

Stark finansiell ställning

LÖNSAMHET. Holmens målsättning är att avkastningen uthålligt ska överstiga marknadsmässig kapitalkostnad. I koncernen används nyckeltalet Value Added för att beräkna lönsamheten utifrån rörelseresultatet med avdrag för kapitalkostnad och skatt. Det ger ett enkelt och tillräckligt rättvisande mått

som kontinuerligt följs upp för koncern, affärsområden och produktionsenheter. Efter några år med svag lönsamhet till följd av den svåra situationen för tryckpapper översteg under året återigen resultatet kapitalkostnaden.

KAPITALSTRUKTUR. Holmen ska ha en stark finansiell ställning som ger finansiell stabilitet och möjlighet att fatta korrekta och långsiktiga affärsbeslut som inte enbart är beroende av konjunktur och externa finansieringsmöjligheter. Skuldsättningsgraden ska vara inom intervallet 0,3–0,8. Anpassningen till detta mål utgör en del av den strategiska planeringen.

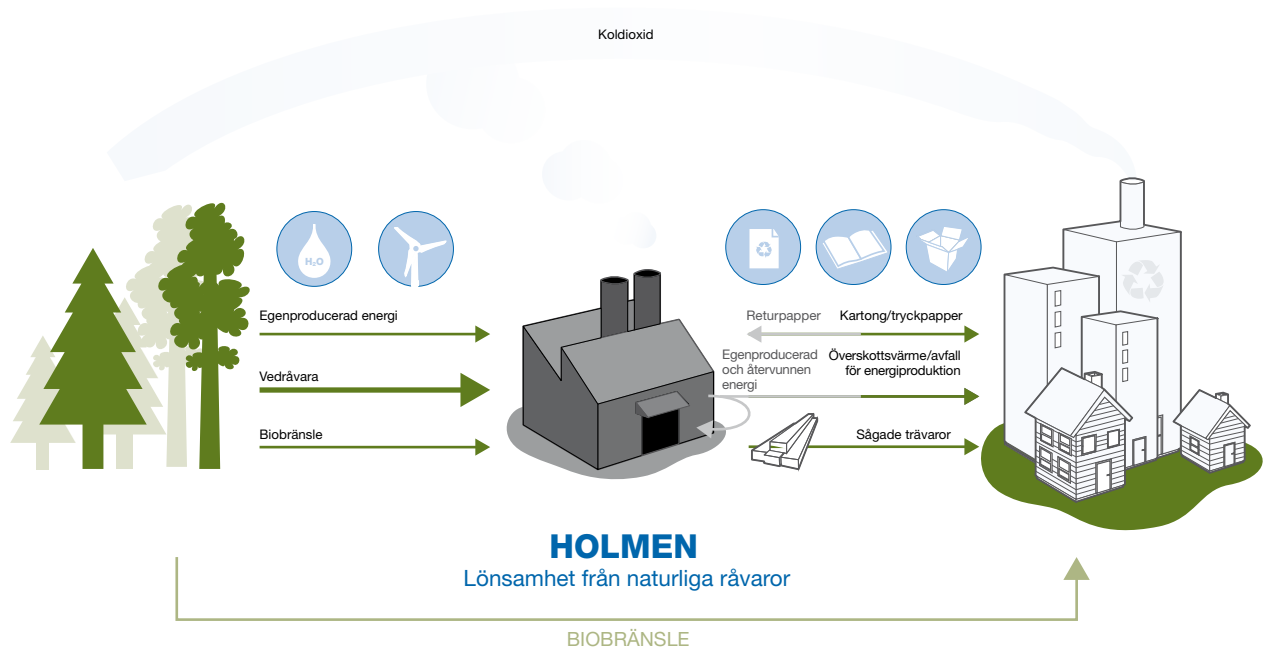
UTDELNING. Beslut om ordinarie aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Styrelsen har till årsstämman 2012 föreslagit en utdelning om 8 kronor per aktie, vilket motsvarar 3,4 procent av eget kapital. Under de senaste tio åren har den ordinarie utdelningen i genomsnitt uppgått till 5 procent av eget kapital. Det har inneburit att 65 procent av resultatet per aktie per år har delats ut i form av ordinarie utdelningar.

FINANSIELLA MÅL

▶ Holmens **lönsamhet** ska uthålligt överstiga marknadsmässig kapitalkostnad.

▶ Den **finansiella ställningen** ska vara stark med en skuldsättningsgrad inom intervallet 0,3–0,8.

▶ Beslut om **aktieutdelning** ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Hållbar utveckling

Holmens affärsverksamhet utgår från skogen - en förnybar råvaruresurs av stort värde för människor, biologisk mångfald och klimat. I de egna skogarna bedriver Holmen långsiktigt hållbart skogsbruk baserat på rik erfarenhet, modern forskning och ständig utveckling. Alla steg i Holmens produktlivscyklar är noggrant optimerade för att minimera resursförbrukning och miljöpåverkan.

Efter att Holmens produkter använts är de återvinningsbara och via sitt tryckpapper och kartong bidrar Holmen dessutom med att fylla på det globala returpapperskretsloppet med fiber.

Den egna energiförsörjningen växer kontinuerligt när den befintliga vattenkraften kompletteras med andra förnybara energikällor som biobränsle och vindkraft. Med

syftet att minimera resursförbrukningen och skapa nya intäkter identifieras och utvecklas nya affärsidéer och produkter med skogsråvara och restprodukter som bas. Tillsammans bidrar detta till ett produktkretslopp som blir allt mer hållbart och kontrollerat i takt med att Holmen utvecklar och breddar verksamheterna.

Miljöarbetet organiseras och bedrivs med utgångspunkt från en miljö- och energipolicy. I policyn tydliggörs energi- och klimatfrågornas betydelse för verksamheten. Strategiskt arbetar Holmen utifrån tre mål med tydlig koppling till en hållbar utveckling:

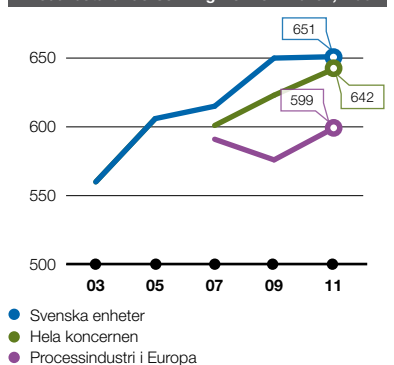
- Öka tillväxten i Holmens skogar med 25 procent till 2050 (basår 2007: 4,4 miljoner m³sk)

- Minska användningen av fossila bränslen med 75 procent till 2020 (basår 2005)
- Öka produktionen av förnyelsebar el till 67 procent relativt Holmens elförbrukning till 2020 (basår 2005: 31 procent).

För att uppnå detta krävs ett målmedvetet arbete. Medan de koncernövergripande målen är långsiktiga, finns på koncernens enheter på lokal nivå kortsiktiga miljö- och energimål. Dessa följs inom ramen för de certifierade ledningssystem som tillämpas.

Medarbetarundersökning Holmen Inblick, index

Om samtliga medarbetare ger högsta betyg på frågorna inom enkätens alla delområden blir det totala värdet på Inblick-index 1 000.

Tryckpapper

Fakta	2011	2010
Nettoomsättning, Mkr	8 631	8 142
Rörelseresultat, Mkr	228	-1 404
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster *, Mkr	228	-618
Investeringar, Mkr	210	211
Operativt kapital, Mkr	6 606	6 954
Medelantal årsanställda	1 808	2 084
Andel försäljning i Europa, %	91	88
Leveranser, 1 000 ton	1 668	1 732

* 2010: Nedskrivningar och avsättningar -786 Mkr

Holmen Paper genomgår en strategisk omställning från produktion av standard tidningspapper till att i allt högre grad bli en specialpappersproducent. Med produkter som utmanar traditionella pappersval nås nya positioner på en marknad i förändring.

Trender

I takt med att elektroniska medier vinner mark, förändrar människor sina vanor. Tryckta medier utmanas av de digitala. Parallellt med konsumenternas ändrade medievanor, ökar konkurrensen mellan medierna om annonsinvesteringarna.

De strukturella förändringarna väntas fortsätta i Europa. Det sätter press på tidnings- och mediehusen att utveckla integrerade produktlösningar som kombinerar tryckt, digitalt och TV på nya sätt.

Marknad

EUROPAMARKNADEN för tråhaltigt tryckpapper uppgick till 21,6 miljoner ton 2011, vilket är en minskning med 800 000 ton eller cirka 4 procent jämfört med 2010.

MAGASINPAPPER hade i Europa en svagt negativ utveckling under 2011. Efterfrågan uppgick till 11,8 miljoner ton, en minskning med cirka 4 procent. Delområdet MF Magasin ökade något, en utveckling helt driven av Holmen Papers fortsatta framgångar inom området. Prishöjningar genomfördes för alla magasinpapper vid årsskiftet 2010/2011.

BOKPAPPER av det slag Holmen Paper tillverkar hade en minskad europeisk efterfrågan för första gången sedan området

började mätas separat 2008. Efterfrågan uppgick till cirka 420 000 ton.

TIDNINGSPAPPER. Europamarknaden uppgick under året till 9,1 miljoner ton, vilket är en minskning med 3 procent. Vid årsskiftet 2010/2011 höjdes priserna på tidningspapper i Europa från en mycket låg nivå. Vid halvårsskiftet genomfördes ytterligare en mindre höjning.

TELEFONKATALOGPAPPER fortsätter att minska men i en långsammare takt än tidigare. Under 2011 uppgick den europeiska marknaden till cirka 320 000 ton, en minskning med 6 procent. Mindre prishöjningar genomfördes vid årsskiftet 2010/2011.

Verksamheten 2011

Holmen Papers leveranser uppgick till 1 668 000 ton under 2011, vilket är 4 procent lägre än under 2010. Minskningen beror främst på stängningen av PM 61 i Madrid men även på de marknadsrelaterade produktionsstopp som togs i slutet av året.

Omställningen till specialpapper fortsatte och andelen MF Magasin och bokpapper uppgår nu till 38 procent av den totala produktionen. För de svenska bruken uppgick andelen till 47 procent medan produktionen i Spanien helt fokuseras på tidningspapper.

Rörelseresultatet exklusive jämförelsestörande poster blev 228 Mkr jämfört med -618 Mkr för föregående år. Betydande prishöjningar från låga nivåer påverkade resultatet positivt medan kostnaderna för ved och returpapper ökade. Returpapperspriset nådde under våren 2011 historiskt höga nivåer. Priskurvan planade sedan ut och vek under hösten nedåt för första gången sedan januari 2009. Genomförda rationaliseringar, däribland stängningen av PM 61 vid bruket i Madrid och pågående rationaliseringar vid Hallsta Pappersbruk, minskade de fasta kostnaderna.

Produkter

MARKNADSPPOSITION. Holmen Paper tillverkar tryckpapper för magasin, produktkataloger, direktreklam, böcker, dagstidningar och telefonkataloger vid två svenska och ett spanskt bruk.

Hälften av försäljningen avser obestrukna specialpapper. Marknadsandelen inom magasinpapper är låg men bedöms ha god potential att öka då Holmen Paper fortsätter sin stegvisa omställning från standard tidningspapper till en position som leverantör av specialpapper. Detaljister, tryckerier samt magasins- och bokförlag är exempel på kundsegment som ökar i betydelse i takt med att den strategiska omställningen vinner mark.

Övrig försäljning består i huvudsak av standard tidningspapper, där marknadsandelen i Europa är 8 procent, samt en krympande andel telefonkatalogpapper. Holmen Paper har en stark position hos de europeiska tidningsförläggarna, dit knappt hälften av den totala försäljningen går.

MAGASINPAPPER. Holmen XLNT och nya Holmen VIEW har kvaliteter som gör det möjligt att utmana traditionella pappersval och ta marknadsandelar inom användningsområden som tidigare dominerats av SC-papper och bestrukna kvaliteter. Holmen VIEW lanserades 2010 som ett svar på marknads behov av en produkt som med utmärkt tryckkvalitet kan ge en mer kostnadseffektiv produktion av främst produktkataloger, magasin, bilagor och direktreklam.

Holmen Paper tillverkar också traditionellt SC-papper. Den nya produkten PREMIUM 80 har blivit mycket uppskattad på marknaden sedan den lanserades 2010.

BOKPAPPER. Trähaltigt bokpapper, i första hand till pocketböcker, har blivit en framgång för Holmen Paper. Storskalig, effektiv produktion som uppfyller bokmarknadens höga kvalitetskrav är grundläggande faktorer.

TIDNINGSPAPPER. Stora upplagor och effektiv tidningsproduktion kräver papper med jämn och hög kvalitet. Det ska också förena de höga krav som ställs på ekonomi,

ytvikt och tryckresultat. Holmen NEWS har en stark position på marknaden, och erbjuder dessutom i färgade kvaliteter.

TELEFONKATALOGPAPPER. Leveranserna av telefonkatalogpapper, som i huvudsak går till Europa, fortsätter att minska.

Utveckling

Omställningen till en högre andel specialpapper fortsätter på de svenska pappersbruken och baseras på de unika egenskaper som tillgången till färsk fiber ger. Vid Hallsta Pappersbruk tillverkas inte längre standard tidningspapper och vid Braviken utanför Norrköping kan nu två av de tre pappersmaskinerna efter höstens investeringar tillverka Holmen XLNT. Sedan 2008 har en kapacitet motsvarande knappt 300 000 ton ställts om från tidningspapper till de nya specialprodukterna. Under samma period har användandet av färsk fiber ökat från 75 till 90 procent.

Omställningen i kombination med vikande lönsamhet innebär nya krav på organisation och medarbetare. Vid såväl bruket i Madrid som Hallsta Pappersbruk har en ny struktur funnit sin form under året. Vid Bravikens Pappersbruk har under hösten en neddragning om 80 personer aviserats, vilket bland annat innebär förändrat arbetsätt. Även samordningen mellan bruken och marknadsorganisationen har stärkts.

Under hösten har aktiviteter kring företags strategier, värderingar och varumärke genomförts på samtliga bruk.

Viktiga händelser 2011

JANUARI Regulerad produktion av Holmen VIEW inleds.

FEBRUARI Hallsta Pappersbruk inför ny organisationsstruktur för ökad effektivitet.

MARS Den ena pappersmaskinen vid bruket i Madrid, PM 61, stängs. Kapaciteten minskar med 170 000 ton. Cirka 170 medarbetare berörs.

SEPTEMBER Tidigare marknadschefen Henrik Sjölund tar över som chef för Holmen Paper.

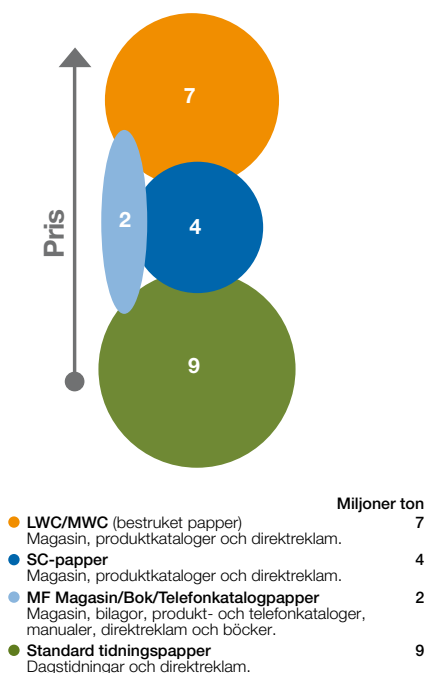
OKTOBER Ombyggnation vid Bravikens Pappersbruk möjliggör ytterligare produktion av Holmen XLNT.

OKTOBER En ny elpanna, som ersätter den tidigare oljepannan, tas i drift vid Hallsta Pappersbruk.

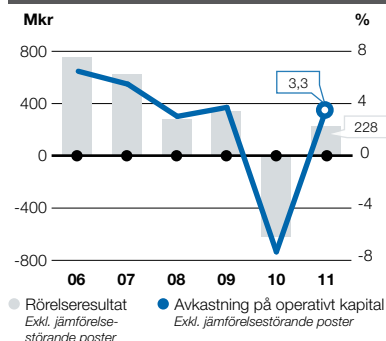
OKTOBER Kenneth Ohlsson blir ny platschef vid Hallsta Pappersbruk. Juha Paulin tar över samma roll vid Holmen Paper Madrid.

NOVEMBER Vid Bravikens Pappersbruk aviseras neddragningar i syfte att öka lönsamheten. Åtgärden berör cirka 80 personer.

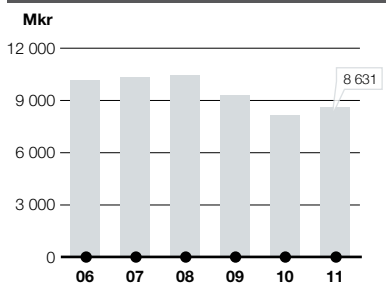
Europeiska tryckpappersmarknaden 2011

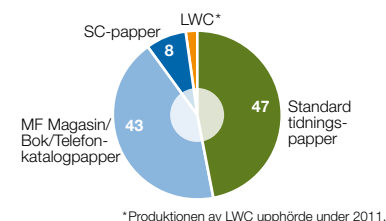
Rörelseresultat

Nettoomsättning

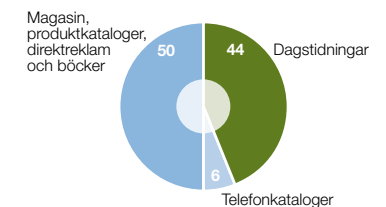

Produktområden, %

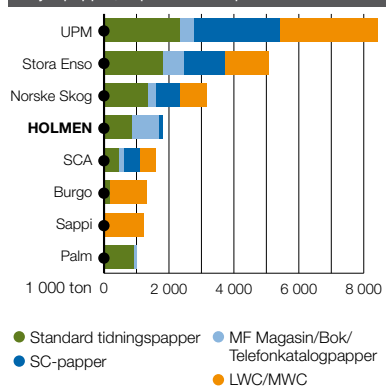

*Produktionen av LWC upphörde under 2011.

Slutanvändningsområden, %

Ledande producenter 2011

Sju produktvarumärken...

Holmen VIEW

Holmen XLNT

Holmen PREMIUM

Holmen BOOK

Holmen PLUS

Holmen NEWS

Holmen GUIDE

Holmen Paper tillverkar och marknadsför sju produktvarumärken, inriktade mot olika användningsområden.

HOLMEN VIEW är ett modernt, obestrukt papper med silkkänsla och hög tryckglans. Färg- och bildåtergivning av högsta kvalitet i kombination med god läsbarhet och hög bulk gör Holmen VIEW till ett konkurrenskraftigt alternativ till traditionella SC- och LWC-papper.

Användningsområden: Magasin, produktkataloger och direktreklam.

HOLMEN XLNT är cirka 20 procent tjockare än SC-papper. Därför kan kunden välja lägre ytvikt utan att ge avkall på stabilitet, tryckglans och läsbarhet, vilket i sin tur sänker kostnaderna för papper, porto och distribution.

Användningsområden: Produktkataloger, direktreklam och bilagor.

HOLMEN PREMIUM är ett SC-papper som genom sina speciella egenskaper är ett attraktivt alternativ till bestrukt papper.

Hög ljushet och vithet i kombination med god opacitet och glans möjliggör högkvalitativt tryck med distinkt bild- och färgåtergivning.

Användningsområden: Direktreklam, magasin och bilagor.

HOLMEN BOOK är utvecklat för att ge bästa tänkbara läsoplevelse. Den rena och jämna ytan, tillsammans med hög bulk och stadga, ger papperet dess speciella karaktär och känsla. Olika bulkalternativ och ytvikter, samt flera ljusheter och nyanser, innebär stor valfrihet för kunden.

Användningsområden: Böcker.

HOLMEN PLUS förenar äkta tidningskänsla med mycket god produktionsekonomi. Detta, tillsammans med hög bulk, god kontrast och bra läsbarhet, gör Holmen PLUS till ett idealiskt val för kunder som värdesätter möjligheten att göra flygigare tryck-

saker eller fler utskick utan att det kostar mer pengar.

Användningsområden: Bilagor, direktreklam och magasin.

HOLMEN NEWS är avsett för de stora tidningsupplagorna, där kraven på effektivitet, ekonomi och tryckresultat är höga. Holmen NEWS finns dessutom i färgade varianter som ger den tryckta slutprodukten en egen stark karaktär.

Användningsområden: Tidningar och bilagor.

HOLMEN GUIDE är ett tunt och lätt papper som gör det möjligt att producera och distribuera omfångsrika, informationsintensiva trycksaker på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt.

Användningsområde: Telefonkataloger.

... som används så här av kunderna.

Samverkan med dubbel effekt: Hög kvalitet till lägre kostnad.

En marknad i konstant förändring kräver både lyhördhet, kreativitet och målmedvetna satsningar på nyskapande lösningar. Med den utgångspunkten valde Holmen att samarbeta med bland annat Aktietrykkeriet AS i utvecklingen av ett helt nytt tryckpapper. En produkt som skulle ta en ny position på tryckpappersmarknaden.

EN AV HOLMENS UTVECKLINGSPARTNER, Aktietrykkeriet AS, är ett norskt familjeföretag som ligger i framkant av teknikutvecklingen. Tryckeriet grundades redan 1884 och positionerar sig idag under devisen "Bäst på tid" som en tydlig kvalitetsleverantör specialiserad på magasin, kundtidningar och direktreklam.

GENOM OFFENSIVA SATSNINGAR på miljö- och klimatområdet har Aktietrykkeriet blivit ett av de första tryckerierna i Europa som kan erbjuda klimatneutrala trycksaker. Ett löfte som innebär att den sammanlagda produktionskedjan – ända från skogen till pappersåtervinningen – inte bidrar med något nettotillskott av koldioxid eller andra växthusgaser.

SAMMA SLAGS PIONJÄRANDA präglar samarbetet mellan Holmen och Aktietrykkeriet. 2010 inleddes samarbetet kring utvecklingen och testkörningar av ett helt nytt papper som

skulle uppfylla en gemensam målsättning: Att sätta en ny standard för kostnadseffektivitet utan att ge avkall på kvaliteten. Uppgiften var en stor utmaning för experterna hos både Holmen och Aktietrykkeriet, men det slutliga resultatet motsvarade alla förväntningar. Det nya tryckpapperet erbjuder unik tryckglans, silkkänsla och – viktigast av allt – stora möjligheter för slutkunderna att sänka sina kostnader.

DET NYA TRYCKPAPPERET döptes till Holmen VIEW och premiären ägde rum i januari 2011. Då växlade Aktietrykkeriet över till nya Holmen VIEW för 2011 års produktion av *Dagbladets* helgbilaga *Magasinet*. En övergång som innebar rejäla besparingar jämfört med det tidigare bestrukna papperet. Idag är Holmen VIEW något av ett huspapper för den här typen av produktioner på Aktietrykkeriet.

UTVECKLINGEN AV HOLMEN VIEW är ett bra exempel på hur samverkan i alla led driver teknikutvecklingen framåt och hur Holmen med nya produkter utmanar etablerade synsätt på pappersval. Genom att involvera hela förädlingskedjan och dra nytta av den samlade expertisen leder Holmen utvecklingen mot mer specialiserade produkter som möter framtidens krav. Holmen VIEW intar en särställning på tryckpappersmarknaden och är en produkt som gjort skillnad. Inte minst för kunden.

HALLSTA PAPPERSBRUK

Råvara: Granmassaved.

Process: TMP- och slipmassa.

Produkter: MF Magasin, SC-papper och bokpapper.

Produktionskapacitet: 670 000 ton/år.

Medelantal anställda: 674.

BRAVIKENS PAPPERSBRUK

Råvara: Granmassaved, returpapper.

Process: TMP- och DIP-massa.

Produkter: MF Magasin, tidningspapper, färgat tidningspapper och katalogpapper.

Produktionskapacitet: 750 000 ton/år.

Medelantal anställda: 576.

HOLMEN PAPER MADRID

Råvara: Returpapper.

Process: DIP-massa.

Produkter: Tidningspapper och färgat tidningspapper.

Produktionskapacitet: 330 000 ton/år.

Medelantal anställda: 240.

Kartong

Fakta	2011	2010
Nettoomsättning, Mkr	5 109	4 849
Rörelseresultat, Mkr	863	817
Investeringar, Mkr	1 120	521
Operativt kapital, Mkr	5 041	4 313
Medelantal årsanställda	1 522	1 528
Andel försäljning i Europa, %	83	83
Leveranser, 1 000 ton	474	464

Iggesund Paperboard befäster ställningen som kvalitetsledare i Europa genom fortsatt utveckling av kvalitet och servicekoncept. Hållbara investeringar som ger stora energibesparingar pågår i de båda kartongbruken.

Trender

Privatkonsumtionens utveckling har en stor påverkan på förpackningar i premiumsortimentet som kräver kartong av mycket hög kvalitet. Konsumentförpackningar kopplade till framförallt livsstilskonsumtion hör idag till de mest snabbväxande.

Ur ett hållbarhetsperspektiv lyfts kartongen allt oftare fram som ett mer miljööch klimatvänligt alternativ jämfört med förpackningsmaterial som plast och glas.

Kartong för grafiska ändamål utmanas, liksom tryckpapper, av utvecklingen inom digitala media. E-vykort och e-böcker är exempel på detta. Samtidigt öppnar den digitala trycktekniken upp för nya möjligheter och marknader för kartong med rätt egenskaper.

Marknad

Under året sjönk världskonsumtionen av kartong med 3 procent till 33 miljoner ton. Största globala marknaden är Asien följt av Nordamerika. I Europa minskade efterfrågan med 5 procent på de kartongtyper som Iggesund Paperboard erbjuder, Solid Bleached Board SBB och Folding Box Board FBB, främst under ett svagt andra halvår. De största marknaderna i Europa för dessa produkter är Tyskland och Storbritannien med 24 respektive 12 procents andel av konsumtionen.

Priserna på både SBB- och FBB-kartong i Europa har varit stabila under 2011, efter de prishöjningar som genomfördes 2010.

Verksamheten 2011

Leveranserna från Iggesund Paperboard uppgick till 474 000 ton under 2011, vilket var 2 procent högre än under 2010. Från att ha ökat under första halvåret 2011, skedde en avmattning i leveranserna under hösten med anledning av det försämrade marknadsläget. Rörelseresultatet blev 863 Mkr jämfört med 817 Mkr för föregående år. Genomförda prishöjningar påverkade resultatet positivt, medan underhållsstopp och stigande råvarupriser ökade kostnaderna.

Produkter

MARKNADSPPOSITION. Iggesund Paperboard har drygt 15 procents andel av marknaden för SBB- och FBB-kartong i Europa, men är tydlig marknadsledare i de högsta kvalitetssegmenten. Försäljningen riktar sig främst till konverterare som tillverkar förpackningar samt grossister och tryckerier som köper kartong för olika grafiska tillämpningar.

VARUMÄRKEN. Iggesund Paperboard tillverkar och marknadsför kartongprodukter under två varumärken – Invercote respektive Incada. Invercote, som är en SBB-kartong, är

det starkaste varumärket på kartongmarknaden, medan FBB-kartongen Incada rankas som nummer fyra. Invercote tillverkas på Iggesunds Bruk medan Incada framställs på bruket i Workington, England.

FÖRPACKNINGSKARTONG. Kartongen från Iggesund Paperboard motsvarar högt ställda krav på lukt- och smakneutralitet och används bland annat till förpackningar för konfektyr, parfym, läkemedel, livsmedel, kosmetika och tobak. Tack vare de två kartongkvaliteterna samt förädlingsmöjligheterna vid bolagets lamineringsverksamhet i Strömsbruk, kan Iggesund Paperboard erbjuda en av marknadens mest kompletta produktportföljer utifrån förpackningsindustrins behov.

GRAFISK KARTONG. Den höga och jämna kvaliteten, tillsammans med goda tryckeegenskaper, gör Invercote och Incada lämpade för en rad olika användningsområden på den grafiska marknaden, till exempel reklamtryck, kort och omslag. Inom digitalt tryck finns en ny intressant växande marknad. Beroende på det stora antalet slutkunder säljs huvuddelen av den grafiska kartongen via ett brett nät av grossister.

Utveckling

HÅLLBARA INVESTERINGAR. I april 2011 beslutade Holmens styrelse att investera 1,1 miljarder kronor i en bibränslepanna vid bruket i Workington. Bibränslepannan kommer att bidra till sänkta energikostnader och därmed ökad konkurrenskraft för bruket. Anläggningen beräknas producera 325 GWh elenergi och 420 GWh värmeenergi per år vilket täcker brukets hela energibehov. Det innebär en radikal omläggning av brukets energiförsörjning – från fossil naturgas till bibränslen. Biopannan beräknas tas i bruk i april 2013.

Det andra stora investeringsprojektet inom Iggesund Paperboard – den nya sodapannan och turbinen vid Iggesunds Bruk – fortsatte planenligt under 2011. Investeringen är en av de största just nu pågående industriinvesteringarna i Sverige. Holmens styrelse tog beslutet om investeringen i maj 2010, och anläggningen ska stå klar i juni 2012. Målet är att den egna produktionen av elkraft vid bruket ska öka från dagens 210 GWh upp till 520 GWh per år. Den nya sodapannan gör det möjligt att öka produktionen av helblekt sulfatmassa från 355 000 ton till 420 000 ton per år. Tack vare investeringen i ny sodapanna och turbin så möjliggörs målet att Iggesunds Bruk skall kunna vara självförsörjande när det gäller elektrisk energi, och dessutom helt fri från fossila bränslen i elproduktionen.

Under 2011 kunde den ombyggda massalinen vid bruket i Workington tas i bruk. Investeringen ger ökad produktionskapacitet och höjd massa- och kartongkvalitet. Samtidigt minskar underhållskostnaderna liksom energiförbrukningen vilket ger ökad konkurrenskraft.

PRODUKTUTVECKLING. Både Invercote och Incada utvecklas kontinuerligt för att möta marknadens ökande krav på materialegenskaper och körbarhet i kundernas tillverkningsprocesser. Paperboard Development Center, PDC, har specialkompetens inom bstrykning, ytbehandling och pappersfysik och utgör kärnan i den utveckling av produktportföljen som ständigt står på agendan.

Viktiga händelser 2011

MARS Vid bruket i Workington tas den ombyggda massalinen i bruk. Genom investeringen minskar energiförbrukningen med 10 procent samtidigt som kartongkvaliteten höjs.

APRIL Holmens styrelse beslutar investera i en bibränslepanna vid bruket i Workington.

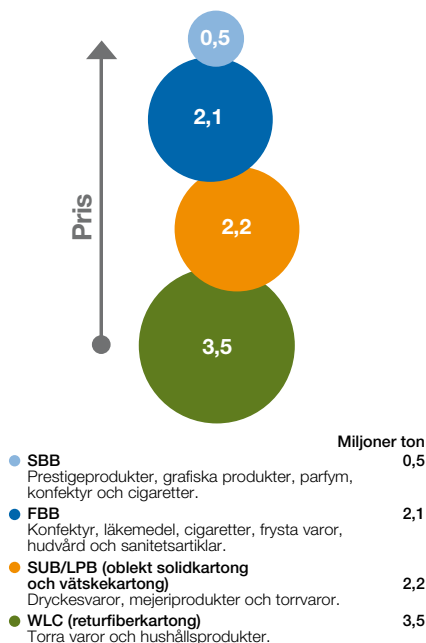
MAJ Grundläggningen av den nya bi-bränslepannan i Workington påbörjas.

NOVEMBER Vid enheten i Strömsbruk aviseras neddragningar i syfte att öka lönsamheten. Åtgärden berör cirka 20 personer.

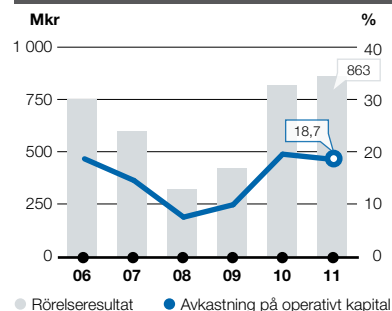
HELA ÅRET Byggnationen av sodapannan vid Iggesunds Bruk pågår och följer tidsplanen. Investeringen gör bruket självförsörjande på fossilfri elektrisk energi.

The Black Box Project, där designers utmanas av Invercote, besöker Paris, London, New York, Amsterdam och Hamburg och röner stor uppmärksamhet.

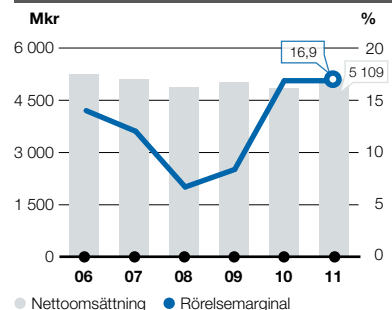
Europeiska kartongmarknaden 2011

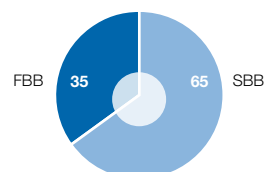
Rörelseresultat

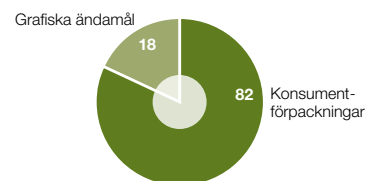
Nettoomsättning och rörelsemarginal

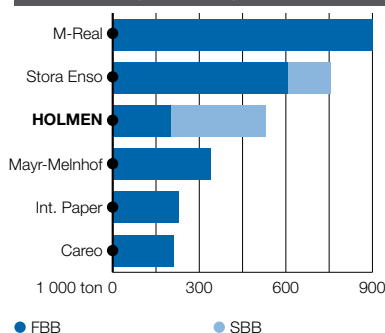
Produkter, %

Slutprodukter, %

Ledande producenter 2011 FBB & SBB, kapacitet i Europa

Två starka varumärken...

Invercote och Incada

Invercote

Iggesund Paperboard tillverkar kartongprodukter i Iggesund i Sverige och Workington i England. Kartongen kan plastbeläggas och lamineras vid enheten i Strömsbruk i Sverige. Produktutbudet består av två starka varumärken; Invercote och Incada.

INVERCOTE är en högklassig kartong av typen Solid Bleached Board, SBB, som tillverkas av kemisk massa. Genom att kombinera skikt med olika egenskaper kan kartongen optimeras för en rad olika användningsområden. De fullbestrukna tryckytorna möter de allra högsta kraven på tryckåtergivning och ger perfekta förutsättningar för efterbearbetningsmetoder som prägling, foliering och filmlaminering. Invercote är det starkaste varumärket i sitt segment, och har dessutom högt anseende i designbranschen. Kartongen är helt lukt- och smakfri, och godkänd för kontakt med livsmedel.

Användningsområden: Förpackningar för kosmetik, choklad, medicin och tobaksprodukter. Grafiska produkter som vykort, broschyrer och bokomslag.

INCADA är en flerskiktig kartong av typen Folding Box Board, FBB, med ytterskikt som består av blekt kemisk massa och mitterskikt av blekt mekanisk massa. Den speciella uppbyggnaden ger hög styvhet i förhållande till ytvikten, och genom att optimera fibersammansättningen i varje skikt åstadkoms bästa möjliga körbarhet i tillverkningsprocessen och slutprodukter med jämn, hög kvalitet och utmärkta förutsättningar för tryck och efterbearbetning. Incada-produkterna kännetecknas av goda hygien-, lukt- och smakegenskaper, och de är godkända för kontakt med livsmedel.

Användningsområden: Förpackningar för livsmedel, kosmetik, choklad, läkemedel och tobaksprodukter. Grafiska produkter som bokomslag, kort och vykort.

Incada

Invercote

...ger kunderna mervärden.

Innovativ design på kartong driver utvecklingen.

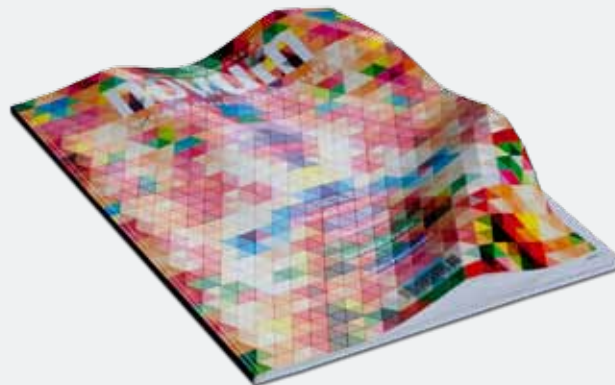
För grafiska formgivare runt om i världen är det tyska designmagasinet *Novum* något av en institution. Magasinet, som har anor ända från 1923, har dessutom stärkt sin position under 2000-talet till följd av den fokuserade satsningen på pappersburen design. Något som bland annat manifesteras genom överraskande materiallösningar och ovanliga trycktekniker på omslagen. Ett koncept som inspirerar till både design- och teknikutveckling.

IDÉN FÖR NOVEMBER månads upplaga 2011 kom från Paperlux – en mycket välrenommerad designbyrå från Hamburg. Tanken vara att skapa ett omslag som inte bara var vackert att betrakta – man ville dessutom göra det lekfullt och formbart. För att lösa utmaningen behövde man en kartong som förenade stabilitet och flexibilitet på bästa sätt. Valet föll på Invercote från Iggesund Paperboard.

INSPIRATIONEN till det färgstarka mönstret på omslaget kommer ursprungligen från den amerikanske designern Buckminster Fuller. Men det riktigt unika med omslagsidén var att hela mönstret halvstansades, vilket fick

till effekt att omslaget blev böjligt så att det kunde formas fritt och fick en alldeles speciell känsla. Dessutom varierade man tryckfärgerna så att tidningen kom ut i sex olika editioner med olika färgställning på omslaget.

SLUTRESULTATET blev över förväntan, liksom försäljningen av magasinet. Dessutom sågs filmen om produktionen av mer än 200 000 personer redan under första månaden. Ett bevis på att kartong fortfarande fascinerar och engagerar, även i den digitala tidsåldern.

IGGESUNDS BRUK

Råvara: Barr- och lövmassaved.

Process: Sulfatmassa.

Produkter: SBB-kartong, plastbelagd kartong och sulfatmassa.

Produktionskapacitet: 330 000 ton/år (kartong).

Medelantal anställda: 906.

WORKINGTONS BRUK

Råvara: Granmassaved och inköpt sulfatmassa.

Process: RMP-massa.

Produkter: FBB-kartong.

Produktionskapacitet: 200 000 ton/år.

Medelantal anställda: 398.

Sågade trävaror

Fakta	2011	2010
Nettoomsättning, Mkr	875	586
Rörelseresultat, Mkr	-136	20
Investeringar, Mkr	365	800
Operativt kapital, Mkr	1 507	1 192
Medelantal årsanställda	207	139
Andel försäljning i Europa, %	70	55
Leveranser, 1 000 m ³	487	285

Vid två storskaliga enheter, integrerade med pappers- respektive kartongbruk, bedriver Holmen Timber en kostnadseffektiv produktion. De strategiska fördelarna ökar möjligheten att växa och utvecklas när trävarumarknaden vänder.

Trender

Trots ett turbulent år finns det anledning att se ljost på marknaden för sågade trävaror. Den växande insikten om vikten av att hejda växthuseffekten och värna om klimatet innebär också ett ökat intresse för produkter som utgår från förnyelsebara råvaror, däribland sågade trävaror.

Att bygga i trä har många fördelar. Det handlar om hela kedjan från hållbart skogsbruk till byggnation. Trä lyfts fram som ett klimatsmart byggmaterial genom sina positiva effekter på ekonomi, miljö och energiförbrukning. Något som åstadkoms genom bland annat förkortade byggtider och lägre byggkostnader. Hus byggda i trä binder kol och kan därmed spela en viktig roll i klimatarbetet.

Vid återuppbyggnaden efter årets stora jordbävningkatastrof i Japan har byggnader i trä kommit att stå i fokus. Det har visat sig att dessa byggnader i större utsträckning än andra står emot de krafter som uppstår vid jordbävningar.

Marknad

Marknadsläget var svagt under 2011 till följd av fortsatt låg byggaktivitet. Den europeiska konsumtionen av sågade trävaror uppgick till cirka 85 miljoner kubikmeter, vilket är i nivå med 2010 men väsentligt

lägre än för några år sedan. Leveranserna av framförallt konstruktionsvirke minskade medan snickeriprodukternas tillbakagång delvis dämpades av renoverings- och tillbyggnadssektorn som till viss del hållit konsumtionen uppe. Mycket höga råvarupriser i kombination med låga marknadspriser och minskade volymer har också bidragit till försämrade marginaler och lönsamhet i sågverksindustrin.

Nordafrika och Mellanöstern har blivit allt viktigare marknader. Trots att denna del av världen under året präglats av politisk oro har konsumtionen upprätthållits relativt väl och leveranserna till dessa regioner har endast påverkats marginellt.

Verksamheten 2011

Under 2011 uppgick leveranserna till 487 000 kubikmeter, varav 190 000 kubikmeter utgjordes av granträvaror från nya Bravikens Sägverk. För Iggesunds Sägverk innebar året en ökning med 4 procent eller 12 000 kubikmeter. Rörelseresultatet för Holmen Timber uppgick till -136 Mkr vilket ska jämföras med 20 Mkr för föregående år. Det svaga resultatet beror på höga råvarukostnader och en svag marknad med pressade priser. Avskrivningarna har ökat med 80 Mkr till följd av det nya sågverket i Braviken.

Till följd av det svaga marknadsläget anpassades uppstartstakten vid Bravikens Sägverk och produktionsstopp togs i slutet av året. Totalt producerades 560 000 kubikmeter, varav 257 000 i Braviken.

Produkter

MARKNADSPPOSITION. Holmen Timbers marknadsandel i Europa utgör cirka 1 procent. Det nya sågverket gör att Holmen Timber kan leverera såväl konstruktions-, snickeri- som emballagevirke, vilket ökar möjligheten att konkurrera framgångsrikt på såväl befintliga som nya marknader. Med två moderna anläggningar kan Holmen Timber erbjuda jämn och hög kvalitet, och en samlad produktionskapacitet som uppgår till 870 000 kubikmeter.

BYGGA MED TRÄ är Holmen Timbers produktkategori för konstruktionsvirke av gran. Tillverkningen sker vid Bravikens Sägverk. Kunderna utgörs av bygghandel, hyvlerier samt hus- och takstolstillverkare i främst Skandinavien, Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Nederländerna.

LEVA MED TRÄ är namnet på produktkategorin för synligt trä i boendemiljö, såsom fönster, dörrar, trappor och golv. Produkterna tillverkas vid Iggesunds Sägverk. Kunderna

finns bland snickeri- och möbelindustri, fönster- och golvtilverkare samt byggvaruhandel. Huvudmarknader är Skandinavien, Storbritannien, Algeriet, Saudiarabien och Egypten.

Utveckling

STRATEGI. Moderna industriella sågverk och stabil virkesförsörjning möjliggör storskalig och kostnadseffektiv produktion. Genom att utveckla kombinatet skog-sågverk-bruk, vilket sker både i Iggesund och i Braviken, skapar Holmen-koncernen förutsättningar för lägre råvarukostnader och optimalt resursutnyttjande. Kundnära arbetssätt och produkter med påtagliga kvalitetsfördelar bidrar till långa och lönsamma kundrelationer på en fragmenterad marknad som präglas av många små aktörer.

PRODUKTUTVECKLING. Kunderna, råvaran och produktionstekniken ligger till grund för produktutvecklingen inom Holmen Timber. Att minimera spill och öka nyttjandegraden ur varje stock är centralt, liksom att optimera slutprodukterna för maximal kostnadseffektivitet. I dialog med kunderna har Holmen Timber valt att ha färre antal standardlängder för konstruktionsvirke, och istället anpassat dem till ländernas byggnormer. Detta bidrar till en stärkt marknadsposition samtidigt som det ger en mer rationell produktion och lagerhantering samt bättre lastfyllnad vid transporter. Hög teknisk nivå i produktionsprocesserna, såsom en utvecklad teknik för virkestorkning vid Bravikens Sågverk, bidrar till högre produktivitet och slutprodukter utan sprickor och deformationer.

BRAVIKENS SÅGVERK. Produktionen vid Bravikens Sågverk startades upp i januari 2011. Sågverket, som är ett av Skandinavien största och modernaste sågverk, är byggt i trä med bästa möjliga teknik och layout. Det har ett gynnsamt logistiskt läge utanför Norrköping, med tillgång till sjö, väg och järnväg. Råvaran köps in från privata skogsägare i närområdet. Fullt intrimmat kommer dagens anläggning kunna producera 550 000 kubikmeter, vilket motsvarar en förbrukning på drygt 1,1 miljoner kubikmeter grantimmer per år. Anläggningens produktionskapacitet kan genom investeringar i tork- och hyvelkapacitet ökas till 750 000 kubikmeter.

IGGESUNDS SÅGVERK. De senare årens investeringar i ökad torkkapacitet, nytt justerverk och nytt sågintag har bidragit till ökad produktivitet och kapacitet vid Iggesunds Sågverk. Sedan två år tillbaka finns även ny röntgenutrustning i timmersorteringen, i syfte att sortera varje stock mot rätt slutprodukt. Genom att all försäljning till de viktigaste marknaderna går genom egna säljkanaler säkerställs lång-

siktiga relationer och kundnära produktutveckling med hög förädlingsgrad och maximal kundnytta. Högkvalitativ råvara i kombination med fingerskarvning gör det möjligt att framställa kvistfritt snickerirvirke som motsvarar mycket högt ställda krav, till exempel för fönstertillverkning.

ENERGIEFFEKTIVITET. Holmen Timbers båda sågverk verkar i kombinat och utnyttjar närheten till pappers- respektive kartongbruket, samt skogsråvaran. Sågverket förser bruket med sågverksflis som blir massa, samt biobränsle som omvandlas till energi. Överskottsvärmen från bruket tas i sin tur till vara vid torkningsprocesserna på sågverket.

Viktiga händelser 2011

JANUARI Produktionen startar på nya Bravikens Sågverk.

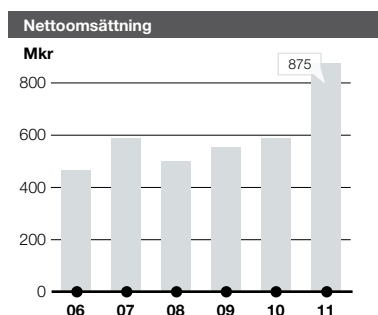
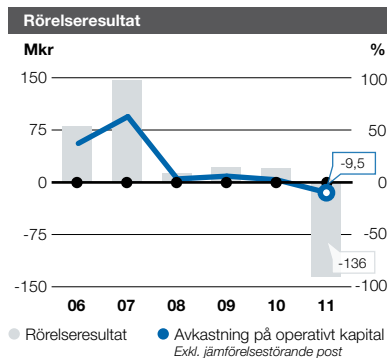
MAJ Det nya sågverket invigs formellt under medverkan av finansminister Anders Borg och en rad svenska och utländska gäster.

JUNI Hyvelriet på Bravikens Sågverk går igång.

JULI På Iggesundens Sågverk avslutas ett omfattande arbete kring säkerhetsfrågor.

SEPTEMBER En mängd olika förbättringsåtgärder inom Iggesundens Sågverk ger en höjd produktivitet på 10 procent i justerverket och 5 procent i sågen.

DECEMBER Vid Iggesundens Sågverk passeras för första gången 300 000 kubikmeter produktionsvolym och därmed slås det tidigare rekordet på 295 000 kubikmeter.

IGGESUNDS SÅGVERK

Råvara: Talltimmer.

Process: Sågverk.

Produkter: Furuträvaror.

Produktionskapacitet:

320 000 kubikmeter/år.

Medelantal anställda: 98.

BRAVIKENS SÅGVERK

Råvara: Grantimmer.

Process: Sågverk.

Produkter: Granträvaror.

Produktionskapacitet:

550 000 kubikmeter/år.

Medelantal anställda: 97.

Skog

Fakta	2011	2010
Rörelseresultat, Mkr	4 332	1 868
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster *, Mkr	739	818
Investeringar, Mkr	42	-3
Operativt kapital, Mkr	16 278	12 597
Medelantal årsanställda	428	442
Avverkning i egen skog, tusen m ³ fub	2 988	2 999
Produktiv skogsmark, 1 000 hektar	1 033	1 032
Virkesförråd, milj m ³ sk	118	120

* Omvärdering av skog 3 593 (1 050) Mkr

Holmen Skog ansvarar för utveckling och skötsel av Holmens skogar och för en effektiv virkesförsörjning till koncernens svenska produktionsenheter. Holmen utövar ett aktivt och uthålligt skogsbruk som ökar tillväxten och därmed också skogens värde.

Trender

Koldioxidutsläppen i världen fortsätter att öka och klimatfrågan är mer aktuell än någonsin. Kunskapen sprids om att aktivt brukad skog binder kol och därmed motverkar växthuseffekten. Likaså kan produkter från skogen ersätta klimatpåverkande material och fossila bränslen. En effekt av detta är en ökad efterfrågan på biomassa och biobränsle för energiproduktion. Internationella Skogsåret 2011 var ett globalt initiativ från FN i syfte att förmedla kunskap och öka förståelsen om skogens miljömässiga, sociala och ekonomiska värden.

Marknad

DEN SVENSKA SKOGEN utgör basen för skogsindustrin, och är därmed en viktig förutsättning för den svenska ekonomin. En stor andel av skogsindustrins produktion baseras på färsk fiber och Sverige spelar en avgörande roll för Europas fiberförsörjning.

Virkesförrådet i svensk skog har ökat med 80 procent sedan 1920-talet. Idag finns 23 miljoner hektar produktiv skogsmark, och den årliga tillväxten motsvarar 110 miljoner m³sk virke. Den årliga avverkningen uppgår till cirka 73 miljoner m³fub eller cirka 90 miljoner m³sk. Hälften av detta utgör sågtimmer, cirka 40 procent massaved och cirka 10 procent brännved och övrigt virke.

INDUSTRINS BEHOV. Den svenska skogsindustrins virkesförbrukning uppgår till cirka 80 miljoner m³fub per år, varav merparten avverkas i Sverige. Cirka 8 miljoner m³fub importeras, framförallt massaved från Baltikum. Konkurrensen om den svenska virkesråvaran ökar, främst på grund av ökande behov av biobränslen till värmekraftverken.

MARKNADSUTVECKLING. Under första halvåret 2011 var efterfrågan på massaved hög, men den försvagades efter sommaren. Efterfrågan på sågtimmer var något lägre än normalt till följd av den svaga marknaden inom trävaruindustrin. Tillgången på massaved och timmer var god vilket bidragit till att massaindustri och sågverk varit väl försörjda. Tillgången på skogsbränsle (bränsleved, grenar och toppar samt bark) har varit god under året och väl motsvarat behovet. Året inleddes med fortsatt höga prisnivåer, men minskad efterfrågan under hösten medförde successiva prissänkningar under senare delen av året.

Verksamheten 2011

Rörelseresultatet för Holmen Skog uppgick till 4 332 (1 868) Mkr. I rörelseresultatet ingår 3 593 (1 050) Mkr från omvärdering av Holmens skogsinnehav till följd av en ny avverkningsplan samt ändrade pris- och

kostnadsantaganden. Det operativa resultatet (före värdeförändring av skog) uppgick till 739 (766) Mkr. Priserna var i genomsnitt 8 procent högre än föregående år. Avverkningskostnaderna ökade. Föregående års resultat gynnades av högt resultat från virkeshandel.

Virkesförsörjning

HOLMEN SKOG anskaffade totalt 11,4 (10,8) miljoner m³fub virke under 2011, varav 6,2 (6,2) miljoner m³fub såldes externt. Avverkningarna i de egna skogarna uppgick till 3,0 (3,0) miljoner m³fub virke inklusive 0,1 miljon m³fub skogsbränsle.

Holmens svenska produktionsenheter förbrukade 4,7 (4,2) miljoner m³fub virke under 2011. Behoven ökade i och med starten av Bravikens Sågverk samtidigt som Bravikens Pappersbruk ökade sin vedförbrukning till följd av minskad andel returpapper till förmån för färsk fiber. Det innebar att anskaffningen till Bravikenkombinatet ökade under året med drygt 0,5 miljon m³fub timmer medan det ökade behovet av färsk fiber helt kunde fyllas av tillkommande flis från sågverket. För att möta denna ökade efterfrågan på timmer förstärktes organisationen redan under 2010 samtidigt som affärskonceptet BravikenGran etablerades.

Merparten av Holmens skogar finns i

norra Sverige där koncernen inte har egna industrier. Genom egna logistiklösningar och virkesbyten med andra aktörer kan Holmen tillgodogöra sig detta virke i de egna industrierna, vilket minskar andelen dyr importved. Viss import sker, i huvudsak från Baltikum.

Utveckling

UTHÅLLIGT SKOGSBRUK. Under 2006 började Holmen Skog tillämpa ett nytt skötselprogram. Genom långsiktig skogsskötsel kan virkesproduktionen och därmed också avverkningen öka i framtiden.

I skriften *Riktlinjer för uthålligt skogsbruk* anges hur arbetet ska bedrivas i de egna skogarna, men de fungerar också som inspiration och hjälpmedel för de privata skogsägare som levererar virke till Holmen. Riktlinjerna är heltäckande och skapar förutsättningar för uthålligt och lönsamt skogsbruk som utvecklar skogens alla värden.

METODER OCH FORSKNING. 2011 inleddes ombyggnaden av skogsplantskolan i Friggesund. Förändringen gör anläggningen till en av Europas modernaste och kommer årligen producera 16 miljoner plantor av högsta kvalitet. Investeringen, som även medför ett minskat behov av olja och el, slutförs under 2012.

Gödsling är ett effektivt sätt att höja tillväxten i skogen. Under året analyserades förutsättningarna för gödsling på Holmens skogsmarker, varefter ett långsiktigt gödslingsprogram med nya riktlinjer och en årlig gödslingsareal om cirka 8 000 hektar från och med 2013 fastlades.

Parallellt pågår flera utvecklingsprojekt, till exempel inom skogsteknik, där Holmen under året investerat i en elhybridskotare med låg energiförbrukning.

BIOBRÄNSLE. Holmens uttag av biobränsle i de egna skogarna ökar, liksom engagemanget som köpare och säljare på biobränslemarknaden. Uttagen sker i huvudsak i form av grenar och toppar, GROT. Skörd av stubbar sker i försöksskala. Det finns en stor potential att öka uttaget av biobränsle från skogen förutsatt att teknik för stubbskörd och helträdshantering vid röjning och gallring utvecklas.

ÅTERVÄXTGARANTI. Under året introducerades en *Återväxtgaranti* som erbjuds till privata skogsägare som levererar sitt virke till Holmen. Konceptet ska bidra till gynnsam, kontrollerad återväxt efter avverkning.

FÖREBYGGANDE ARBETE. Skogens värde utmanas på många sätt. Alltifrån viltskador och angrepp från insekter till omfattande naturkatastrofer såsom svåra stormar. Men i många fall kan konsekvenserna minimeras genom aktiva åtgärder och förebyggande arbete.

Holmen arbetar intensivt för att motverka skador på skogen och prioriterar insatser mot snytbagg och viltbete. Snytbaggen är en mycket allvarlig skadegörare som hittills har bekämpats med insekticider. Holmen bidrar till utvecklingen av mindre miljöpåverkande skydd. Genom effektiv skogsskötsel i form av bland annat större plantor och nya skydd kan skador av snytbagg motverkas markant. I de områden där antalet klövvilt är stort i förhållande till arealen ungskog blir betestrycket mycket stort. Detta medför sänkt tillväxt i skogen och försämrad kvalitet på virket.

Under 2012 träder en ny älgförvaltning i kraft. Syftet är att skapa en älgstam med hög kvalitet i balans med fodertillgången. Holmen deltar aktivt i att etablera den nya älgförvaltningsmodellen.

Varmare klimat då marken inte fryser gör det svårare att få ut virket ur skogen. Ny teknik kan ge lösningar för hur belastningen från fordonen kan minska. Nya skogsvägar med högre bärighet är ett annat exempel på förebyggande åtgärder. I *Riktlinjer för uthålligt skogsbruk* beskrivs mer utförligt de åtgärder som ingår i det förebyggande arbetet.

Viktiga händelser 2011

JANUARI Bravikens Sågverk startar och skapar efterfrågan på grantimmer.

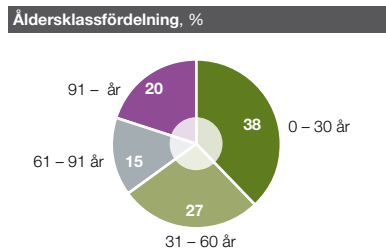
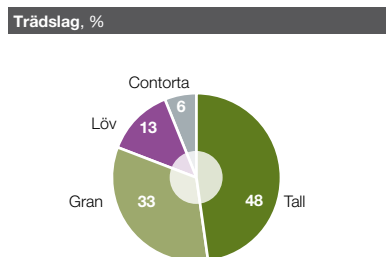
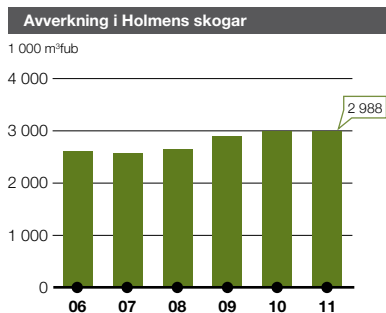
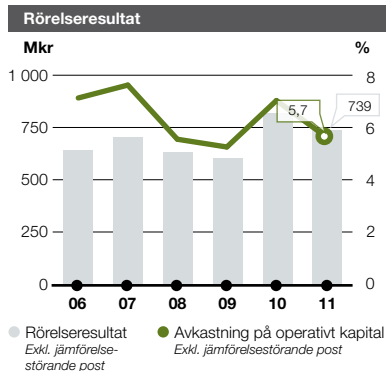
MAJ En *Återväxtgaranti* introduceras och erbjuds privata skogsägare som levererar virke till Holmen.

SEPTEMBER En ny upplaga av *Riktlinjer för uthålligt skogsbruk* publiceras.

OKTOBER Ett nytt långsiktigt program för gödsling av cirka 8 000 hektar/år beslutas.

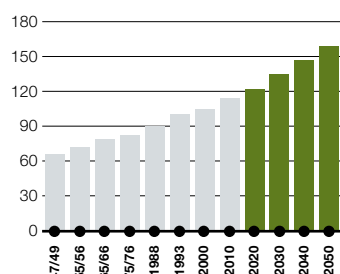
DECEMBER Inventeringen av Holmens skogar avslutas och den långsiktiga avverkningsplanen uppdateras. Holmens skogsinnehav omvärderas.

HELA ÅRET Plantskolan i Friggesund byggs om och blir en av Europas modernaste skogsplantskolor. Investeringen medför även att såväl olje- som el-behovet minskar.

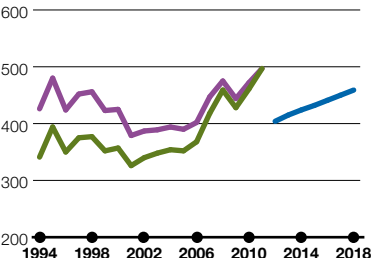
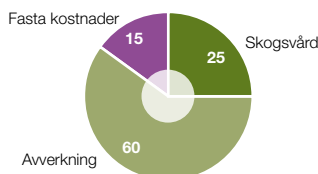

Holmens skogar 2011

Total landareal	1 265 100 ha
Produktiv skogsmark	1 032 800 ha
-därav avsatta naturområden	69 700 ha
-produktiv mark exkl. naturområden	963 100 ha
Impediment	232 300 ha
Virkesförråd, per hektar	116 m³sk
Virkesförråd inkl. naturområden	118 milj m³sk
Virkesförråd exkl. naturområden	106 milj m³sk

Skogsbeståndm³sk per hektar

Taxering Prognos

PriserSEK/m³fubNominellt Realt
Pris använt i värderingen (nominellt)**Kostnadsfördelning, %****Skogens värde**

TILLVÄXT I SKOGARNA. Skogens tillväxt och värde är till stor del beroende av hur den sköts och brukas. Men det är en lång process – investeringar och åtgärder som genomförs idag ger avkastning först om 30–90 år. En betydande del av tillväxten sker i unga och medelålders skogar som ännu inte är avverkningsmogna.

Förbättrad återbeskogning, ökad användning av contortatall och skogsmarksgödsling är exempel på tillväxthöjande åtgärder.

SKOGSINNEHAV OCH VIRKESFÖRRÅD. Holmen äger totalt 1 265 100 hektar mark varav 1 032 800 hektar utgör produktiv skogsmark. Övriga cirka 20 procent nyttjas i naturvårdsändamål, vilket bland annat bidrar till den biologiska mångfalden. Större delen av Holmens markinnehav är beläget i norra Sverige. Virkesförrådet uppgår till totalt 118 miljoner m³sk, motsvarande totalt 116 m³sk per hektar produktiv skogsmark.

AVVERKNING. Den årliga avverkningen styrs av en långsiktig avverkningsplan som bland annat tar hänsyn till skogens åldersstruktur och tillväxt. Det framtida virkesuttaget beräknas utifrån en skoglig omloppstid om cirka 100 år.

Under året upprättades en ny avverkningsplan, baserad på en utförd skogsinventering, vilken görs med cirka 10 års mellanrum. Den årliga avverkningsvolymen bedöms utifrån denna uppgå till 3,2 miljoner m³fub för de kommande 10 åren varav cirka 0,2 miljoner avser GROT som används som energiråvara. Ökningen jämfört med tidigare avverkningsplan förklaras av att det nu är kortare tid kvar att hushålla med reserven av äldre skog innan den odlade skogen blir avverkningsmogen, samt att tillväxthöjande åtgärder möjliggör ökad avverkning framöver. Under de kommande 100 åren förväntas avverkningstakten successivt kunna ökas till cirka 4 miljoner m³fub per år.

Avverkningen av Holmens skogar utförs till övervägande del av entreprenörer. En viss del sker i egen regi för att bidra till

kunskapsspridning och teknisk utveckling i branschen. Avverkningskostnaden motsvarar cirka 30 procent av försäljningsintäkterna och beror till stor del på hur bränslepris och räntor förändras. Produktivitetsutvecklingen inom avverkningsarbetet har stagnerat i svenskt skogsbruk under det senaste decenniet, varför kostnadsökningarna varit märkbara de senaste åren.

SKOGSVÅRD. En väsentlig del av skogsvårdsåtgärderna utförs de närmaste åren efter avverkning. Marken bereds och återbesogas genom plantering eller sådd. Cirka 10–20 år efter återplantering genomförs röjning för att välja ut de träd som har bäst förutsättningar att växa vidare. Ungefär 10–30 år innan skogen avverkas kan även gödsling av vissa områden genomföras för att ytterligare öka tillväxten. Holmens skogsvårdsåtgärder uppgår årligen till cirka 170 Mkr varav cirka 20 procent utgörs av kostnader för gödsling.

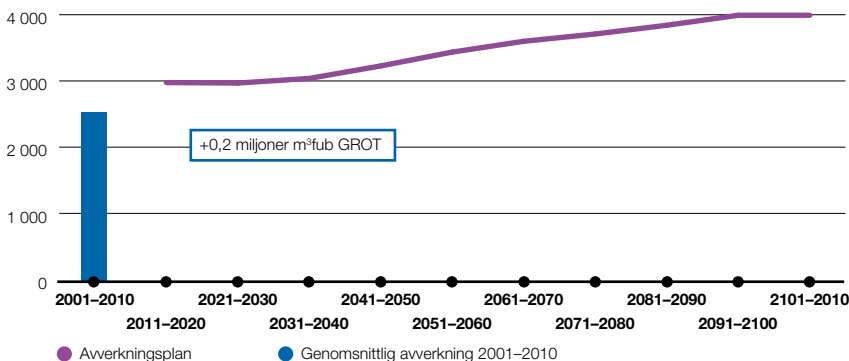
SKOGENS EKONOMISKA VÄRDE. Holmens skogsinnehav värderas och redovisas löpande till verkligt värde. Värderingen görs genom att beräkna nuvärdet av framtida kassaflöden för de kommande 100 åren från den växande skogen. Kassaflödet utgörs av nettot av försäljningsintäkter och kostnader för avverkning, skogsvård och administration.

I samband med värderingen görs bedömningar av uthålliga nivåer avseende intäkter och kostnader. Vid den översyn som utfördes under året har samtliga värderingsantaganden varit föremål för prövning. Antaganden om framtida försäljningspriser är i nivå med genomsnittet de senaste tio åren, men lägre än dagens priser. Kostnaderna överensstämmer med nuvarande nivå. Försäljningspriserna räknas årligen upp med 2 procent och kostnaderna med drygt 2 procent.

Ny avverkningsplan och ändrade pris- och kostnadsantaganden resulterade i en uppvärdering av skogsinnehavet med 3,6 miljarder kronor till 15,8 miljarder kronor. För mer information om skogsvärdering se not 11.

Positiva klimateffekter

Skogen ger råvaror och bioenergi som till skillnad från dem som baseras på olja inte tillför atmosfären nya mängder koldioxid. Produkter från skogen kan ersätta klimatpåverkande material och fossila bränslen, så kallad substitutionseffekt. När skogen växer binder den koldioxid. En brukad skog planteras, röjs, gallras och avverkas med regelbundna mellanrum. Virkesförrådet byggs upp under cirka 70 år och därefter avverkas det till större delen och en ny tillväxtcykel kan påbörjas. En obrukad skog får däremot utvecklas fritt under lång tid, kanske upp till 300 år. Virkesförrådet byggs upp en gång för alla och förändras sedan obetydligt över tiden. Träden gör visserligen tjänst genom att lagra koldioxid, men i den

Avverkning1 000 m³fub/år

obrukade skogen går man helt miste om substitutionseffekten.

Effekten att nyttja trä och pappersprodukter är dubbel:

- Utsläppen av växthusgaser från tillverkning och användning av klimatskadliga material och energislag undviks.
- Förbrukade skogsprodukter är utmärkta biobränslen som ersätter fossila bränslen. Detta är huvudskälen till varför samhällets blickar allt mer vänds mot skogen som en av möjligheterna att motverka de problem med klimatet som följer av växthuseffekten.

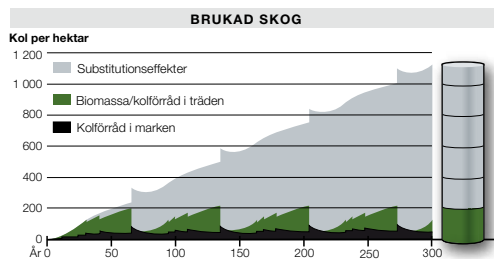
ÖKAD TILLVÄXT. Holmens aktiva skogsbruk med starkt fokus på tillväxt ger positiva klimatteffekter som ökar över tiden. Genom en stadigt ökande tillväxt binds allt mer koldioxid i träden samtidigt som trä och bioenergi ersätter klimatpåverkande produkter och energislag. En betydande del av tillväxten sker i unga och medelålders skogar som ännu inte är mogna att avverka. Därför skördas endast cirka 85 procent av den årliga tillväxten, vilket medför att virkesförrådet successivt ökar i Holmens skogar. Vartefter de yngre skogarna växer in i avverkningsbar ålder blir det möjligt att öka skörden av virke så att den kommer i nivå med tillväxten. Då kan klimatpåverkande material och fossila bränslen ersättas i än större omfattning.

BIOLOGISK MÅNGFALD. Skogen är en viktig livsmiljö för många arter och därmed avgörande för den biologiska mångfalden. Holmen brukar skogen så att naturligt förekommande växter och djur ges förutsättningar att fortleva i skogslandskapet. Detta sker genom samverkan av ett flertal viktiga insatser, så som hänsyn i den brukade skogen, aktiv naturvårdsskötsel och att vissa områden nyttjas helt för naturvårdsändamål. Av Holmens skogsmark nyttjas drygt 5 procent som vardagshänsyn i den brukade skogen, 5 procent nyttjas helt för naturvårdsändamål och 10 procent består av impediment. Totalt nyttjas således drygt 20 procent av den egna skogsmarken för naturvårdsändamål. Holmen arbetar aktivt för att utveckla och förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfalden på de egna markerna. Till exempel pågår ett projekt i samarbete med Future Forest där aktiv skötsel i ett trettiotal naturvårdsområden ska främja den biologiska mångfalden. Dessutom har Holmen under perioden 2008–2011 återskapat elva våtmarker, kartlagt samtliga vägtrummor som utgör vandringshinder för fiskar och påbörjat arbetet med att återställa dessa. I analysföretaget EIRIS utvärdering 2010 av 1 800 företag i världen rankades Holmen tillsammans med åtta andra företag i gruppen "biodiversity leaders" vad gäller policy och arbetssätt för att hantera risker för påverkan på den biologiska mångfalden.

SEX BASFAKTA OM SKOG OCH KLIMAT

- 1) Skogen tar upp koldioxid när den växer och lagrar den som kol i träden och i marken.
- 2) Det avgår lika mycket koldioxid vare sig man eldar biobränsle eller lämnar samma mängd virke och träddelar att förmultna i skogen.
- 3) Det kol som finns i träden ingår i atmosfärens naturliga kolkretslopp.
- 4) Ju bättre skogen växer desto mer koldioxid binder den. Tillgången på virke och biobränsle blir större och så även klimatnyttan.
- 5) Genom att använda virke och biobränsle, istället för klimatpåverkande material och energislag, minskar utsläppen av växthusgaser i motsvarande grad.
- 6) Samma mängd koldioxid som avgår då biobränsle, utslitna cellulosafibrer eller rivningsvirke eldas kan åter bygga upp samma mängd ved i träden.

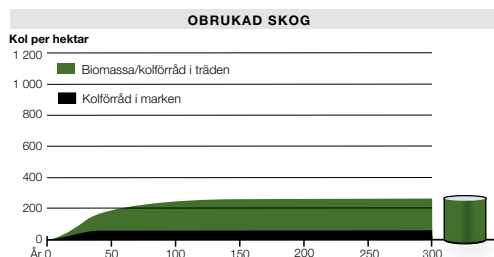
Därför är en brukad skog bättre för klimatet än en obrukad

Förutsättningar:

Brukad skog planteras, röjs, gallras och avverkas med regelbundna mellanrum under 300 år.

I den brukade skogen bygger man upp ett virkesförråd under cirka 70 år som sedan till större delen avverkas. Virke och biobränsle används som ersättning till andra, klimatpåverkande material och energislag.

Obrukad skog får utvecklas fritt under 300 år.

I den obrukade skogen byggs virkesförrådet upp bara en gång – och förändras sedan obetydligt över tiden. Träden gör tjänst som kolsänka, men i den obrukade skogen går man helt miste om substitutionseffekten.

Underlaget till dessa uppgifter finns i forskningsrapporten "Integrated carbon analysis of forest management practices and wood substitution". Eriksson et al, NRC Research Press Web 2007 (National Research Council Canada).

- Holmens skogsinnehav
- Holmens svenska industrier

Energi

Fakta	2011	2010
Rörelseresultat, Mkr	406	495
Investeringar, Mkr	16	65
Operativt kapital, Mkr	3 253	3 235
Medelantal årsanställda	14	11
Produktion egen vattenkraft, GWh	1 230	1 145

Holmen Energi ansvarar för koncernens vatten- och vindkrafttillgångar och för elförsörjningen till Holmens svenska enheter. Ambitionen är att bygga 1TWh vindkraft.

Trender

Tillväxt, ökat välbefinnande och växande befolkningar bedöms enligt IEA, International Energy Agency, öka den globala energikonsumtionen med en tredjedel fram till 2035 jämfört med dagens läge. Europaparlamentet fattade 2008 beslut om ett åtgärdsprogram på energi- och klimatområdet som bland annat innebär att till år 2020 ska inom EU andelen förnybar energi motsvara 20 procent av all energikonsumtion, biodrivmedel utgöra minst 10 procent av den totala drivmedelsanvändningen och ökad effektivisering minska energianvändningen med 20 procent.

Händelser under året har inneburit drastiska förändringar på energiområdet. Jordbävningkatastrofen i Japan och dess effekter på kärnkraften fick Tyskland att fatta beslut om att stänga all kärnkraft. Det tyska beslutet får stora konsekvenser för energimarknaden på både kort och lång sikt. Dess påverkan blir inte mindre av att den europeiska energimarknaden i allt högre grad tenderar att bli en marknad i takt med att överföringskapaciteten mellan länder ökar.

Utvecklingen på energimarknaden gör att betydelsen och värdet av egna krafttillgångar ökar.

Marknad

2011 blev ännu ett år med hög energiförbrukning i Sverige, till följd av en lång

och kall vinter i början av året. Den totala produktionen av el i Sverige uppgick under 2011 till 145 TWh, varav vattenkraftproduktionen stod för 66 TWh.

Elpriserna var inledningsvis under 2011 höga, men sjönk i takt med att vattenmagasinen fylldes. I magasinen nåddes under hösten nivåer som låg betydligt över de normala. Det genomsnittliga spotpriset under 2011 låg på 432 kr/MWh, vilket är 20 procent lägre än föregående år. Som högst var elpriset under året uppe i 1 009 kr/MWh för en enskild timme och 809 kr/MWh för en dag. Mätt som snitt under en månad var spotpriset som högst, 622 kr/MWh, i januari och som lägst, 278 kr/MWh, i oktober.

Verksamheten 2011

Under 2011 uppgick produktionen av vattenkraft till 1 230 (1 145) GWh, vilket är 11 procent högre än under ett normalår. Årets rörelseresultat uppgick till 406 (495) Mkr. Nedgången beror på lägre pris jämfört med de mycket höga nivåerna under 2010. Stora nederbörds mängder ledde till höga flöden i älvarna, välfyllda vattenmagasin och hög produktion under tredje och fjärde kvartalet.

Holmens energiförsörjning

EGNA ENERGITILLGÅNGAR. Holmen Energi har ansvaret för koncernens vattenkraft- och

vindkraftanläggningar och för elförsörjningen till Holmens industrier i Sverige. Elproduktionen vid de 21 hel- och delägda vattenkraftverken, tillsammans med mottrycksproduktionen vid de större bruken, svarar för cirka 35 procent av koncernens elförbrukning. Den resterande delen täcks av el som köps in externt, vilket gör Holmen till en av Sveriges största köpare av elenergi. Holmens elförbrukning vid de svenska enheterna uppgick till 4 032 (3 974) GWh under 2011.

PRISSÄKRING. För att minska effekterna av variationer i elpriset tecknas prissäkrade långtidskontrakt med elleverantörerna. Inköpen i Sverige är prissäkrade till cirka 90 procent för 2012, till cirka 80 procent för 2013-2015 och till cirka 30 procent för 2016-2021. Säkringarna gör att Holmen inte omedelbart påverkas fullt ut av förändrade elpriser.

Utveckling

VINDKRAFT. Potentialen inom vindkraft är stor. Målsättningen till år 2020 är att Holmen ska producera 1 TWh elenergi från vindkraft. Större delen ska komma från anläggningar på Holmens egna marker och därför görs vindmätningar på flera platser i Västernorrland, Stockholms län och Östergötland. Tillståndsansökningar

är under behandling och för ett av dem, Varsvik-projektet vid Holmens fabrik i Hallstavik, förväntas miljötillstånd under andra kvartalet 2012. Under förutsättning av investeringsbeslut sker byggstart 2012 och driftstart planeras till andra halvåret 2013. Den färdiga anläggningen beräknas leverera cirka 150 GWh per år. Vid bruket i Workington i England, har vindmätningar påbörjats under hösten.

I början av 2011 tecknade Holmen och E.ON avtal om att tillsammans utveckla vindkraftsparker i Örnsköldsviks kommun. Med cirka 70 vindkraftverk fördelade på tre områden, huvudsakligen på Holmens marker, skulle årsproduktionen kunna bli cirka 475 GWh vid full utbyggnad vilket beräknas till 2015.

Under hösten 2011 startades vindmätningar i Östergötland som ett resultat av ett samarbetsavtal med Statkraft. Vindmätningarna avser fem områden och beslut om eventuellt fortsatt samarbete tas när mätningarna genomförts.

Genom delägarskapet i VindIn AB deltog Holmen i april 2011 då första spadtaget togs på Trattberget i Örnsköldsvik. Där ansvarar VindIn AB för uppförandet av cirka 30 vindkraftverk, varav de första tas i drift hösten 2012. Holmens andel beräknas uppgå till cirka 35 GWh.

TORVTÄKT. Torv är ett intressant komplement till biobränsle i biobränslepannor. Holmen öppnade en första torvtäkt utanför Örnsköldsvik under 2009. Där skördades 41 (47) GWh torv under 2011, och under 2012 utökas ytan ytterligare.

ENERGIEFFEKTIVISERING. Bruken har ansvaret för att effektivisera och minska energiförbrukningen, men samordningen sker centralt.

Under 2011 pågick två stora investeringsprojekt med tydlig energiprägel. På Iggesunds Bruk uppförs en ny sodapanna och turbin som kommer att driftsättas 2012. Investeringen gör bruket självförsörjande på elenergi och dessutom oberoende av fossila

bränslen. Vidare togs beslut om att investera i en ny biobränslepanna vid bruket i Workington. Arbetet har påbörjats. Den nya pannan, som beräknas tas i bruk 2013, innebär sänkta energikostnader och övergång från naturgas (fossilt bränsle) till biobränsle.

I Braviken, liksom i Iggesund, innebär samlokaliseringen av bruk och sågverk flera fördelar. Samutnyttjande av infrastruktur i kombination med utbyte av energi och restprodukter innebär ökad effektivitet och energibesparingar.

På Hallsta Pappersbruk ersattes en äldre oljepanna med en ny elpanna under 2011. Därmed minskar oljeberoendet samtidigt som styrningen av energiförbrukningen optimeras.

Vid bruket i Workington har en ombyggnad av massalinen sänkt energiförbrukningen med cirka 10 procent.

NYA OMRÅDEN. Skogsråvaran och restprodukterna från Holmens produktionsanläggningar kan ge nya produkter och affärsidéer. Holmen Biorefinery Development Centre, HBC, startades 2009 med uppgiften att identifiera och utveckla möjligheter inom biobränslen, biodrivmedel, biogas, material och kemikalier.

Viktiga händelser 2011

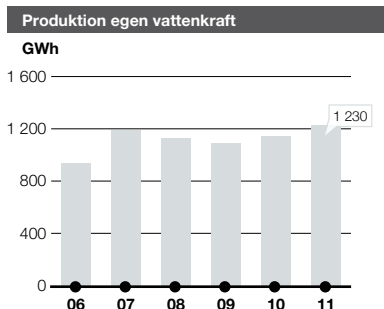
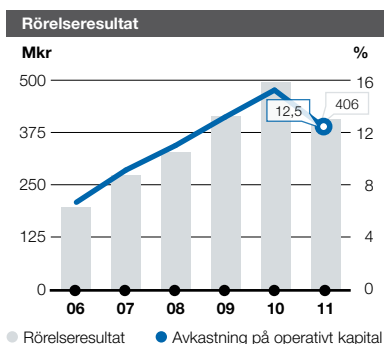
FEBRUARI Holmen och E.ON tecknar avtal om att utveckla vindkraft i Örnsköldsviks kommun.

APRIL Byggstart för delägda bolaget VindIns projekt i Örnsköldsvik som omfattar cirka 30 vindkraftverk.

SEPTEMBER Vindmätningmaster monteras i samarbete med Statkraft på fem platser i Östergötland, i huvudsak på Holmens mark.

SEPTEMBER Arne Wallin utses till ny chef för affärsområde Holmen Energi.

DECEMBER Vindmätning påbörjas vid bruket i Workington.

Riskhantering

Affärsområdena ansvarar för affärsverksamheten samt hanterar affärsmässiga risker såsom kreditrisker gentemot koncernens kunder och fattar beslut gällande volym och prissättning med målsättning att uthålligt ge en bra avkastning på investerat kapital. Koncernstab Ekonomi och Finans hanterar koncernens finansiering och finansiella risker utifrån en av styrelsen fastställd finanspolicy som präglas av låg risknivå. Syftet är att minimera koncernens kapitalkostnad genom ändamålsenlig finansiering samt effektiv hantering och kontroll av koncernens finansiella risker.

PRIS & MARKNAD

Koncernen är exponerad mot prisförändringar på dess produkter och väsentliga insatsvaror. Leveranser kan påverkas av förändringar i efterfrågan.

Holmens intäkter från de produktinriktade affärsområdena kommer från försäljning av tryckpapper, kartong och trävaror. Förändringar i priser och leveranser beror till stor del på utvecklingen av marknaden i Europa. Den påverkas i sin tur av flera faktorer, såsom efterfrågan, produktionen bland europeiska producenter, förändringar av import till, samt möjligheterna att med lönsamhet exportera från Europa. Holmen har begränsade möjligheter att snabbt göra större förändringar i produktutbud men anpassar sin produktinriktning mot de produkter och marknader som bedöms ha bäst långsiktig potential. Som grund för detta används treåriga verksamhetsplaner som uppdateras årligen i samarbete mellan affärsområden och koncernen samt är föremål för grundlig genomgång med styrelsen.

Holmen eftersträvar en bred kundbas och ett utbud som sträcker sig över flera olika produktområden. Denna strävan, i kombination med långvariga kundrelationer, minskar sårbarheten vid förändringar i marknaden.

Intäkterna från de råvaruinriktade affärsområdena kommer från försäljning av virke och elkraft i Sverige. Leveranserna kan variera mellan åren men är på sikt förutsägbara. Prisutvecklingen är beroende av marknadsbalansen i Sverige för virke respektive el, vilken på längre sikt bedöms följa utvecklingen i Europa. Virke och el är samtidigt de två största råvarukostnaderna för de produktinriktade affärsområdena vilket gör att koncernen netto är en köpare av virke och el.

Utöver virke och el utgör returpapper, massa och värmeenergi betydande insatsvaror vid produktion av tryckpapper och kartong. Genom en väl integrerad produktionsprocess produceras drygt 90 procent av massan och värmeenergin vid de egna bruken. Anskaffningen av råvaror är förstärkt genom integration bakåt i förädlingskedjan via ägande av skog och vattenkraftproduktion. Betydande returpappersvolymers köps via hel- och delägda returpappersbolag. För övriga inköpsvaror är inköpet till koncernens enheter samordnat centralt och inköpsarbetet är organiserat i varugrupper med ett antal utvalda leverantörer per grupp.

För att minska exponeringen mot förändringar i elpriset används fysiska leveransavtal med fast pris samt finansiella säkringar. Nettoinköpen av el uppgick under 2011 till 2 913 GWh varav i Sverige 2 556 GWh. Den bedömda nettoförbrukningen av el i Sverige är för 2012 säkrad till 90 procent. För perioden 2013–2015 är 80 procent prissäkrad och 30 procent för 2016–2021. Säkringarna utgörs till övervägande del av fysiska fastprisavtal. Resultatet av finansiella elsäkringar redovisas i resultaträkningen i takt med att de förfaller och uppgick för 2011 till 29 (-36) Mkr. Marknadsvärdet på utestående finansiella säkringar uppgick per 2011-12-31 till 13 (28) Mkr, som redovisats i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas, hela beloppet avser 2012. Det egna kapitalet skulle med rådande säkringar påverkas med 0,1 Mkr vid en procentenhets ökning av elpriset.

För vissa pappers- och massaprodukter finns en OTC-handel i finansiella kontrakt. Holmen har under året inte handlat med några sådana kontrakt. För övriga insatsvaror är möjligheterna att prissäkra begränsade.

Resultatkänslighet

En procentenhets förändring i leveranser, pris och kostnader bedöms påverka rörelse-resultatet enligt nedan. Tabellen baseras på 2011 års intäkter och kostnader.

MKR	LEVERANSER	PRIS
<i>PRODUKTER</i>		
Tryckpapper	26	83
Kartong	26	50
Trävaror	2	9
<i>EGNA RÅVAROR</i>		
Virke egen skog*	10	14
El egen*	5	6

MKR	KOSTNADER
Virke*	26
Returpapper	9
Massa	3
El*	16
Övrig energi	4
Kemikalier	12
Leveranskostnader	14
Övriga rörliga kostnader	5
Personal	25
Övriga fasta kostnader	14

* För virke och el är känsligheten för koncernens nettoinköp, med hänsyn tagen till egen råvaruproduktion, 12 Mkr respektive 10 Mkr. För el är koncernens nettoförbrukning, inklusive utlandsenheter, prissäkrad till cirka 80 procent för kommande år.

Intjäningen under året är relativt jämn. De tydligaste säsongeffekterna är lägre personal- och underhållskostnader under tredje kvartalet, högre underhållskostnader under fjärde kvartalet samt att elproduktionen vid vattenkraftverken normalt är högre under första och fjärde kvartalet.

VALUTA

Transaktionsexponering

En väsentlig del av försäljningsintäkterna är i andra valutor än kostnaderna. För att minska resultatpåverkan av förändrade valutakurser säkras nettoflödet med valuta-terminer. Nettoflödet i euro, pund och dollar för de närmaste fyra månaderna säkras alltid. Det motsvarar normalt kundfordringar och utestående order. Styrelsen kan besluta att säkra flöden för en längre period om det bedöms lämpligt med hänsyn till produkternas lönsamhet, konkurrenskraft och valutasituationen.

Vid ingången av 2011 hade koncernen valutasäkrat huvuddelen av bedömda betalningsflöden i euro för 2011 samt delar av 2012 medan flödena i pund och dollar delvis var säkrade för 2011. Resultatet av valutasäkringar redovisas i rörelseresultatet i takt med att den säkrade posten redovisas och uppgick för 2011 till 570 (227) Mkr. Resultatet förklaras främst av att säkringskursen för euro under året i snitt var 10,6 jämfört med genomsnittlig avstakurs på 9,03. Efter hänsyn till valutasäkringar var snittkursen under 2011 för koncernens nettoflöden 9,8 (9,7) i euro och 6,5 (7,2) i dollar. Säkringen av bedömda nettoflöden framgår av transaktionsexponeringstabellen nedan.

Transaktionsexponering per 2011-12-31, Mkr*

	12 MÅNADERS BEDÖMDA NETTOFLÖDEN	2012 SÄKRINGAR			2013 SÄKRINGAR		
		MKR	KURS**	%	MKR	KURS**	%
EUR/SEK	4 370	1 300	10,14	30			
USD/SEK	1 050	330	6,83	30			
GBP/SEK	1 310	370	10,67	30			
Övriga/SEK	410	-					
EUR/GBP	760	570	0,88	75	605	0,87	75

* Siffrorna i tabellen är avrundade. ** Kurs avser genomsnittlig säkringskurs.

Marknadsvärdet på utestående transaktionssäkringar uppgick per 2011-12-31 till 215 (709) Mkr. 86 (98) Mkr har redovisats i resultaträkningen 2011 och resterande del i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas, varav 116 Mkr avser 2012 och 13 Mkr 2013. Marknadsvärdet på säkringar av investeringsköp redovisas i övrigt totalresultat fram till förfall då resultatet läggs till anskaffningsvärdet på den anläggningstillgång som har säkrats. Marknadsvärdet för utestående säkringar av investeringsköp uppgick per 2011-12-31 till -18 Mkr. Under perioden har anskaffningsvärden för säkrade poster påverkats med 31 Mkr.

Resultatkänslighet

Beräknat utifrån befintliga säkringar och valutakurserna vid årsskiftet 2011/12 (euro 8,9 och dollar 6,9) bedöms valutan påverka koncernens rörelseresultat 2012 negativt med cirka -450 Mkr jämfört med 2011. En procentenhets försvagning av kronan jämfört med årsskiftesnivån skulle påverka rörelseresultatet 2012 positivt med ytterligare 50 Mkr jämfört med 2011.

Utan hänsyn tagen till valutasäkringar skulle en procentenhets försvagning av kronan gentemot nedan valutor få följande effekt på rörelseresultatet:

MKR	NETTO
SEK mot EUR	44
SEK mot USD	10
SEK mot GBP	13
SEK mot övriga valutor	3

Valutaexponering som uppstår när investeringar betalas i utländsk valuta separeras från övrig transaktionsexponering. Normalt säkras 90–100 procent av valutaexponeringen för större investeringar.

Omräkningsexponering

Det redovisade resultatet påverkas av valutakursförändringar när de utländska dotterbolagens resultat räknas om till svenska kronor. Det egna kapitalet påverkas av valutakursförändringar när de utländska dotterbolagens tillgångar och skulder omräknas till svenska kronor.

Exponeringen som uppstår då utländska dotterbolags resultat omräknas till svenska kronor säkras normalt inte. Säkring av exponeringen som uppstår när dotterbolagens tillgångar och skulder omräknas till svenska kronor (så kallad equity-hedge) bedöms från fall till fall och görs med utgångspunkt från koncernmässigt värde av nettotillgångarna. Säkring sker med lån i utländsk valuta eller valutaterminer.

Nettotillgångar och equity-hedge 2011-12-31, Mkr

	NETTO- TILLGÅNGAR	EQUITY-HEDGE
EUR	2 889	2 061
GBP	1 447	-
Övriga	23	-

Resultatet från equity-hedge uppgick till 31 (472) Mkr under 2011 och redovisas i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. I moderbolaget redovisas detta resultat i resultaträkningen. Omräkningen av utländska nettotillgångar påverkade koncernens egna kapital med 2 (-654) Mkr. Marknadsvärdet av utestående equity-hedge uppgick per 2011-12-31 till 61 (88) Mkr, varav 46 Mkr avser lån och 15 Mkr avser finansiella derivat. Vid en procentenhets försvagning av den svenska kronan skulle eget kapital påverkas med 23 Mkr, inklusive omräkning av utländska dotterbolag och hänsyn tagen till valutasäkringar.

RÄNTA

Förändringar i marknadsräntan påverkar finansieringskostnaden.

Räntebindningen på koncernens finansiella tillgångar och skulder är normalt kort. Styrelsen kan välja att förlänga räntebindningen i syfte att begränsa effekten av en ränteuppgång. Derivatinstrument i form av ränteswappar används för att styra räntebindningen utan att underliggande lån förändras. Nettoskuldens räntebindning, valutfördelning samt genomsnittliga ränta för olika bindningstider framgår av tabellen nedan där hänsyn tagits till derivat som påverkar skuldernas valutfördelning och räntebindning. Koncernens genomsnittliga upplåningsränta uppgick under 2011 till 4,4 procent. Vid årsskiftet 2011/12 uppgick den genomsnittliga upplåningskostnaden till 4,4 procent, baserat på aktuella marknadsräntor och befintlig räntebindning. En procentenhets ökning av

den genomsnittliga marknadsräntan från nivån vid årsskiftet skulle påverka resultatet 2012 med cirka 22 Mkr. I takt med att lån med bunden ränta förfaller ökar exponeringen mot förändringar i marknadsräntor. Utan hänsyn till räntebindning uppgår exponeringen mot en procentenhets förändring i marknadsräntan under 2011 till 63 Mkr. Marknadsvärdet för de instrument som

används för att styra räntebindningen uppgick per 2011-12-31 till -67 (14) Mkr vilket har redovisats i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. Detta värde förväntas redovisas i resultaträkningen under 2012 och senare. Med rådande räntesäkringar skulle det egna kapitalet påverkas med 56 Mkr av en procentenhets ökning av marknadsräntorna.

Räntebindning finansiell nettoskuld 2011-12-31, Mkr

	TOTALT	-1 ÅR	1-3 ÅR	3-5 ÅR	>5 ÅR	ÖVRIGT
SEK	-5 035	-2 315	-1 533	-500	-607	-81
EUR	-1 595	-1 229	-48	-312	-	-6
GBP	340	611	-	-	-	-271
Övriga valutor	31	32	-	-	-	-1
Finansiell nettoskuld	-6 259	-2 901	-1 581	-812	-607	-358
Snittränta, %	4,4	4,3	5,2	3,7	3,8	3,8

Kolumnen Övrigt avser avsättningar för pensioner, se not 17 sid. 83.

FINANSIERING

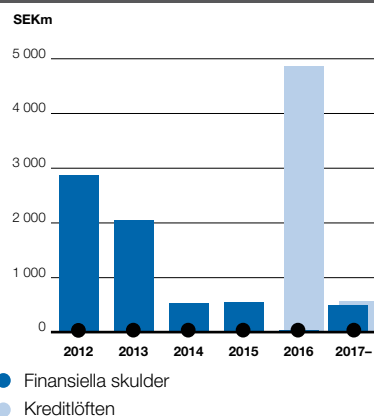
Koncernens exponering mot att inte kunna tillgodose behovet av framtida kapitalanskaffning och refinansiera förfallande lån.

Holmens strategi anger att bolaget ska ha en stark finansiell ställning som ger finansiell stabilitet och möjlighet att fatta korrekta och långsiktiga affärsbeslut som är relativt oberoende av konjunktur och externa finansieringsmöjligheter. Målet är att skuldsättningsgraden ska vara inom intervallet 0,3-0,8 och anpassningen till detta mål utgör en del av den strategiska planeringen. Holmens finansiering består i huvudsak av banklån, obligationslån och företagscertifikat. Risken att framtida kapitalanskaffning blir svår eller dyr reduceras genom användande av långsiktiga kontrakterade kreditlöften och en god spridning på skuldernas förfall. Finansieringsplaneringen hanteras genom prognoser över behovet för kommande år

baserat på koncernens fleråriga verksamhetsplan, budget och resultatprognoser som uppdateras regelbundet.

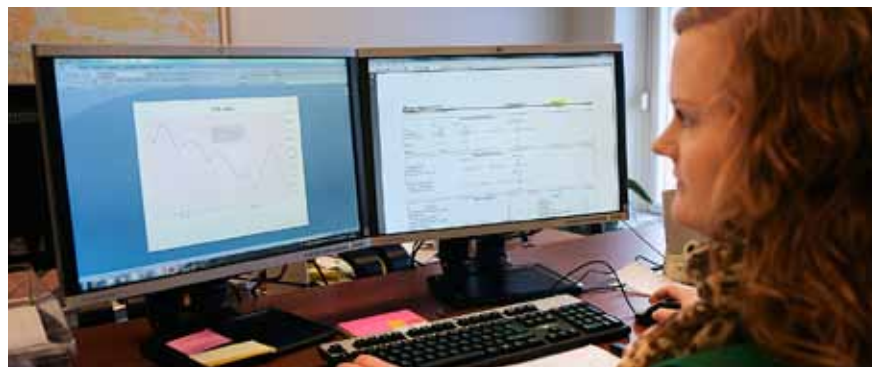
Den finansiella nettoskulden ökade under året med 487 Mkr och uppgick per 2011-12-31 till 6 259 Mkr, fördelat på finansiella skulder och räntebärande pensionsavsättningar 6 499 Mkr, likvida medel 112 Mkr samt finansiella fordringar 128 Mkr. Finansiering under året har främst hanterats genom Holmens certifikatsprogram och korta banklån. Per 2011-12-31 uppgick den kortfristiga upplåningen till 2 822 mkr. I januari 2011 tecknades ett nytt femårigt kontrakterat kreditlöfte om 400 MEUR (3 600 Mkr) med ett syndikat av tio banker. Utöver detta finns ett bilateralt kreditlöfte om 1 300 Mkr som löper till 2016 samt ytterligare ett om 570 Mkr som löper till 2017. Samtliga kreditlöften var vid årsskiftet outnyttjade och är tillgängliga att utnyttja

Finansiella skulder

Förfallstruktur över finansiella skulder och tillgångar med odiskonterade belopp återfinns i not 13 sid. 79.

under förutsättning att koncernens skuldsättningsgrad understiger 1,25. Vid årsskiftet var skuldsättningsgraden 0,32. Standard & Poor's långfristiga kreditrating av Holmen är BBB med stabila utsikter. Den kortfristiga ratingen är A-2/K-2. Det svenska certifikatsprogrammet har ett rambelopp på 6 000 Mkr. Certifikat med löptider upp till ett år kan utges i både kronor och euro. Holmens så kallade Medium Term Note Program, där obligationer kan utges, har ett rambelopp på 6 000 Mkr. Obligationer med löptider mellan ett och femton år kan utges i både kronor och euro. Vid årsskiftet var 2 274 Mkr certifikat och 548 mkr obligationer utestående.

KREDITER

► **Kunder som inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser** ger upphov till kreditrisk.

Risken att koncernens kunder inte kommer att fullgöra sina betalningsförpliktelser begränsas genom kreditkontroll, interna kreditlimer per kund och genom att i vissa fall försäkra kundfordringar mot kreditförluster. Kreditlimer följs upp löpande.

Per 2011-12-31 uppgick koncernens kundfordringar till 2 366 Mkr, varav 52 (47) procent var försäkrade mot kreditförluster. Exponeringen mot enskilda kunder är begränsad. Försäljningen till de fem största

kunderna utgjorde under 2011 sammanlagt 11 procent av koncernens totala omsättning. Under året har kreditförluster på kundfordringar i form av avsättningar och nedskrivningar påverkat resultatet med -14 (-14) Mkr. Totalt var per 2011-12-31 kundfordringar om 54 (35) Mkr förfallna till betalning mer än 30 dagar. Efter en individuell bedömning av samtliga kundfordringar har avsättning för befärd kreditförlust om 25 Mkr gjorts. Kreditkvaliteten på de finansiella tillgångar som varken har förfallit eller är nedskrivningsbara bedöms vara god.

► **Finansiella transaktioner ger upphov till kreditrisk** gentemot finansiella motparter. För varje finansiell motpart fastställs

en maximal kredit- och settlementrisk som följs upp löpande.

Per 2011-12-31 hade koncernen utestående derivatkontrakt med ett nominellt belopp om cirka 8 miljarder och ett marknadsvärde om netto 159 Mkr. Kreditrisken i derivataffärer beräknas utifrån riskfaktorer baserat på historisk volatilitet och affärens löptid. Beräknat utifrån de riskfaktorer och med den metod som används i Finansinspektionens föreskrifter för finansiella institut (FFFS 2007:1) uppgick Holmens sammanlagda motpartsrisk i derivatkontrakt till 778 Mkr per 2011-12-31. För övriga finansiella tillgångar bedöms den maximala kreditrisken motsvaras av nominellt belopp.

ANLÄGGNINGAR

► **Plötsliga och oförutsedda skadehändelser** såsom bränder och maskinhaverier kan skada anläggningar samt orsaka skador på varor under transport.

Anläggningsrisker hanteras enligt en koncerngemensam policy där balans mellan förebyggande skydd och försäkring inom varje område har stor betydelse.

Målsättningen är att på ett bra och kostnadseffektivt sätt skydda anställda, miljö, tillgångar och verksamheter, men också att skapa en ständigt ökad delaktighet i det förebyggande arbetet. Genom skadeförebyggande åtgärder, gott underhåll, utbildning, framförhållning i förnyelse av anläggningar och goda administrativa rutiner minimeras riskerna. Riskbedömningar görs av riskingenjörer med anknytning till försäkrings-

bolag, fristående konsulter och som egenkontroll. En särskild aktivitet, *Säkerhetsår 2011*, var inledningen på ett intensifierat arbete kring skydd och säkerhet med klart uttalat mål att ytterligare minska antalet skador och olycksfall.

Holmen försäkrar sina anläggningar till återanskaffningsvärde mot egendoms- och avbrottskador. Den egna risken varierar mellan olika anläggningar men uppgår som mest till cirka 30 Mkr för en enskild skada.

Koncernens skogsinnehav försäkras inte. Arealerna är spridda över stora delar av landet och risken för omfattande samtidiga skador har inte bedömts motivera den kostnad det skulle innebära att försäkra skogsinnehavet.

MILJÖ

► **Miljöpåverkan** sker huvudsakligen genom utsläpp till luft och vatten samt uppkomst av buller och avfall. Risk föreligger för incidenter och överskridanden av villkor. Deponier och nedlagda verksamheter kan medföra kostnader för återställande av miljön.

Holmens miljö- och energipolicy anger hur miljöarbetet ska organiseras och bedrivas. Vid störningar ska miljö prioriteras framför produktion. Vid såväl pågående som avslutade verksamheter ska miljöpåverkan vara acceptabel för människor och miljö. Skogsbruket ska skötas under iakttagande av största möjliga miljöhänsyn. Skogarna ska brukas så att växter och djur långsiktigt kan fortleva i skogslandskapet. Vid produktutveckling och investeringar ska möjligheterna

att kombinera effektiv produktion med miljö- och energihänsyn tas tillvara.

Följande punkter är exempel på hur Holmen löpande arbetar för att hantera de miljörelaterade risker som kan uppstå:

- Egenkontroll att de utsläppsvillkor som utfärdats av miljömyndigheter följs
- Kontroll av vattenområdena utanför bruken
- Kontroller av kemikalie- och avfallshanteringen
- Miljöriskanalyser
- Myndighetskontroll och besiktningar
- Rapportering till myndigheter
- Koncernövergripande klimat- och energimål
- Certifierade miljö- och energilednings-

system med miljö- och energimål

- Miljöcertifiering och spårbarhetscertifiering enligt kriterier utfärdade av FSC® respektive PEFC
- Aktivt arbete för att motverka skador på skogen orsakade främst av insekter, svampar och ålgar
- De certifierade systemen kontrolleras regelbundet av externa, certifierade revisorer
- Bedömning av leverantörer och transportörer med avseende på miljöaspekter
- Egenkontroll att kraftindustrins riktlinjer för dammsäkerhet följs
- Vid nedlagda industrier utförs undersökningar och efterbehandlingsåtgärder. Arbetet utförs i samråd med miljömyndigheterna.

Information om hållbarhetsarbetet

Redovisningen av ekonomi, miljöansvar, medarbetare och övriga intressenter i årsredovisningen kompletteras på Holmens webbplats med en utförlig beskrivning av Holmens hållbarhetsarbete. Där finns bland annat beskrivningar av miljöarbetet vid de olika affärsområdena, tabellverk och ett fullständigt GRI-register. Tillsammans utgör detta Holmens hållbarhetsredovisning.

Principer och styrmedel för hållbarhetsarbetet

Holmens verksamhet utgår från de naturliga och förnybara råvaror som skogen ger. Affärsidén handlar om att förädla dessa råvaror till produkter och energi som fyller viktiga funktioner i samhället och genererar värden för kunder, aktieägare och andra intressenter.

Arbetet med hållbarhet är en integrerad del i Holmens verksamhet och i strategin för tillväxt och värdeskapande. Drivkraften är att förbättra konkurrenskraften, sänka kostnaderna och risknivån, motivera och engagera medarbetarna samt att produktionen ska stå i harmoni med omvärldens krav.

God lönsamhet och stark finansiell ställning skapar förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling.

Skogsbruket uppfyller högt ställda miljökrav. Anläggningarnas miljöpåverkan uppfyller myndigheternas krav. Produkterna är kretsloppsanpassade och återvinningsbara.

Medarbetare med hög kompetens och brett mandat lägger grunden för god produktivitet och en kvalitet i världsklass.

Utöver kärnverksamheten bidrar Holmen till ekonomisk utveckling genom investeringar, forskning och utveckling samt genom samarbeten med företag och organisationer på flera av de platser där koncernen är verksam. Samhällsekonomin gynnas också av att företagets verksamhet bidrar till ytterligare arbetstillfällen hos underleverantörer.

Varumärket

Omvärldens och kundernas förväntningar och krav på miljöanpassning av produkter och tillverkningsprocesser blir allt tydligare. För att möta dessa krav bedrivs ett aktivt hållbarhetsarbete i koncernens olika verksamheter. Långsiktigt bedöms detta stärka företagets lönsamhet.

Ett aktivt hållbarhetsarbete och tydlig kommunikation om detta stärker varumärke och goodwill. Samtidigt bidrar det till att höja kompetensnivån.

Under våren 2011 lanserade Holmen en ny webbplats med syftet att stötta affärsverksamheten och tydliggöra koncernens arbete med hållbarhetsfrågor.

Interna styrprocesser

Styrelsen och koncernledningen behandlar regelbundet aktuella hållbarhetsfrågor. Koncernens VD har det yttersta ansvaret. En särskild grupp, som leds av hållbarhetschefen och består av representanter för koncernstaberna, samordnar arbetet med hållbarhet vilket beskrivs utförligt på Holmens webbplats. Holmen lämnar hållbarhetsrelaterad information årligen sedan 2004.

Holmen följer sedan 2006 Global Reporting Initiative (GRI) och dess riktlinjer för hållbarhetsredovisning. Vid upprättandet av Holmens hållbarhetsredovisning har hänsyn tagits till GRI:s tio redovisningsprinciper.

Policyer

Holmens policyer och riktlinjer ska sammanfattas som ett vägledningsinstrument – code of conduct – inriktat på hållbar utveckling. Tillsammans med lagstiftningen i respektive land sätter det ramarna och styr Holmens agerande på olika områden.

Holmens tillverkning sker inom EU där också merparten av produkterna säljs. Vissa

polymer säljs till USA och länder i Afrika och Asien. Holmen agerar i alla länder i enlighet med lagar och avtal och under iakttagande av god affärssed. Holmen följer hur koncernens kunder och leverantörer arbetar med miljö- och medarbetarfrågor.

Totalt finns ett tjugotal koncernövergripande policyer och riktlinjer uppdelade på områdena miljöansvar, ansvar för medarbetare och ekonomisk utveckling. Dessa redovisas på Holmens webbplats. Under 2011 lades rutiner fast för uppföljning av efterlevnad av policyer och för uppdatering av dessa.

Global Compact

Holmen är medlem i FN:s Global Compact sedan 2007. Koncernen har därmed åtagit sig att aktivt bidra till förverkligandet av principerna i Global Compact det vill säga frågor som rör mänskliga rättigheter, sociala förhållanden, miljöansvar och rätten att bilda fackföreningar. I ett avsnitt på Holmens webbplats kommenteras hur koncernen uppfyller och arbetar med de tio principer som bygger upp Global Compact. Holmen redovisar årligen utfört hållbarhetsarbete till Global Compact.

Medarbetare

HR-mål*

	MÅL	UTFALL 2011	KOMMENTAR
Inblickindex	650 (2011)	642	(600=bra, 700=utmärkt)
Ledarskapsindex	61 (2011)	55	(60=bra) Åtgärdsprogram pågår
Arbetsolyckor med frånvaro/1 000 anställda	10 (2013)	19,1	Åtgärdsprogram pågår
Andel kvinnliga chefer, %	19 (2012)	19,1	Sedan 2007: +10 procent

*För historik se tabell sidan 91.

Att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla engagerade och kompetenta medarbetare är avgörande för att Holmen framgångsrikt ska kunna bedriva sin verksamhet. Hög kvalitet och service åstadkoms bara av kunniga och engagerade människor.

Måluppfyllelse

Sedan flera år har Holmen mål för arbetet inom HR, Human Resources, (se tabell). Resultaten följs via nyckeltal och medarbetarundersökningen *Holmen Inblick*. Den senaste undersökningen genomfördes i januari (2009: 78 procent).

Inblickindex och andel kvinnliga chefer har kontinuerligt förbättrats under den senaste tioårsperioden. Ledarskapsindex når inte målet vilket pekar på behovet att fortsätta arbetet med utvecklingsprogrammet *Chef i Holmen*. Åtgärder som gjorts för att minska antalet arbetsolyckor har gett tydliga resultat under året. Detta är viktigt inte bara för dagens anställda utan också för de framtida rekryteringsmöjligheterna.

Ledarutveckling

Holmen genomför ett omfattande utvecklingsprogram som berör samtliga chefer i koncernen.

CHEF I HOLMEN. Alla chefer ska delta i utvecklingsprogrammet *Chef i Holmen*, som också utgör riktlinjer för vad som förväntas av Holmens chefer.

LEDARUTBILDNING. Nya chefer genomgår en kortare ledarutbildning och får en lokal

handledare för att säkerställa en bra start. Ambitionen är att tidigt ge nya chefer en gemensam syn på ledarskapet. Inom ett år genomgår de Holmens grundläggande ledarutbildning.

CHEFSDIALOGEN. Dialogen mellan chefen och dennes chef är av stor betydelse för den personliga utvecklingen. Chefens chef har en viktig roll i att skapa delaktighet i företagets verksamhetsplan, strategiska mål samt ställa krav på ledarskapet.

UTVÄRDERING AV CHEFER görs i *Holmen Inblick* utifrån ett underifrån-perspektiv. Det ger varje chef en personlig ledarprofil som beskriver egenskaper inom områdena involverande, relationsskapande, drivande och växande ledarskap. I samband med ledarutbildningar och chefsförsörjningsprocessen görs kompletterande utvärdering ovanifrån och från kollegor, vilket sammantaget ger en komplett bild av hur chefs- och ledarskapet fungerar.

CHEFER I BEHOV AV STÖD. Chefer som har ett svagt ledarskapsindex och får låg bedömning också i andra utvärderingar får stöd med att förbättra sitt ledarskap. Bedöms chefen inte ha rätt profil ges han/hon nya arbetsuppgifter utan ledningsansvar.

STARKA CHEFER. Flertalet av Holmens chefer är utmärkta ledare. Många av dem används som mentorer för dem som behöver stöd. Starka ledare nyttjas också i Holmens mentorprogram samt utgör goda förebilder.

KVINNLIGA CHEFER. Kvinnor får högre värden för ledarskap i *Holmen Inblick* än vad deras manliga kollegor får. De bedöms bland annat vara bättre på att fatta beslut och ställa tydliga krav. Vidare ses de av sina medarbetare som bättre på att lyssna och stimulera. Detta stärker koncernens strävan att öka andelen kvinnliga chefer och mångfalden i ledarskapet förbättras.

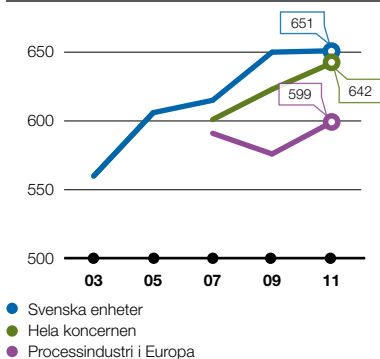
CHEFSFÖRSÖRJNING. I en systematisk process identifieras anställda som har förutsättningar för – och är intresserade av – att avancera till mer kvalificerade uppgifter. Lika viktigt är att identifiera de chefer som vill ta på sig större och mer krävande uppgifter. Holmen strävar efter att 75 procent av alla lediga chefstjänster ska tillsättas genom intern rekrytering.

Kompetens

FRAMTIDA MEDARBETARE. ”Stort mandat och utmanande arbetsuppgifter i en vänlig miljö”. Så uttrycker sig Holmens medarbetare när det själva beskriver sitt

Medarbetarundersökning Holmen Inblick, index

Inblickindex beräknas genom att de anställda besvarar en enkät med frågor inom åtta olika delområden:

- Kompetens
- Samarbete och process
- Motivation
- Organisatorisk effektivitet
- Ansvar och initiativ
- Lärande
- Befogenheter
- Förnyelseklimat

Om samtliga anställda ger högsta betyg på frågorna inom varje delområde blir det totala värdet på Inblickindex 1 000.

jobb. Praktiskt arbete med högteknologiska uppgifter är en annan positiv faktor som lyfts fram. Arbetet med employer branding bedrivs strategiskt och långsiktigt och i det arbetet är de redan anställda några av företagets viktigaste ambassadörer.

Holmen har nära kontakt med utvalda målgrupper, såsom blivande jägmästare och studenter med inriktning på massa och papper. Kontakterna knyts vid studentevent, sommarjobb och examensjobb. För många innebär detta att Holmen blir deras förstahandsval vid framtida yrkesval. Andra exempel på långsiktiga samarbeten är återkommande studiebesök inom vissa högskoleutbildningar, samarbeten med gymnasier för att ta emot praktikanter och Holmen-prao för högstadiel elever.

UTVECKLING INOM HOLMEN. Samtliga nyanställda erbjuds ett gediget introduktionsprogram. För de med befattning som kräver högskoleutbildning erbjuds, förutom den lokala introduktionen, *Holmen Induction Programme*. I detta program möter deltagarna affärsområdeschefer och specialister runtom i koncernen. Syftet är att öka kunskapen om Holmen och att ge deltagarna ett stort nätverk.

Traineeprogram för både akademiker och operatörer är ett sätt att attrahera framtida

medarbetare och samtidigt ge deltagarna en bra start i Holmen. Programmet är individuellt anpassat och ger kunskaper och erfarenheter som ger perfekta förutsättningar att snabbt växa inom Holmen.

Inom Holmen är utbildning och utveckling en självklar del i arbetet. Det kan ske på flera sätt, till exempel i form av förändrade arbetsuppgifter eller deltagande i projekt. Årligen genomförs också ett internt mentorprogram som ska ge yrkesmässig och personlig utveckling. Under 2011 gjordes en utvärdering av det långsiktiga värdet. Utfallet var mycket positivt. Deltagarna beskriver hur de har utvecklats som ledare, blivit bättre på att prioritera och fått en mera positiv balans mellan arbete och fritid. Även mentorerna ansåg att de hade fått ut mycket av sitt deltagande.

MÅNGFALD. I de årliga introduktionsprogrammen för nyanställda högskoleutbildade har andelen kvinnor varit drygt 30 procent sedan flera år tillbaka, vilket skapar förutsättningar för att andelen kvinnor på kvalificerade befattningar kan öka.

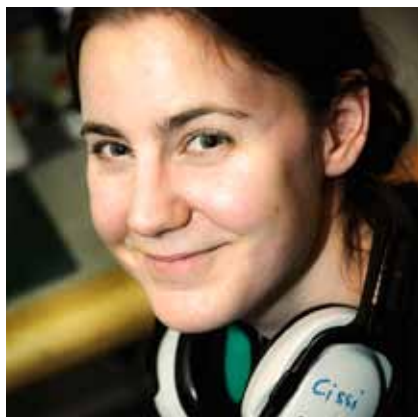
Sedan 2007 har andelen kvinnliga chefer fördubblats till 19 procent. Ambitionen att andelen kvinnliga chefer ska vara lika stor som andelen kvinnliga medarbetare är därmed uppnådd. Vid tillsättandet av chefer har andelen kvinnor ökat under senare år.

Under 2009–2011 tillsattes 82 nya chefer vid Holmens svenska enheter, varav 25 personer eller 30 procent var kvinnor.

De senaste fem åren har antalet kvinnor i koncernens affärsområdenas och brukens ledningsgrupper ökat från 7 till 17. Från april 2012 kommer koncernledningen att bestå av ytterligare en kvinna. I Holmens styrelse finns två kvinnor, varav en är vald av årsstämman och en är löntagarrepresentant.

Hälsa och säkerhet

Antalet arbetsolyckor ligger på en otillfredsställande hög nivå. En arbetsolycka med dödlig utgång inträffade i augusti på Bravikens Pappersbruk. Någon olycka med dödlig utgång har tidigare inte drabbat någon av Holmens anställda. Arbetet i företagets arbetsmiljönätverk har intensifierats för att vända trenden vad gäller arbetsolyckor. Ett program har tagits fram för att förbättra säkerhetskulturen. Bland annat innebär detta en stor satsning på beteendebaserad säkerhetsträning (BBS) för alla medarbetare. Aktiviteten *Säkerhetsår 2011* var inledningen på ett intensifierat arbete kring skydd och säkerhet på bruk och sågverk. Vid bruket i Workington (2005) och vid Hallsta Pappersbruk (2012) finns certifierade ledningssystem (OHSAS 18000) införda för arbetsmiljöarbetet.

Insatserna under året har gett tydliga resultat med en förbättring från 25 (2010) till 19 arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 anställda. Målet för 2012 och 2013 är högst 15 respektive 10 arbetsolyckor. Visionen är givetvis att Holmen ska bli ett skadefritt företag.

Sjukfrånvaron har kontinuerligt minskat under 2000-talet och var under 2011 3,5 (3,5) procent. Långtidsfrånvaron (över 60 dagar) ligger kvar på en låg nivå, 1,2 (1,1) procent. Korttidsfrånvaron i Sverige (1–14 dagar) ligger sedan flera år under 2 procent. Sjukfrånvaron i Holmen är i nivå med branschen i övrigt.

Förändringsarbete

I samband med förändringar eller nedläggningar av industrier som påverkar antalet anställda eftersträvar Holmen att ta ett ansvar för att minska problemen för dem som berörs.

Övertalighet uppstår när företagets organisation på lång sikt är större än vad som behövs för att driva verksamheten enligt den fastställda strategin. När detta händer förhandlar arbetsgivaren med de fackliga organisationerna och försöker finna samförståndslösningar för att så långt möjligt

minimera uppsägningar. Under året fattades beslut som leder till övertalighet inom affärsområdena Holmen Paper och Iggesund Paperboard.

De administrativa processerna i koncernen är föremål för fortlöpande översyn i syfte att öka effektiviteten och sänka kostnaderna. Som en följd av detta har fastighetstjänster överförs till ett externt företag. Vidare har IT-funktionen centraliserats och ett koncerngemensamt Holmen Finance Center har bildats för att effektivisera ekonomiarbetet. Båda enheterna är förlagda till Norrköping.

Den övertalighet som uppkommit hantearas så långt möjligt utan uppsägningar.

Facklig samverkan

Holmen har ett nära och förtroendefullt samarbete med de fackliga organisationerna i alla väsentliga frågor och ser detta som en grundsten i företagets utveckling.

Anslutningsgraden till de fackliga organisationerna i Holmen uppgick 2011 till 83 procent i Sverige. Motsvarande andel i Storbritannien var 53 procent och i Spanien 36 procent.

Verktyg i personalarbetet

Personalarbetet styrs av lagar, avtal och policyer. HR-frågorna ingår som en naturlig del i affärsområdenas verksamhetsplaner. Arbetet samordnas i en ledningsgrupp för Human Resources (HR) som består av affärsområdenas personalchefer och leds av koncernens personaldirektör. Medarbetarundersökningen *Holmen Inblick* är ett viktigt verktyg för att identifiera vilka insatser som behöver göras på HR-området.

PERSONALPOLICYN uttrycker koncernens syn på god personalpolitik. Den poängterar chefernas och medarbetarnas gemensamma ansvar för bra arbets- och utvecklingsklimat.

POLICYN FÖR JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD uttrycker koncernens syn på alla människors lika värde och strävan mot en jämnare könsfördelning och större mångfald.

MUTOR OCH BESTICKNING. Policyn klargör att anställda i kontakter med kunder och leverantörer, där någon form av förmån erbjuds, noga måste överväga dess innebörd och syfte.

FACKLIG SAMVERKAN sker i Holmen European Works Council samt i samrådsgrupper inom respektive enhet. Fackliga representanter deltar i projekt och arbetsgrupper. Företagets anställda representeras i koncernens styrelse av tre ordinarie ledamöter och tre suppleanter.

Hållbara produkter

Tryckpapper, kartong och trävaror utgör basvaror i människors vardag. Produkterna framställs av den förnybara råvara som skogarna ger. Holmens kolspår visar att koncernens skogar och produkter bidrar till att binda koldioxid och minska samhällets utsläpp av växthusgaser.

Förnybar råvara

Holmens tillgångar i form av den naturliga och förnybara råvaran virke är en styrkefaktor. Produkter och biobränsle tillverkas av förnybara råvaror från uthålligt brukade skogar. Holmens produkter kan ersätta andra produkter, tillverkade av ändliga eller klimatpåverkande material. Papper och kartong kan efter användning dessutom återvinnas antingen som material och/eller bioenergi. När produkterna återvinns fyller de en viktig funktion genom att förse den europeiska returpappersmarknaden med ny fiber. Systemet måste hela tiden fyllas på med sådan fiber från de nordiska skogarna främst för att ersätta de efter många gånger återvunna och då uttjänta returfiberna.

Klimatsmarta produkter

Skogen ger råvaror och bioenergi som till skillnad från dem som baseras på olja inte tillför atmosfären nya mängder fossil koldioxid. I diskussionen om lösningarna på klimatproblemen har detta inneburit ett ökat intresse för skogen och vad den kan bidra med. Att bruka skogen och använda de produkter den ger är skogens viktigaste roll i arbetet med att komma till rätta med jordens allt varmare klimat. Holmens verksamhet har positiva klimateffekter vilket framgår av beräkningar av koncernens kolspår.

FoU och innovation

Forskning och utveckling, FoU, bedrivs både internt på affärsområdesnivå och externt.

Det interna FoU-arbetet är inriktat på funktionella produkter och energi- och resurssnåla processer. Det har resulterat i att den specifika råvaru- och energianvändningen stadigt har sänkts samtidigt som produkternas egenskaper har förädlats.

Ett innovationsråd har till uppgift att tillvarata idéer som har potential att ge nya affärer utanför de redan etablerade kärnverksamheterna.

Parallellt med de FoU-insatser som görs vid affärsområdena finns Holmen Biorefinery Development Centre (HBC). Med fokus på innovationer och med skogsråvaran som utgångspunkt bedömer HBC affärspotentialerna inom området bioraffinaderi. Principen är att allt som idag görs med olja som bas i framtiden kan tillverkas av ved. Lönsamma verksamheter undersöks inom områden såsom biodrivmedel och nya material.

Det externa FoU-arbetet drivs ofta branschgemensamt och genom samarbeten med universitet och högskolor samt forskningsinstitut. Fokus ligger på produktutveckling och effektivisering av processer, men även på skogliga utvecklingsfrågor.

Koncernens totala investeringar i FoU uppgick 2011 till cirka 100 Mkr, varav cirka en fjärdedel utgörs av externa kostnader.

Prioriterad utveckling

TRYCKPAPPER

- Lägre energiförbrukning
- Minskad vattenanvändning
- Ökat fiberutbyte
- God tryckbarhet

KARTONG

- Ytbehandling
- Högre energieffektivitet
- Pappersfysik (tryckning/formning)
- Bättre fiberutnyttjande
- Lägre vikt
- Förbättrade optiska egenskaper
- Biologiska barriärmaterial

TRÄVAROR

- Torkning av trävaror
- Konstruktionsvirke

ENERGI

- Vindkraft
- Biogas
- Nya produkter från vedråvaran
- Nyttjande av restprodukter från industriproduktionen

VIRKE

- Högre tillväxt
- Effektivare avverkning och transporter
- Mer biobränsle
- Förbättrade plantor

Holmens kolspår

Under senare år har uttrycket Carbon Footprint (kolspår) etablerats. Det syftar till att ge besked om vilken mängd växthusgaser en produkt genererar under hela sin livscykel. Kolspåret kan sägas vara ett mått på produktens klimatpåverkan.

Holmen beräknar kolspår för de utsläpp som koncernens produkter genererar totalt under tillverkning och transport. Allt fler kunder efterfrågar sådana uppgifter. Det är svårare att per produkt fördela de positiva effekter på klimatet som Holmens verksamhet bidrar till, till exempel vad gäller bindning av koldioxid i de egna skogarna och den minskning av koldioxidutsläpp som uppstår då fossila bränslen och byggnadsmaterial ersätts med biobränslen och sågade trävaror från Holmen. För att kunna beskriva verksamhetens påverkan på klimatet är det dock viktigt att beakta både utsläppen från produktionen och de positiva klimateffekterna.

Kolspår för produktionen

Baserat på beräkningar som gjorts för koncernens produkter har koncernens kolspår för produktionen beräknats. Räknat på de mest betydande utsläppen av fossil koldioxid uppgick dessa för 2011 till cirka 860 000 ton.

Koncernen genomför två större investeringar inom affärsområdet Iggesund Paperboard som kommer att minska användningen av fossila bränslen betydligt de närmaste åren. Samtidigt ökar andelen egen förnybar elenergi. Detta sammantaget innebär att kolspåren för produkterna från affärsområdet kommer att minska.

Positiva klimateffekter

Holmens skogar binder in cirka 4 300 000 ton koldioxid i den årliga

tillväxten. Av denna tillväxt avverkas 80–85 procent för att bli produkter som efter att de använts blir bränslen som kan ersätta fossila bränslen. Koncernens mål att öka tillväxten i Holmens skogar gör att dessa kommer att binda alltmer koldioxid i framtiden samtidigt som det skapar möjlighet att tillverka produkter. Under överskådlig framtid väntas den årliga tillväxten överstiga avverkningarna. Baserat på tillväxtdata för perioden 2007–2011 beräknas att drygt 800 000 ton koldioxid binds i den årliga lagerökningen.

De sågade trävaror som Holmen producerar lagrar koldioxid så länge de används. För produktionen 2011 har beräknats att cirka 460 000 ton koldioxid binds i produkter som har längre livslängd än 50 år.

Trävaror har också en substituerande effekt i de fall de ersätter klimatpåverkande byggnadsmaterial. Substitutionseffekten räknad på koncernens produktion 2011 av sågade trävaror kan uppgå till drygt 560 000 ton koldioxid.

I och med starten av det nya sågverket vid Bravikens Pappersbruk har koncernens tillverkning av trävaror för byggnadsändamål ökat kraftigt. Det innebär att mängden lagrad koldioxid i trävarorna och deras substituerande effekt kommer att öka.

Biobränsle och avfall/biprodukter från Holmen ger energi vid förbränning. Substitutionseffekten för dessa bränsletyper är beräknad som den mängd fossil koldioxid som undviks i de fall dessa material används som substitut. För 2011 uppgår mängden koldioxid till cirka 240 000 ton.

Av den årliga tillväxten i Holmens skogar avverkas 80–85 procent och används till produkter. Detta motsvarar cirka 3 500 000 ton inbunden koldioxid. De efter

många gånger återvunna pappersprodukterna samt uttjänta trävaror utgör utmärkta biobränslen. Om det antas att 70 procent av Holmens produkter efter användning blir biobränsle så motsvarar detta så mycket som 2 500 000 ton koldioxid. Detta innebär att en stor mängd fossil koldioxid undviks då olja ersätts vid energiproduktion av de uttjänta vedbaserade produkterna.

Sammanvägd bedömning

Beräkningar av Holmens kolspår ger tydliga besked om att koncernens verksamhet och produkter har positiva klimateffekter. De bedömda upptagen av koldioxid och effekterna av substitution är dubbelt så stora som de utsläpp av fossil koldioxid som Holmen orsakar. I tillägg till detta erhålls en betydande positiv klimateffekt av att använda de uttjänta produkterna för energiproduktion.

Koncernens mål för hållbar utveckling syftar till att sätta fokus på energi- och klimatfrågor. Målet att öka tillväxten i Holmens skogar gör att allt mer koldioxid binds in. De energirelaterade investeringar som görs i koncernen kommer att väsentligt minska utsläppen av fossil koldioxid och därmed minskar såväl kolspåren för produkterna som för koncernen som helhet.

Holmens
skogar binder
4,3 milj ton
CO₂/år

Holmens kolspår, 2011

	MÄNGD CO ₂ , KTON
Utsläpp av fossil koldioxid från produktionen av produkterna – negativ klimateffekt	860 ¹⁾
Bindning av kol i det ökande virkesförrådet – positiv klimateffekt	500 ²⁾
Bindning av kol i sågade trävaror – positiv klimateffekt	460
Utsläpp som kan förhindras genom substitution av klimatpåverkande material med Holmens sågade trävaror och bränslen – positiv klimateffekt	800

1) Inkluderar produktion, transporter, inköpta insatsvaror och inköpt energi. Data för inköpta insatsvaror är baserade på uppgifter från 2010.

2) Avgång av växthusgaser från Holmens torvmarker ca 300 000 ton/år har räknats av.

Miljöansvar

Mål

	MÅL	UTFALL 2011	KOMMENTAR
Ökad tillväxt i Holmens skogar	2050: ökning med 25 %	– ¹⁾	Basår 2007: 4,4 milj m ³ sk virke
Minska användningen av fossila bränslen inom koncernen	2020: minskning med 75 %	8 % ²⁾	Basår 2005
Ökad produktion av förnyelsebar el relativt Holmens elförbrukning	2020: 67 %	32 %	Basår 2005: 31 %

1) Trend för tillväxtökning kan anges först efter att ett antal år har passerat.

2) Beräkningarna inkluderar utsläppen av fossil koldioxid som kan relateras till den värmeenergi som används vid bruken liksom utsläppen från den egna produktionen av el.

Holmens miljöarbete organiseras och bedrivs med utgångspunkt från en miljö- och energipolicy. I policyn tydliggörs klimatfrågornas betydelse för verksamheten.

Miljöarbetet handlar om att proaktivt arbeta med att minska koncernens framtida miljö- och klimatpåverkan samt säkerställa att regler och villkor inom miljöområdet efterlevs. Klimat- och resursskäl ligger sålunda till grund för Holmens aktiva arbete för att identifiera och genomföra energibesparande investeringar.

Miljöstandarden i Holmens anläggningar är hög. Det är ett resultat av gjorda investeringar i process- och reningsutrustning samt ett kontinuerligt pågående förbättringsarbete inom ramen för anläggningarnas miljö- och energiledningssystem och lagstadgad myndighets-tillsyn. Den huvudsakliga miljöpåverkan från anläggningarna består av utsläpp till luft och vatten samt uppkomst av buller och avfall.

Mätningar av utsläpp till vatten och luft görs dagligen för att ha kontroll på att de av miljömyndigheterna givna utsläppsvillkoren följs. I diagram på sidan 40 och i tabell på sidan 92 redovisas information för prioriterade miljöparametrar.

Mål och aktiviteter i Europa

EU antog 2008 ett åtgärdsprogram på energi- och klimatområdet. För den företagssektor där Holmen är verksamt framhålls att utsläppen av koldioxid till 2020 ska minska med 21 procent jämfört med 2005. Vidare ska den förnybara energins andel av energi-

konsumtionen till 2020 öka till 20 procent jämfört med 2005.

I mars 2011 publicerade EU-kommissionen en färdplan (Roadmap) för Europa med målet att nå en konkurrenskraftig ekonomi till 2050 med klimatfrågan och bioenergi i fokus. EUs utsläpp av växthusgaser förväntas minska med så mycket som 80–95 procent till 2050 jämfört med 1990.

I december 2011 följde EU-kommissionen upp med att publicera en färdplan på energiområdet. Färdplanen ska ses som en strategi för att finna åtgärder för minskade utsläpp och effektiviserad energianvändning samtidigt som konkurrenskraften säkerställs.

Holmens verksamhet kännetecknas av förnybar råvara och energi, återvinning av energi och fiber, nya produkter samt råvaror och produkter som binder koldioxid och agerar substitut för klimatpåverkande material. Holmen ser positivt på EUs mål och åtgärdsprogram som ligger i linje med det arbete som bedrivs inom koncernen.

Mål för hållbar utveckling

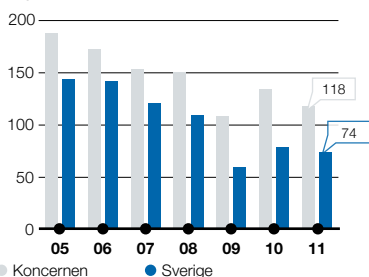
För att sätta fokus på klimat- och energifrågorna har Holmen under flera år arbetat med koncernövergripande mål för hållbar utveckling. För att anpassa koncernens miljömål till de som tagits fram inom EU har

de övergripande målen vad gäller klimat och energi reviderats.

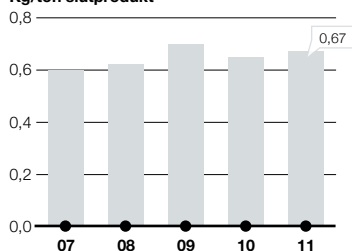
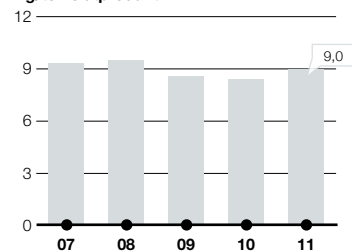
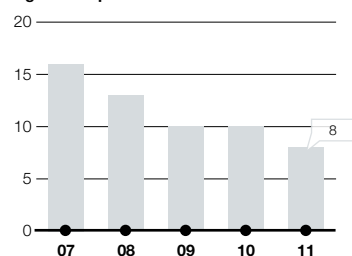
Koncernen har under flera år arbetat med ett mål för att minska användningen av fossila bränslen från de svenska enheterna. I jämförelse med basåret 2005 till och med 2011 hade användningen minskat med 55 procent (90 procent var målet för 2020). Målet har nu reviderats och omfattar från och med 2012 hela koncernen. Utfallet till och med 2011 var en minskning med knappt 10 procent.

Ett nytt koncernmål, som gäller från och med 2012, innebär att andelen egen tillverkad förnyelsebar elenergi ska öka i förhållande till Holmens totala förbrukning av el. I jämförelse med basåret 2005 är målet att andelen ska mer än fördubblas till 2020.

Vid såväl Iggesunds Bruk som vid bruket i Workington pågår stora investeringar som innebär att användningen av fossila bränslen kommer att minska i betydande grad de närmaste åren. Dessa investeringar gör också att andelen egen tillverkad förnybar elenergi kommer att öka. Starkt bidragande är också de satsningar som görs inom affärsområdet Holmen Energi vad gäller egenproducerad vindkraft.

Utsläpp till luft, fossil koldioxid**Kg/ton slutprodukt**

● Koncernen ● Sverige
Exkl. utsläpp från inköpt energi

Utsläpp till luft, kväveoxider**Kg/ton slutprodukt****Utsläpp till vatten, COD (organiska ämnen)****Kg/ton slutprodukt****Avfall, deponerat****Kg/ton slutprodukt****Miljöarbete 2011**

Under det gångna året genomfördes flera miljörelaterade projekt, utredningar och åtgärder. Här redovisas ett axplock:

SKOGSBRUK. Under 2011 omarbetades handboken *Riktlinjer för uthålligt skogsbruk*. Denna sammanfattar Holmens syn på hur ett effektivt och uthålligt skogsbruk ska bedrivas. Handboken innehåller ett drygt 60-tal riktlinjer för det skogliga arbetet.

ENERGI OCH KLIMAT. Vid Iggesundsk Bruk investerar Holmen i en ny sodapanna med turbin och gasrening. Det ger förutsättningar att driva verksamheten utan användning av fossila bränslen eller inköpt elenergi. Investeringen uppgår totalt till 2,3 miljarder kronor. Anläggningarna tas i drift i juni 2012.

Vid bruket i Workington har investeringar gjorts i en av brukets massaliner. Det har minskat energiförbrukningen med drygt 10 procent. Utsläppen av fossil koldioxid har också minskat.

Holmen investerar i en ny energipanna för biobränsle vid bruket i Workington. Den nya anläggningen kommer att stå för fabriken totala energibehov i form av elenergi och värme. Investeringen uppgår till totalt 1,1 miljarder kronor. Energipannan tas i bruk 2013.

RENINGSANLÄGGNINGAR. Reningsanläggningen från 1977 vid Iggesundsk Bruk kompletterades 2009 med en anläggning för kemisk flotation. I jämförelse med situationen före investeringen har utsläppen från bruket av olika typer av ämnen minskat med så mycket som 40-60 procent.

Holmen använder de branschgemensamt framtagna riskbedömningarna vad avser eventuell förekomst av legionellabakterier i reningsanläggningar eller i recipienter utanför fabriken.

TRANSPORTER. Under 2011 togs för de svenska bruken en tågbasead transportlösning i bruk för färdiga produkter. Förutom sänkta kostnader innebär detta minskade utsläpp till luft.

Holmen har investerat i elhybridskotaren *El-forest*. Baserat på studier på en prototyp förväntas bränsleåtgången för transporter i skogen minska med så mycket som 25 procent. Holmen deltar i ett demonstrationsprojekt för ökad lastvolym på lastbilar. 20 procents minskade koldioxidutsläpp samt minskade transportkostnader väntas som ett resultat med de nya fordonen.

AVFALL. Under 2011 intensifierades arbetet med att finna lönsamhets- och miljömässigt bra åtgärder för att avsluta deponierna vid Iggesundsk Bruk och Hallsta Pappersbruk.

Mängden deponerat avfall utgjorde endast 1 procent av det avfall som uppstod i koncernen.

AVSLUTADE VERKSAMHETER. Utredningar gjordes i samråd med myndigheterna av förorenade nedlagda industriplatser där Holmen varit verksam. Under 2011 pågick utredningar i olika stadier gällande sågverken i Stocka, Håstaholmen och Lännaholm, sulfittfabrikerna i Strömsbruk, Domsjö och Lodbby samt vid det före detta träsliperiet i Bureå.

I slutet av 2008 lades verksamheten vid Wargöns Bruk ned. Byggnaderna på området har rivits. Holmen efterbehandlade industriområdet under 2011.

Tillstånd för verksamheten

Holmen bedrev vid årsskiftet 2011/2012 produktionsverksamhet vid sju anläggningar som kräver miljötillstånd. Tillstånden anger bland annat villkor för tillåten produktionsvolym samt tillåtna utsläpp till luft och vatten.

Fem av anläggningarna är belägna i Sverige med en försäljning motsvarande 59 (57) procent av koncernens nettoom-

sättning. De två återstående anläggningarna är bruken i Workington i England och Madrid i Spanien, vars andel av koncernens försäljning var 17 (19) procent under 2011.

Ansökan om nytt miljötillstånd enligt Miljöbalken lämnades in i början av 2011 för kartongbruket i Iggesund. Tillståndet avses i framtiden ge möjligheter till utökad produktion. Miljötillstånd erhöles i början av 2012 för biogasproduktion vid Hallsta Pappersbruk. Inga övriga väsentliga tillstånd behöver förnyas eller revideras under 2012.

Produktionen av elkraft vid Holmens hel- och delägda vattenkraftverk kräver tillstånd för vattenverksamhet (Miljöbalkens regler), där miljövillkor ingår. Omprövning kan begäras med stöd av Miljöbalken. Tillstånd innehas för samtliga kraftverk. Omprövning pågår för motsvarande cirka 2 procent av kraftverkens produktionskapacitet.

Under 2011 pågick tillståndsärenden för vindkraftverk vid Varsvik i Norrtälje kommun och vid Blodrotberget och Blackfjället i Örnsköldsviks kommun. Beslut i ärendena väntas under 2012.

Utsläppsrätter och elcertifikat

Koncernens bruk deltar sedan 2005 i EU:s handel med utsläppsrätter för koldioxid. Koncernens åtgärder för att minska användningen av fossila bränslen och därmed utsläppen av koldioxid har gjort det möjligt att sälja utsläppsrätter. De svenska bruken deltar dessutom i handeln med elcertifikat. Holmen har under flera år producerat förnybar el. Det har resulterat i intäkter. Holmen deltar i Sverige och England i frivilliga program för energieffektivisering och minskad klimatpåverkan. Programmen ger de energiintensiva industrierna ett alternativ till energiskatter.

Överskridanden och klagomål

Under året förekom ett antal överskridanden av villkorsvärden (riktvärden) samt klagomål och incidenter i de industriella och skogliga verksamheterna. Avvikelseerna var inte av väsentligt slag eller resultatpåverkande och omhändertogs med hjälp av korrigerande åtgärder inom verksamheternas ledningssystem. Incidenterna rapporterades till tillsynsmyndigheterna.

Miljötillstånd för koncernens produktionsanläggningar

Hallsta Pappersbruk ¹⁾	2000
Bravikens Pappersbruk ²⁾	2002
Iggesunds Bruk ^{1,3)}	2003
Iggesunds Sågverk ¹⁾	1994
Bravikens Sågverk ²⁾	2010
Workingtons Bruk ⁴⁾	2002
Holmen Paper Madrid ⁴⁾	2006

1) Miljöskyddslagen.

2) Miljöbalken.

3) Ansökan om nytt miljötillstånd enligt Miljöbalken inlämnad 2011. Utöver detta bedrivs anmälningspliktig verksamhet vid produktionsenheten i Strömsbruk samt hamnverksamhet (Skärnäs Terminal) i anslutning till Iggesunds Bruk som kräver miljötillstånd (erhållet 1999 enligt Miljöbalken).

4) IPPC.

Certifieringar för ledningssystem

CERTIFIERINGAR ^{1,2,3)}	MILJÖ	ENERGI	KVALITET
Hallsta Pappersbruk	2001	2005/2011	1993
Bravikens Pappersbruk	1999	2006 ⁴⁾	1996
Holmen Paper Madrid	2002	2009/10 ⁵⁾	2000
Iggesunds Bruk ⁶⁾	2001	2005/2011	1990
Workingtons Bruk	2003	2008 ⁷⁾	1990
Iggesunds Sågverk ⁶⁾	1999/2011	2006/2011 ⁴⁾	1997/2011
Bravikens Sågverk ⁶⁾	2011	2011 ⁴⁾	2011
Holmen Skog	1998	–	–

1) Certifikat finns på Holmens webbplats – www.holmen.com/certifikat

2) Miljö/ISO 14001, Energi/SS 627750 och för Hallsta Pappersbruk och Iggesunds Bruk ISO 50001, 2011, Kvalitet/ISO 9001.

3) Vid Workingtons Bruk finns sedan 2005 ett certifierat ledningssystem (OHSAS 18001) för arbetsmiljöarbetet. I början av 2012 erhöles Hallsta Pappersbruk certifiering för OHSAS 18001.

4) Certifiering mot ISO 50001 sker under 2012.

5) Certifiering enligt SS 627750 och UNE 216301. Under 2012 sker certifiering mot ISO 50001.

6) Certifieringarna inkluderar produktionsenheten i Strömsbruk och Skärnäs Terminal.

7) Energiledningssystem infört. Certifiering mot internationell standard återstår.

8) Certifikaten är gemensamma för de båda sågverken från och med 2011.

Verktyg för miljöarbetet

Holmens verksamhet regleras miljömässigt av lagar och tillstånd inom varje land. Koncernens miljö- och energipolicy är utgångspunkten för hur miljöansvaret fördelas och hur miljöarbetet organiseras och bedrivs. Vid tillverkningsplatserna integreras olika typer av regler som en viktig del vid planering av produktion och investeringar.

VD samt cheferna för affärsområdena har det övergripande ansvaret. Det operativa miljöansvaret ligger hos plats- och skogschefer. Holmens miljö- och hållbarhetschef leder koncernens miljöråd, följer arbetet med koncernens mål för hållbar utveckling samt driver samverkansgrupper.

CERTIFIERINGAR

Verksamheterna i bolagets anläggningar var vid årsskiftet 2011/2012 certifierade enligt kvalitets-, miljö- och energiledningssystem. Att arbeta enligt ett ledningssystem innebär att det finns rutiner för planering, genomförande, uppföljning samt åtgärder för att ständigt kunna förbättra miljöarbetet. Förutom dessa certifieringar hade samtliga anläggningar, där vedråvara används, spårbarhetscertifikat för använd vedråvara.

Skogsbruket är certifierat enligt miljöledningssystem och är dessutom certifierat enligt kriterier utfärdade av PEFC respektive FSC®. Andelen certifierat virke till koncernens egna industrier varierar med tillgången i området. Holmen Skogs spårbarhetscertifiering (FSC® Controlled Wood) innebär en försäkran om att även det ej certifierade virket kommer från kontrollerade källor.

Information om spårbarhetscertifieringarna, andel miljöcertifierad skog i Sverige 2011 och andel certifierat virke i Holmens anläggningar finns tillgänglig på Holmens webbplats.

MILJÖ- OCH ENERGIPOLICYN

innehåller övergripande principer för miljöarbetet i koncernen. Den täcker de miljöaspekter som Holmen och dess intressenter prioriterar. Fokus är på energi- och klimatfrågornas betydelse för verksamheten. Miljöpolicyen från 2008 reviderades 2011 och utgör nu koncernens miljö- och energipolicy.

HOLMENS RIKTLINJER FÖR UT-HÅLLIGT SKOGSBRUK

anger hur koncernens skogar ska skötas ur såväl produktions- som miljöperspektiv. Från och med 2011 gäller en ny version av dessa riktlinjer. Kriterierna utfärdade av PEFC och FSC® är inbyggda i de drygt 60 riktlinjerna.

Intressentdialog

Holmens verksamhet 2011 fördelad på intressenter baserat på koncernens resultaträkning

		MKR
Kunder	Försäljning av papper, kartong, trävaror, virke och el	19 317
Leverantörer	Inköp av varor och tjänster samt avskrivningar m m	-11 276
Anställda	Löner och sociala kostnader	-2 477
Långivare	Räntor	-244
Staten	Skatter	-1 374
Aktieägare	Nettoresultat	3 955
	Styrelsens förslag till utdelning	672

Holmens breda verksamhet innebär många kontaktytor ut mot olika grupper i samhället. Kunskap om och en fortlöpande dialog med företagets olika intressenter är en självklarhet. Det ger förutsättningar att kunna bedriva verksamheten effektivt och långsiktigt. Det bidrar också till att utveckla företaget.

Intressenter

Holmen definierar sina intressenter utifrån deras respektive roll och relation till företaget, till exempel såsom kund, partner, leverantör, finansiär, delägare, medarbetare, nyttjare av Holmens skogs- och energitillgångar, myndigheter, opinionsbildare eller konkurrent/samarbetspartner.

KUNDER OCH AFFÄRSPARTNERS. Kunderna ställer krav på Holmens produkter och tjänster, på god affärssed och på hur företaget hanterar viktiga hållbarhetsfrågor. Koncernen följer fortlöpande hur kunder uppfattar företaget. Vid behov upprättas handlingsplaner.

LEVERANTÖRER OCH INKÖP. Inköp av varor och tjänster samordnas inom Holmen med syfte att minska de totala kostnaderna. Genom arbete i olika varugrupper fördjupas kunskapen kring respektive produkt/tjänst, utveckling, risker, leverantörsledets struktur et cetera. I koncernens inköspolicy betonas att hållbarhetsfrågor ska granskas hos leverantörerna.

AKTIEÄGARE, INVESTERARE OCH ANALYTIKER. Via publikationer, analytikerträffar och Holmens webbplats, informeras aktieägare, investerare och analytiker om

koncernens ekonomiska och strategiska utveckling, miljöansvar och sociala frågor. Vid koncernens årsstämma har aktieägarna möjlighet att ställa frågor till styrelsen och företagsledningen om bland annat Holmens hållbarhetsarbete. Koncernens ledning deltar regelbundet i möten med investerare.

MEDARBETARE. En fortlöpande dialog mellan chef och medarbetare är avgörande för att få motiverade medarbetare som bidrar till effektivitet och lönsamhet. Medarbetarna är på många sätt företagets viktigaste ambassadörer. Holmens medarbetarundersökningar visar att en mycket stor andel av de anställda rekommenderar Holmen till någon som söker jobb.

PRESUMTIVA MEDARBETARE. Kontakter med universitet, gymnasium och grundskola lägger grunden för framtida rekryteringar. Här kan intresse väckas för arbete inom skog och basindustri. Prao och praktikplatser ger nya insikter till ungdomar och energi till företaget.

SAMHÄLLET. Holmen har regelbundna kontakter med myndigheter, andra markanvändare och det övriga näringslivet. Allmänheten, media och opinionsbildare informeras om koncernens verksamhet. Kontinuerligt

genomförs tillståndsprövningar av verksamheten och i de fall industrier ligger nära bebyggelse genomförs samråd med närboende. Markinnehaven sammanfaller på stora arealer i norra Sverige med samernas vinterbetesmarker för renarna. Genom samråd med rennäringen går det att finna lösningar som så bra som möjligt uppfyller båda parter krav.

Verksamheten har stor betydelse för sysselsättningen på de orter där företaget är verksamt. Koncernen har totalt cirka 3 000 anställda i Sverige. Hos underleverantörer skapas ytterligare arbetstillfällen.

De studier som koncernen genomfört visar att den genomsnittliga Holmen-anställda genererar ytterligare tre arbetstillfällen. Totalt skapas därmed drygt 12 900 jobb i Sverige vilket är cirka 800 fler än året innan. Ökningen sedan ifjol förklaras av ökad anskaffning av skogsråvara från privata skogsägare samt ökad produktion i Holmen Timbers sågverk i Braviken. Omräknat har detta lett till att antal årslöner hos underleverantörerna ökat. De personalneddragningar som Holmen gjort i Hallstavik har samtidigt påverkat i negativ riktning.

Skogen rymmer betydande sociala värden. För ett stort antal människor innebär den en rikare fritid. Alla skogar i Sverige är öppna för allmänheten genom den så kallade

allmansrätten. Holmens marker används till jakt, sportfiske och allmän rekreation. Senare års forskning ger tydliga besked om att skog och natur har positiva effekter på både den fysiska och psykiska hälsan.

Mänskliga rättigheter

Holmen är medlem i den internationella organisationen Global Compact och ställer sig därmed bakom de tio grundprinciperna. Risken för att det i Holmens verksamhet finns något som står i konflikt med FN:s deklaration om mänskliga rättigheter är liten eftersom all tillverkning sker inom EU, där sådana frågor är noggrant reglerade. En undersökning genomfördes 2011 om det finns leverantörer och kunder som inte lever upp till kraven i Global Compact i länder som internationellt klassas som så kallade "riskländer". Holmen har inga inköp av betydande storlek från sådana länder. Holmen har analyserat försäljningen till större kunder i "riskländer". Analysen av Holmens försäljning visar att dessa kunder endast står för 2–3 procent av Holmens omsättning. Då ingen av dessa kunder är dominerande görs bedömningen att ingen fördjupad analys är nödvändig i nuläget.

Holmen avser att i kontakter med intresseföretag förmedla koncernens syn på frågor som rör mänskliga rättigheter och korruption. Det kan innebära att Holmen medverkar till att koncernens policyer eller motsvarande införs i intresseföretagen.

GRI

Holmen är övertygad om att ett aktivt hållbarhetsarbete och tydlig kommunikation om detta stärker varumärke och goodwill. Holmen har valt att i hållbarhetsredovis-

ningen utgå från de riktlinjer för hållbarhetsredovisning, version 3.1, som Global Reporting Initiative (GRI) utfärdat. Koncernen rapporterar på tillämpningsnivå A+. KPMG har på Holmens uppdrag genomfört en översiktlig granskning av innehållet i koncernens GRI-redovisning och delar Holmens uttalade tillämpningsnivå avseende GRI:s riktlinjer. På Holmens webbplats finns ett fullständigt GRI-register och revisorernas bestyrkanderapport.

Externa bedömningar

Efterfrågan hos finansiella analytiker har ökat på detaljerad information om olika företags risker och möjligheter vad gäller miljö, socialt ansvar och ansvarsfull bolagsstyrning. Internationella investerare letar i ökad utsträckning efter investeringsmöjligheter i företag som har hållbar utveckling som uttalat mål. Som ett resultat av detta har antalet fonder i EU-länder med hållbarhetsinriktning ökat med drygt 700 stycken under den senaste 10-årsperioden.

Holmen utvärderas kontinuerligt av hållbarhetsanalytiker och är upptagen i ett antal internationella hållbarhetsindex. Kontakterna utgör en viktig del i den intressentdialog som bedrivs och ger värdefulla indikationer på hur hållbarhetsarbetet kan utvecklas.

Nedan följer ett urval av de företagsindex och fonder där Holmen är upptaget. Kompletta förteckning redovisas på Holmens webbplats.

I december 2011 delade Far, branschorganisationen för revisorer och rådgivare i Sverige, ut priset för bästa hållbarhetsredovisning 2010 till Holmen i kategorin stora företag.

FTSE4Good FTSE4GOOD INDEX SERIES.

Företag i detta index kännetecknas bland annat av ett väl utvecklat miljöarbete och goda relationer till sina intressenter. Holmen har funnits med sedan 2005.
www.ftse.com/ftse4good

STOREBRAND SRI.

De företag som är världsledande inom områdena miljö och socialt ansvar kvalificerar sig för Storebrands lista *Best in class*.
www.storebrand.com

KEMPEN CAPITAL

MANAGEMENT. Baserat på en bedömning av affäretiska, sociala och miljömässiga aspekter är Holmen upptaget i Kempen Socially Responsible Universe och är placerat i Kempen/SNS European Smaller SRI Index.
www.kempen.nl

FORUM ETHIBEL.

Ett index som tar upp företag som bedöms ligga över genomsnittet inom områdena ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Utvärderingen görs av analysföretaget Vigeo.
www.ethibel.org

ASN AANDELENSFOND. Företag i denna fond kännetecknas av ett väl utvecklat arbete för mänskliga rättigheter och miljöansvar. Fokus ligger på företagens klimatarbete.
www.asnbank.nl

STOXX® GLOBAL ESG

LEADERS INDICES. Holmen är sedan 2011 upptaget på detta index som inkluderar företag i världen som är ledande vad gäller miljöansvar, socialt ansvar och bolagsstyrning.
www.stoxx.com

Bestyrkanderapport

Informationen om Holmens hållbarhetsarbete, såsom den avges på sidorna 32–43 i förvaltningsberättelsen och på sidorna 91–93, har varit föremål för separat översiktlig granskning enligt RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av Far.

För fullständig bestyrkanderapport för hållbarhetsredovisningen hänvisas till Holmens webbplats. Där framgår att KPMG delar Holmens uttalade tillämpningsnivå avseende GRI:s riktlinjer. Vidare framgår följande slutsats:

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de där angivna kriterierna.

George Pettersson
Auktoriserad revisor

Åse Bäckström
Specialistmedlem i Far

Bolagsstyrningsrapport

Holmen AB är ett publikt svenskt aktiebolag som sedan 1936 är noterat på Stockholmsbörsen, Nasdaq OMX Nordic. Sedan 2010 är upprättande av bolagsstyrningsrapport ett krav enligt Årsredovisningslagen. Denna bolagsstyrningsrapport följer regler och tillämpningsanvisningar enligt Svensk kod för bolagsstyrning.

Lagstiftning och bolagsordning

Holmen AB har att i första hand tillämpa svensk aktiebolagslag och de regler som följer av att aktien är noterad på Nasdaq OMX Nordic, Stockholm (börsen) samt god sed på aktiemarknaden. Börsen införde 2005 Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Koden är en del av börsens regelverk och är ett led i självregleringen inom det svenska näringslivet. Den bygger på principen följ eller förklara. Det innebär att ett företag som tillämpar Koden kan avvika från enskilda regler men då ska avge förklaringar där skälen till varje avvikelse redovisas. Holmen ska i sin verksamhet även följa de bestämmelser som finns angivna i Holmens bolagsordning.

Aktieägarna

Holmen AB hade per årsskiftet 28 899 aktieägare. Information om aktien och ägarstrukturen finns på sidorna 50-52.

Bolagsstämma

Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelsen innehåller information om anmälan och om rätt att delta i och rösta på stämman, numrerad dagordning med de ärenden som ska behandlas, information om föreslagen utdelning och det huvudsakliga

innehållet i övriga förslag. Aktieägare eller ombud kan rösta för fulla antalet ägda eller företrädna aktier. Det är möjligt att anmäla sig till stämman via bland annat bolagets webbplats.

Kallelse till extra bolagsstämma, där fråga om bolagsordningen ska behandlas, ska utfärdas tidigast sex och senast tre veckor före stämman. Kallelse till annan extra bolagsstämma utfärdas tidigast sex och senast två veckor före stämman.

Förslag till stämman bör adresseras till styrelsen och insändas i god tid innan kallelsen utfärdas. Information om aktieägars rätt att få ärende behandlat på stämman finns på bolagets webbplats.

Årsstämmen 2011 hölls på svenska och det material som presenterades var på svenska. Kallelse, föredragningslista, verkställande direktörens (VD) anförande samt protokoll finns tillgängliga via bolagets webbplats. Vid stämman var hela styrelsen, med undantag för en ledamot som hade förhinder, hela koncernledningen och bolagets revisor närvarande. Under stämman gavs aktieägarna möjlighet att ställa och få svar på frågor. De ämnen som berördes var bland annat effekter för skogsindustrin av avregleringen av elmarknaden, bolagets syn på avkastningsnivå samt framtida investerings-

nivå, Braviken Sägverks konkurrenskraft, bolagets jämställdhetsarbete samt ledningens innehav av aktier i bolaget. Stämman fastställde resultat- och balansräkning, beslutade om vinstdisposition samt beviljade den avgående styrelsen ansvarsfrihet.

Justerare vid stämman var Ramsay Brufer från Alecia pensionsföräkring, Carl-Fredrik Lorenius från Swedbank Robur Fonder AB samt Karl-Henrik Liminga, ombud för bland annat Aktiespararna. Det var inte möjligt att följa eller delta i stämman från annan ort med hjälp av kommunikationsteknik. Någon förändring i det avseendet är inte planerad för årsstämmen 2012.

Den 31 mars 2011 offentliggjordes att årsstämma 2012 kommer att äga rum i Stockholm den 29 mars 2012.

Valberedning

Årsstämmen har beslutat att inrätta en valberedning som ska bestå av styrelsens ordförande samt en representant för var och en av bolagets röstmässigt tre största aktieägare per den 31 augusti varje år. Valberedningens sammansättning inför årsstämmorna 2011 och 2012 redovisas i tabell.

Valberedningen har som uppgift att lämna förslag avseende val av styrelseledamöter, styrelsens ordförande, styrelsearvode och

Valberedningens sammansättning

NAMN	REPRESENTERAR	INFÖR ÅRSSTÄMMA:		BOLAGET	OBEROENDE I FÖRHÅLLANDE TILL: RÖSTMÄSSIGT STÖRSTA ÄGAREN
		2011	2012		
Mats Guldbrand	L E Lundbergföretagen*	x (ordf)	x (ordf)	Ja	Nej
Fredrik Lundberg	L E Lundbergföretagen* (styrelsens ordförande)	x	x	Ja	Nej
Johan Kempff	Kempestiftelserna*	x	x	Ja	Ja
Ramsay Brufer	Alecta pensions- försäkring		x	Ja	Ja
Håkan Sandberg	Handelsbanken med pensionsstiftelse*	x		Ja	Ja

* Per 31 augusti 2011 uppgick det röstmassiga ägandet för L E Lundbergföretagen till 61,1 procent, Kempestiftelserna till 16,9 procent och Alecta till 1,0 procent.

revisionsarvoden samt, i förekommande fall, val av revisor. Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till årsstämman.

Valberedningen föreslår inför årsstämman 2012 omval av nuvarande styrelseledamöterna Fredrik Lundberg, som även föreslås till omval som ordförande i styrelsen, Carl Bennet, Magnus Hall, Carl Kempe, Lars G Josefsson, Hans Larsson, Louise Lindh, Ulf Lundahl och Göran Lundin.

Arvodet till styrelsen föreslås bli 2 700 000 (föregående år 2 700 000) kronor, varav 600 000 (600 000) kronor till styrelsens ordförande och 300 000 (300 000) kronor vardera till övriga. Till VD utgår inget styrelsearvode.

Styrelsens sammansättning

Styrelsens ledamöter väljs årligen av årsstämman för tiden intill dess nästa årsstämma hållits. Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av sju till elva ledamöter och val av styrelseledamöter ska ske på årsstämma. Bolagsordningen innehåller inga bestämmelser i övrigt om tillsättande eller entledigande av styrelseledamöter eller om ändringar i bolagsordningen. Någon regel om längsta tid som ledamot kan ingå i styrelsen finns inte.

Årsstämman 2011 omvalde styrelseledamöterna Fredrik Lundberg, Carl Bennet, Magnus Hall, Carl Kempe, Hans Larsson, Louise Lindh, Ulf Lundahl och Göran Lundin. Till ny styrelseledamot valdes Lars G Josefsson som ersatte Curt Källströmer som avböjt omval. Fredrik Lundberg valdes till styrelsens ordförande. Vid det konstitu-

erande sammanträdet 2011 valdes Carl Kempe till vice ordförande och bolagets chefsjurist Lars Ericson utsågs till styrelsens sekreterare. Utöver de nio av årsstämman valda ledamöterna har de lokala arbetstagarorganisationerna enligt lag rätt att utse tre ledamöter och tre suppleanter.

Antalet stämموvalda ledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget, enligt Kodens definition, bedöms uppgå till åtta. Av dessa åtta bedöms tre även vara oberoende av bolagets större ägare. Större ägare med mer än 10 procent av rösterna är L E Lundbergföretagen och Kempestiftelserna. VD är den enda styrelseledamot som arbetar operativt i bolaget.

Information om styrelsens ledamöter finns på sidorna 48–49.

Styrelsens arbete

Arbetet i styrelsen följer en plan som bland annat ska säkerställa att styrelsen får all erforderlig information. Styrelsen beslutar årligen om en skriftlig arbetsordning och utfärdar skriftliga instruktioner avseende dels arbetsfördelningen mellan styrelsen och VD, dels den information som styrelsen löpande ska erbjuda avseende ekonomisk utveckling och andra viktiga händelser. Tjänstemän i bolaget deltar vid styrelsens sammanträden som föredragande. Sekreterare i styrelsen är bolagets chefsjurist.

Styrelsen höll nio sammanträden under 2011, varav fyra hölls i anslutning till att bolaget lämnade kvartalsrapporter. Vid ett sammanträde studerades vindkraftsproduktion och besöktes anläggningar för tillverkning av

vindkraftverk. Ett tvådagarsmöte har ägnats åt strategisk verksamhetsplanering. Ett möte ägnades åt koncernens budget för 2012. Övriga två möten genomfördes i anslutning till årsstämman. Styrelsen har därutöver ägnat särskild uppmärksamhet åt strategiska, finansiella och redovisningsmässiga frågor, uppföljning av verksamheten samt större investeringsärenden. Bolagets revisorer har vid två tillfällen direkt till styrelsen rapporterat sina iakttagelser från granskningen av bokslut och intern kontroll. Närvaron vid styrelsemötena var mycket hög.

Varje år genomför styrelsen en utvärdering av styrelsearbetet och valberedningen har informerats om innehållet i 2011 års utvärdering. Den utgör underlag för planering av styrelsearbetet kommande år.

Koncernledning

Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för bolagets och koncernens förvaltning till bolagets VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD beslutas årligen av styrelsen.

Holmens koncernledning utgörs av elva personer: bolagets VD, cheferna för de fem affärsområdena och cheferna för de fem koncernstaberna.

Koncernledningen sammanträdde vid 12 tillfällen under 2011. Mötena behandlade bland annat resultatutveckling och rapporter inför och efter styrelsens sammanträden, verksamhetsplanering, budget, investeringar, intern kontroll, policyer samt genomgångar av marknadsläge, konjunkturutveckling och andra omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten. Vidare diskuterades och beslutades om affärsområdes- och stabsrelaterade projekt.

Information om VD och övrig koncernledning finns på sidan 53.

Interna styrprocesser

Styrningen inom Holmen utgår från affärsidé, strategier och mål i koncernen och affärsområden. Under styrelse, koncernchef och koncernledning har ansvaret för den operativa verksamheten decentraliserats till fem affärsområden. Ansvaret för samordning av vissa funktioner, såsom ekonomi och finans, personal, juridik, teknik och information, ligger hos koncernstaberna.

Koncernen arbetar med årliga, rullande,

Interna styrprocesser

treåriga verksamhetsplaner för att bryta ner mål och strategier i handlingsplaner och aktiviteter som är möjliga att mäta och utvärdera. Dessa verksamhetsplaner är viktiga för den strategiska styrningen på längre sikt. Årliga budgetar, prognoser och handlingsplaner används för den löpande verksamhetsstyrningen.

Olika affärsprocesser som försäljning, inköp och produktion styr den operativa verksamheten i affärsområdena mot att genomföra de verksamhetsmål och handlingsplaner som fastställs.

Resultat följs upp genom en löpande finansiell rapportering och beslutade åtgärder följs upp genom kompletterande uppföljningar.

Ersättningar

Styrelsen har utsett ett ersättningsutskott som består av Fredrik Lundberg och Hans Larsson. Utskottet har haft ett flertal möten under året för beredning av frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för VD samt förslag till beslut. Ersättning och övriga anställningsvillkor för befattningshavare direkt underställda VD beslutas av denne i enlighet med en lönepolicy fastlagd av ersättningsutskottet.

Inom koncernen tillämpas principen att chefs chef ska godkänna beslut i ersättningsfrågor i samråd med respektive personalchef.

Vid årsstämman 2011 framlades styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare. Årsstämman fastställde riktlinjerna i enlighet med styrelsens förslag. Till årsstämman 2012 föreslår styrelsen oförändrade riktlinjer. Riktlinjerna återfinns i not 4 på sidan 70.

Årsstämman 2011 bestämde om styrelsearvode och att arvudet till revisorerna ska utgå enligt räkning.

År 2008 erbjöds koncernens anställda att till marknadsmässigt pris förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. En tredjedel av personalen köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier. För ytterligare information se sidan 51. Vid årsstämman 2011 bemyndigades styrelsen att kunna fatta beslut om att förvärva upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier. Inget återköp har skett under 2011.

Information om ersättningar finns i not 4 på sidorna 70–71.

Revision

Revisionsbolaget KPMG, som har varit Holmens revisor sedan 1995, valdes av årsstämman 2008 till revisor för en tid av fyra år och har utsett den auktoriserade revisorn George Pettersson till huvudansvarig för revisionen. KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

Revision av interna rutiner och kontrollsystem påbörjas under andra kvartalet och fortsätter sedan löpande fram till årsskiftet. Delårsrapport för januari–september är föremål för revisorernas översiktliga granskning. Granskning och revision av årsbokslut och årsredovisning görs under januari–februari.

Holmen har valt att låta styrelsen fullgöra de uppgifter som annars skulle utföras av ett revisionsutskott. I styrelsens rapporteringsinstruktion finns krav på att styrelsens ledamöter årligen av revisorerna ska få en redogörelse för om bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt. Revisorerna har under 2011 rapporterat till hela styrelsen vid två sammanträden. Därutöver har de rapporterat till styrelsens ordförande och VD vid två tillfällen och till VD vid ytterligare ett tillfälle.

Holmen har utöver revisionsuppdraget konsulterat KPMG inom skatteområdet, i redovisningsfrågor, för olika utredningar samt i några länder också i affärsjuridiska frågor. Storleken av till KPMG betalda ersättningar för 2011 framgår av not 5 på sidan 71. KPMG är skyldiga att pröva sitt oberoende inför beslut att vid sidan av sitt revisionsuppdrag även genomföra fristående rådgivning åt Holmen.

Intern kontroll

Styrelsens ansvar för den interna kontrollen framgår av aktiebolagslagen och den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen omfattas av styrelsens rapporteringsinstruktion till VD. Holmens finansiella rapportering följer de lagar och regler som gäller för bolag noterat på Stockholmsbörsen och de lokala regler i varje land där verksamhet bedrivs. Förutom externa regler och rekommendationer finns för den finansiella rapporteringen interna instruktioner, anvisningar och system samt en intern roll- och ansvarsfördelning som syftar till god intern kontroll i den finansiella rapporteringen. Finansiella rapporter upprättas kvartals- och månadsvis i koncernen och dess affärsområden, enheter och dotterbolag. I samband med rapporteringen görs prognoser och omfattande analyser och kommentarer som bland annat syftar till att säkerställa att den finansiella rapporteringen är korrekt. Ekonomifunktioner och controllers med funktionellt ansvar för redovisning, rapportering och analys av finansiell utveckling finns på koncern-, affärsområdes- och större enhetsnivå.

Revisionen omfattar en årlig lagstadgad revision av Holmen AB:s årsredovisning, lagstadgad revision av moderbolag och alla dotterbolag (där så krävs), revision av interna rapportpaket, revision av bokslutet och översiktlig granskning av en delårsrap-

port. Som ett led i arbetet används genomgångar av den interna kontrollen.

Holmens interna kontrollarbete syftar till att säkerställa att koncernen lever upp till sina mål för den finansiella rapporteringen (se ruta). Arbetet baseras på en gemensam instruktion och gemensamma checklistor över viktiga rutiner och processer för koncernens arbete med den finansiella rapporteringen. Strukturen följer COSO:s vägledning till mindre noterade bolag avseende intern kontroll i den finansiella rapporteringen. COSO:s vägledning innehåller sammanlagt 20 principer fördelade på de fem områdena kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Anpassningar har gjorts utifrån bedömt behov i Holmens olika verksamheter. Holmens största risker avseende den finansiella rapporteringen kopplas till värderingen av biologiska och materiella anläggningstillgångar samt till finansiella transaktioner.

Holmen har ingen särskild granskningsfunktion (intern revision). Styrelsen har inte bedömt att det finns särskilda omständigheter i verksamheten eller andra förhållanden som motiverar en sådan funktion. Koncernstab Ekonomi och Finans har tillsammans med affärsområden, bruk och övriga enheter inom koncernen ett ansvar för att den interna kontrollen avseende finansiell rapportering efterlevs. En viktig del i arbetet med intern kontroll är de självutvärderingar som årligen utförs på samtliga enheter och som sedan kvalitetssäkras av Koncernstab Ekonomi och Finans.

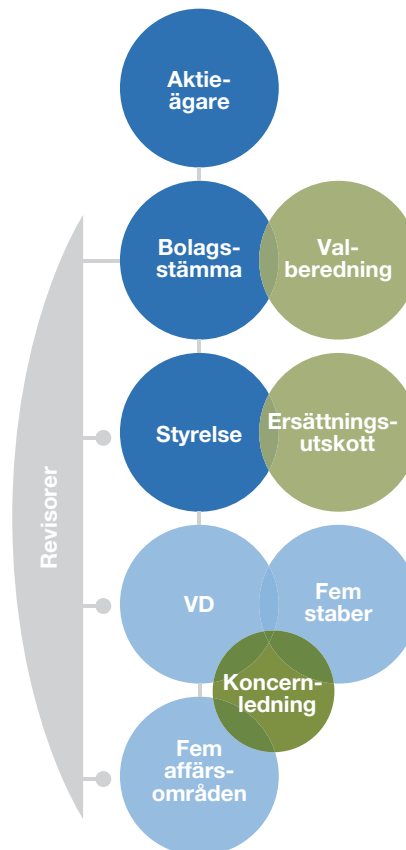
Investor relations

Holmens information till aktieägarna och andra intressenter ges via årsredovisningen, boksluts- och delårsrapporter, pressmeddelanden samt webbsända presentationer i anslutning till kvartalsrapportering. Samtliga material finns tillgängliga på bolagets webbplats. Där finns dessutom presentationsmaterial för de senaste åren samt information om bolagsstyrning. Informationsgivningen i bolaget följer en av styrelsen fastställd informationspolicy. Börsens disciplinnämnd har under året tilldelat Holmen en varning med anledning av att delårsrapporten för första kvartalet 2011 av misstag fanns åtkomlig på bolagets webbplats innan den hade offentliggjorts.

9 gånger

har styrelsen sammanträtt under det gångna verksamhetsåret. I samband med ett av dessa möten studerades vindkraftsproduktion och besöktes anläggningar för tillverkning av vindkraftverk.

Mål

HOLMENS FINANSIELLA RAPPORTERING

Den externa finansiella rapporteringen ska

- vara korrekt och fullständig samt följa tillämpliga lagar, regler och rekommendationer
- ge en rättvisande beskrivning av företagets verksamhet
- stödja en rationell och initierad värdering av verksamheten.

Intern finansiell rapportering ska utöver dessa tre mål ge stöd till korrekta affärsbeslut på alla nivåer i koncernen.

Antal
aktieägare
28 899

Styrelseledamöter från och med årsstämman 2011

OBEROENDE I FÖRHÅLLANDE TILL:						
NAMN	FUNKTION	INVALID	UTSKOTTSARBETE	BOLAGET	STÖRRE ÄGARE	NÄRVARO STYRELSEMÖTEN
STYRELSELEDAMÖTER						
Fredrik Lundberg	Ordförande	1988	Ersättningsutskott	Ja	Nej	9/9
Carl Kempe	Vice ordförande	1983		Ja	Nej	9/9
Carl Bennet	Ledamot	2009		Ja	Nej	9/9
Lars G Josefsson	Ledamot	2011		Ja	Ja	9/9
Hans Larsson	Ledamot	1990	Ersättningsutskott	Ja	Ja	8/9
Louise Lindh	Ledamot	2010		Ja	Nej	8/9
Ulf Lundahl	Ledamot	2004		Ja	Nej	9/9
Göran Lundin	Ledamot	2001		Ja	Ja	9/9
Magnus Hall	Ledamot, koncernchef och verkställande direktör	2004		Nej	Ja	9/9
Totalt				8/9	4/9	
LÖNTAGARREPRESENTANTER						
Steewe Björklundh	Ledamot	1998				
Kenneth Johansson	Ledamot	2004				
Karin Norin	Ledamot	1999				
Martin Nyman	Suppleant	2010				
Daniel Stridsman	Suppleant	2010				
Tommy Åsenbrygg	Suppleant	2009				

Styrelse

Fredrik Lundberg

Carl Kempe

Carl Bennet

Steewe Björklundh

Magnus Hall

Kenneth Johansson

Lars G Josefsson

Hans Larsson

Fredrik Lundberg Ordförande. Djursholm. Född 1951. Ledamot sedan 1988. Civilekonom. Ekon. dr. h.c. och Tekn. dr. h.c. VD och koncernchef i L E Lundbergföretagen AB. Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Hufvudstaden AB. Vice ordförande i Svenska Handelsbanken AB. Styrelseledamot i L E Lundbergföretagen AB, AB Industrivärden, Skanska AB och Sandvik AB.
Aktieinnehav: 734 424 aktier.
L E Lundbergföretagens aktieinnehav: 26 122 000 aktier.

Carl Kempe Vice ordförande. Örnsköldsvik. Född 1939. Ledamot sedan 1983. Teknologie licentiat. Dr. h.c. mult.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Kempestiftelserna, MoRe Research AB, UPSC Berzelii Center för Skogsbioteknik, Elforest AB och Svenska IASA-kommittén.
Eget och närstående aktieinnehav: 386 000 aktier.

Carl Bennet Göteborg. Född 1951. Ledamot sedan 2009. Civilekonom. Tekn. dr. h.c. Tidigare VD och koncernchef i Getinge AB. Styrelseordförande i Getinge AB, Elanders AB och Lifco AB. Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Göteborgs universitet. Styrelseledamot i L E Lundbergföretagen AB.
Aktieinnehav: 100 000 aktier.

Steewe Björklundh Hudiksvall. Född 1958. Ledamot sedan 1998. Löntagarrepresentant LO. Ordförande för GS Facket vid Iggesund Sägverk. Aktieinnehav: 200 köpoptioner.

Magnus Hall Stockholm. Född 1959. Ledamot sedan 2004. Civilingenjör i industriell ekonomi. VD och koncernchef.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Skogsindustrierna, BasEl i Sverige AB och Industrikraft i Sverige AB. Ledamot av Linköpings Universitets styrelse.
Eget och närstående aktieinnehav: 15 698 aktier, 14 450 köpoptioner.

Kenneth Johansson Söderköping. Född 1958. Ledamot sedan 2004. Löntagarrepresentant LO. Sektionsordförande i Pappers avd 53, Holmen Paper Braviken.
Eget och närstående aktieinnehav: 1 000 köpoptioner.

Lars G Josefsson Stockholm. Född 1950. Ledamot sedan 2011. Civilingenjör. Tidigare VD och koncernchef i Vattenfall.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Burntisland Fabrication Ltd, Green Circle Bio Energy Inc och Tysk-Svenska Handelskammaren. Styrelseledamot i Robert Bosch GmbH och Robert Bosch Industrietreuhand KG. Ledamot i Advisory Board Brookfield Asset Management samt ledamot av Ingenjörsvetenskapsakademien.
Aktieinnehav: 5 000 aktier.

Hans Larsson Stockholm. Född 1942. Ledamot sedan 1990. Filosofie kandidat.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Svenska Handelsbanken AB, Attendo AB och Valedo Partners Fund 1 och 2 AB. Styrelseledamot i AB Industrivärden.
Aktieinnehav: 1 000 aktier.

Louise Lindh

Ulf Lundahl

Göran Lundin

Karin Norin

Suppleanter

Martin Nyman

Daniel Stridsman

Tommy Åsenbrygg

Louise Lindh Stockholm. Född 1979. Ledamot sedan 2010. Civilekonom. Vice VD i Fastighets AB L E Lundberg.
Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Hufvudstaden AB och L E Lundbergföretagen AB. Aktieinnehav: 100 000 aktier.

Ulf Lundahl Lidingö. Född 1952. Ledamot sedan 2004. Juris kandidat och civilekonom. Vice VD och VD:s ställföreträdare i L E Lundbergföretagen AB. Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Fidelio Capital. Vice ordförande i Brandkontoret. Styrelseledamot i Indutrade AB, Husqvarna AB och SHB Regionbank Stockholm. Aktieinnehav: 4 000 aktier.

Göran Lundin Norrköping. Född 1940. Ledamot sedan 2001. Ingenjör.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Norrköpings Tidningar AB. Styrelseledamot i Fastighets AB L E Lundberg. Aktieinnehav: 1 000 aktier.

Karin Norin Forsa. Född 1950. Ledamot sedan 2009. Löntagarrepresentant PTK. Ordförande för Unionen Holmen-Iggesund och vice ordförande i Unionens branschdelegation Industri 1. Eget och närståendes aktieinnehav: 400 köpotioner.

Martin Nyman Iggesund. Född 1978. Suppleant sedan 2010. Löntagarrepresentant LO. Ordförande i Pappers avd 15, Iggesund. Aktieinnehav: 0 aktier.

Daniel Stridsman Norrköping. Född 1979. Suppleant sedan 2010. Jägmästare. Distriktschef Holmen Skog, Region Norrköping. Löntagarrepresentant PTK. Ordförande i Akademikerföreningen Holmen Skog. Övriga väsentliga uppdrag: Vice ordförande i Skogsskademikerna. Eget och närståendes aktieinnehav: 400 köpotioner.

Tommy Åsenbrygg Hallstavik. Född 1968. Suppleant sedan 2009. Löntagarrepresentant PTK. Vice ordförande i Ledarna, Hallstavik. Aktieinnehav: 100 aktier.

Revisorer

KPMG AB
Huvudansvarig:
George Pettersson
Auktoriserad revisor.

Aktien och ägarna

Holmens två aktieserier är noterade på Nasdaq OMX Nordic, Large Cap, Stockholm. Under 2011 sjönk kursen för Holmen B med 23,7 kronor eller 10,7 procent. Resultat per aktie var 47,1 kronor och utdelningen föreslås bli 8 kronor.

Handel på börsen

Holmen noterades på Stockholmsbörsen 1936, men hette då Mo och Domsjö AB. Holmens två aktieserier är idag noterade på Nasdaq OMX Nordic, Large Cap. Kursen för Holmen B sjönk under året med 23,7 kronor eller 10,7 procent till 197,7 kronor samtidigt som Stockholmsbörsen sjönk med 16,7 procent. Holmens börsvärde på 16,6 (18,5) miljarder kronor utgör cirka 0,4 procent av Stockholmsbörsens totala värde. Årets högsta slutkurs för Holmen B var 251,1 kronor från den 27 januari. Den lägsta slutkursen på 155,6 kronor noterades den 8 och 10 augusti. Det genomsnittliga antalet omsatta B-aktier uppgick till 340 000 per dag, vilket motsvarar ett värde på 67,7 Mkr. Genomsnittligt antal omsatta A-aktier var 11 000 per dag.

Cirka 80 procent av handeln skedde på Nasdaq OMX Nordic. Därutöver sker handel i Holmen-aktien även på andra handelsplatser såsom BATS Europe, Burgundy, Chi-X och Turquoise.

Avkastning

Under den senaste tioårsperioden har Holmen-aktien givit en totalavkastning, inklusive återinvesterad utdelning, om cirka

4 procent per år. Affärsvärldens General-index har under motsvarande period givit en totalavkastning om cirka 6 procent per år.

Resultat per aktie

Resultatet per aktie efter utspädning uppgick till 47,1 (8,4) kronor varav omvärdering skog 31,5 kronor. Holmens resultat per aktie efter utspädning har i genomsnitt varit 18,6 kronor under de senaste fem åren.

Utdelning

Beslut om aktieutdelning grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhets-situation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Styrelsen föreslår att årsstämman den 29 mars 2012 beslutar om en utdelning om 8 (7) kronor per aktie. Den föreslagna utdelningen motsvarar 3,4 procent av eget kapital. Under de senaste tio åren har den ordinarie utdelningen i genomsnitt uppgått till 5 procent av eget kapital. Det har inneburit att 65 procent av resultatet per aktie per år har delats ut i form av ordinarie utdelningar.

- Sista dag för handel i Holmen-aktier inklusive rätt till utdelning: 29 mars 2012.
- Avstämningsdag för utdelning: 3 april 2012.

- Utbetalningsdag för utdelning: 10 april 2012.

Aktiestruktur

Holmen har 83 996 162 utestående aktier fördelade på 22 623 234 A-aktier och 61 372 928 B-aktier. Därutöver finns 760 000 återköpta B-aktier i eget förvar. A-aktien har tio röster och B-aktien en röst. I övrigt har aktierna samma rätt. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordning.

Ägarstruktur

Totalt hade Holmen 28 899 aktieägare vid utgången av 2011. Sett till antalet, utgör svenska privatpersoner den största ägarkategorin med 25 719 ägare, vilket motsvarar 89 procent av totala antalet ägare. Aktiekapitalet ägs till 80 (77) procent av svenskregistrerade ägare. Den största andelen aktier bland utländska ägare finns i USA och Storbritannien, med 8 procent respektive 3 procent av kapitalet.

Största ägare, med 61,1 procent av rösterna och 31,1 procent av kapitalet, var vid årsskiftet 2011/2012 L E Lundberg-företagen AB, vilket innebär att ett koncern-

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
DATA PER AKTIE										
Resultat efter utspädning, kr ¹⁾	47,1	8,4	12,0	7,6	17,8	17,2	14,8	15,1	17,5	23,6
Utdelning, ordinarie, kr	8 ⁵⁾	7	7	9	12	12	12	12	11	10
Utdelning, extra, kr	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
Ordinarie utdelning i % av:										
Eget kapital	3	3	4	5	6	6	6	6	5	6
Börskurs vid årets slut	4	3	4	5	5	4	4	4	4	5
Årets resultat	17	83	58	118	67	70	74	66	55	45
Avkastning, eget kapital, % ¹⁾	23	4	6	4	9	9	8	8	10	14
Avkastning, sysselsatt kapital, % ⁶⁾	9	6	7	6	10	10	9	10	12	16
Eget kapital per aktie, kr	235	201	196	186	200	196	189	184	192	188
Börskurs, B, vid årets slut, kr	197,7	221,4	183	193,5	240	298	262,5	230	255,5	211,5
Genomsnittskurs under året, B, kr	200,5	195	180	203	277	302	227	228	230	231
Årshögsta börskurs, B, kr	251,1	226,3	205,5	242	316	335,5	266	264	271	266,5
Årslägst börskurs, B, kr	155,6	172,5	135	169,5	228	255	190	210	187,5	192
Totalt börsvärde vid årets slut, 1 000 Mkr	16,6	18,5	15,4	16,2	20,6	25,3	22,6	19,5	20,4	16,9
P/E-tal ²⁾	4	26	15	25	13	17	18	15	14	9
EV/EBIT ³⁾	12	15	13	17	12	14	15	12	10	8
Betavärde (48 mån), B, vid årets slut ⁴⁾	0,8	0,8	0,7	0,5	0,9	1,0	0,7	0,6	0,7	0,6
Antal aktieägare vid årets slut	28 899	28 339	30 425	29 745	30 499	32 189	33 320	36 899	30 902	28 544

1) Se sidan 96: Definitioner och ordlista. 2) Börskurs vid årets slut dividerad med resultat per aktie. 3) Börsvärde plus finansiell nettoskuld vid årets slut (EV) dividerad med rörelseresultat (EBIT). 4) Måter hur känslig B-aktiens avkastning har varit relativt avkastningen på Affärsvärldens Generalindex under 48 månader. 5) Styrelsens förslag. 6) Exkl. jämförelsestörande poster.

förhållande råder mellan L E Lundberg-företagen AB (org nr 556056-8817), med säte i Stockholm, och Holmen. Kempe-stiftelsernas innehav av Holmen-aktier uppgick vid samma tidpunkt till 16,9 procent av rösterna och 7,0 procent av kapitalet. Övriga enskilda aktieägarers innehav understeg 10 procent av rösterna.

Personalen har inget innehav av Holmen-aktier via pensionsstiftelse eller liknande. Någon begränsning av hur många röster varje aktieägare kan avge vid årsstämma finns inte.

Aktieåterköp

Något uttryckligt mål för aktieåterköp finns inte. Ett mandat att återköpa upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier har funnits under senare år och eventuella återköp ses som ett komplement till utdelningarna för att justera kapitalstrukturen när omständigheterna bedömts gynnsamma. Vid årsstämman 2011 förnyades bemyndigandet för styrelsen att fatta beslut att förvärva upp till 10 procent av bolagets aktier, genom förvärf av B-aktier. Återköp av aktier motsvarande 0,9 procent av det totala antalet aktier genomfördes 2008 för att säkerställa bolagets åtaganden i incitamentsprogrammet

(se nedan). Styrelsen föreslår att också årsstämman 2012 bemyndigar styrelsen att återköpa och överlåta upp till 10 procent av bolagets aktier, genom förvärf av B-aktier.

Incitamentsprogram

År 2008 erbjöds koncernens anställda att till marknadsmässigt pris förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. En tredjedel av personalen köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier.

Aktieägarkommunikation

Holmen lämnar regelbundet information till aktiemarknaden i form av presskonferenser i samband med publicering av kvartalsrapporter och i samband med årsstämma. Därutöver lämnas information som är väsentlig för aktiemarknaden genom publicering av pressmeddelanden. På Holmens webbplats www.holmen.com finns finansiell information i form av rapporter, presentationer och finansiella data samlad. På webbplatsen finns

även en inspelning av den senaste presskonferensen liksom information om aktien, ägare, insynshandel med mera.

Analytiker

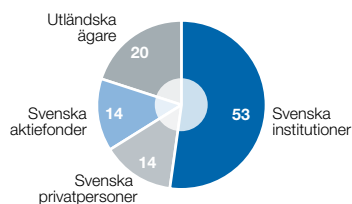
Analytiker vid femton mäklarhus och banker följer Holmens utveckling. Det innebär bland annat att de löpande publicerar analyser avseende Holmen. En lista över dessa analytiker återfinns på Holmens webbplats.

Aktieägarstatistik

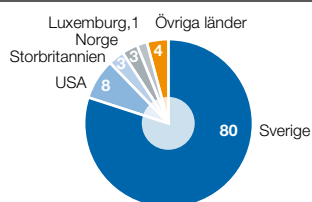
INNEHAVSKLASSE, ANTAL AKTIER	ANTAL AKTIEÄGARE	ANDEL AV AKTIER, %
1 – 1 000	26 661	6
1 001 – 100 000	2 160	16
100 001 –	78	78
Totalt	28 899	100

Aktiekapitalets sammansättning

AKTIER	RÖSTER	ANTAL AKTIER	ANTAL RÖSTER	KVOT-VÄRDE	MKR
A	10	22 623 234	226 232 340	50	1 131,2
B	1	62 132 928	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier		84 756 162	288 365 268		4 237,8
Innehav av återköpta B-aktier		-760 000	-760 000		
Totalt antal utestående aktier		83 996 162	287 605 268		
Utställda köpoptioner, B-aktier		758 300			

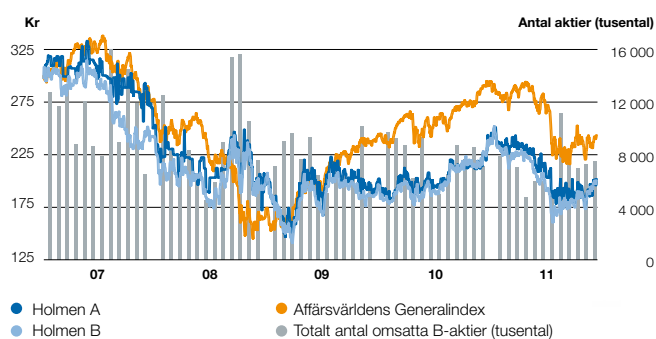
Ägarkategorier, andel av kapital, %**Aktiekapitalets utveckling 2000–2011**

	FÖRÄNDRING AV ANTAL AKTIER	TOTALT ANTAL AKTIER	FÖRÄNDRING AV AKTIEKAPITAL, MKR	TOTALT AKTIEKAPITAL, MKR
2001 Indragning av återköpta aktier	-8 885 827	79 972 451	-444,3	3 998,6
2004 Konvertering och teckning	4 783 711	84 756 162	239,2	4 237,8

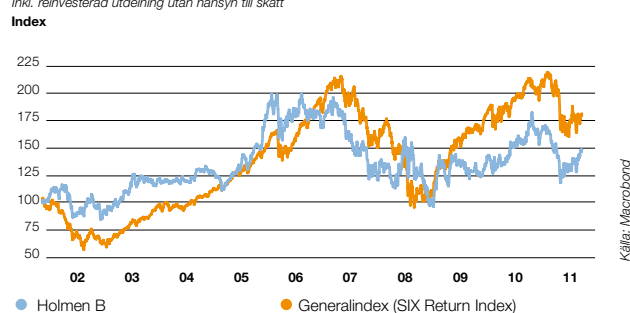
Ägarfördelning per land, andel av kapital, %**Ägarstruktur per 2011-12-31**

	% AV KAPITAL	% AV RÖSTER
L E Lundbergföretagen	31,1	61,1
Kempestiftelserna	7,0	16,9
Lannebo fonder	3,6	1,1
Alecta	3,6	1,0
Carnegie fonder (Sverige)	3,1	0,9
AMF Försäkring & Fonder	2,3	0,7
SEB fonder	2,2	0,6
Norska Staten	2,0	0,6
DFA fonder (USA)	1,8	0,5
Saudi Arabian Monetary Agency	1,4	0,4
Summa	58,0	83,8
Övriga	42,0	16,2
Summa*	100,0	100,0
* varav utländskt ägande		
	20,0	6,0

De tio kapitalmässigt största identifierade aktieägarna i ordning efter antal röster. Enskilt större aktieägare kan finnas förvaltningsregistrerade och ingå bland övriga aktieägare.

Aktiekursutveckling Holmen A och B samt Generalindex**Totalavkastning Holmen B och Generalindex**

Inkl. reinvesterad utdelning utan hänsyn till skatt

Källa: Macrobond

Koncernledning

Lars Ericson, Sören Petersson, Magnus Hall och Ingela Carlsson.

Lars Ericson Chef för koncernstab Juridik. Styrelsens sekreterare. Född 1959. Anställd 1988. Aktieinnehav: 4 000 köpoptioner.

Sören Petersson Chef för Holmen Skog. Född 1969. Anställd 1994. Aktieinnehav: 2 300 aktier, 2 000 köpoptioner.

Magnus Hall VD och koncernchef. Född 1959. Anställd 1985. Eget och närstående aktieinnehav: 15 698 aktier, 14 450 köpoptioner. Magnus Hall har inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som bolaget har betydande affärsförbindelser med. Ytterligare information om VD lämnas på sidan 48.

Ingela Carlsson Chef för koncernstab Information. Född 1962. Anställd 2008. Aktieinnehav: 4 000 köpoptioner.

Arne Wallin och Sven Wird.

Arne Wallin Chef för Holmen Energi. Född 1954. Anställd 1988. Aktieinnehav: 4 000 köpoptioner.

Sven Wird Chef för koncernstab Teknik. Född 1951. Anställd 1995. Aktieinnehav: 50 aktier, 4 000 köpoptioner.

Henrik Sjölund och Thommy Haglund.

Henrik Sjölund Chef för Holmen Paper. Född 1966. Anställd 1993. Aktieinnehav i Holmen: 500 köpoptioner.

Thommy Haglund Chef för koncernstab Personal. Född 1950. Anställd 2001. Aktieinnehav: 500 aktier, 4 000 köpoptioner.

Björn Kvick, Håkan Lindh och Anders Jernhall.

Björn Kvick Chef för Iggesund Paperboard. Född 1950. Anställd 1983. Aktieinnehav: 4 000 köpoptioner.

Håkan Lindh Chef för Holmen Timber. Född 1964. Anställd 1994. Aktieinnehav: 2 000 köpoptioner.

Anders Jernhall Chef för koncernstab Ekonomi och Finans. Född 1970. Anställd 1997. Aktieinnehav: 1 000 aktier, 2 000 köpoptioner.

Ingegerd Engquist tillträder som chef för koncernstab Personal den 1 april 2012.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

KONCERNEN, MKR	NOT	2011	2010
Nettoomsättning	2	18 656	17 581
Övriga rörelseintäkter	3	661	862
Förändring varulager		176	0
Råvaror och förnödenheter		-10 280	-9 800
Personalkostnader	4	-2 477	-2 689
Övriga rörelsekostnader	5, 20	-3 580	-3 616
Avskrivningar enligt plan	9, 10	-1 260	-1 251
Nedskrivningar	9, 10	-	-555
Värdeförändring i biologiska tillgångar	11	3 593	1 102
Andelar i intresseföretags resultat	12	84	-38
Rörelseresultat		5 573	1 596
Finansiella intäkter	6	12	12
Finansiella kostnader	6	-256	-220
Resultat före skatt		5 328	1 388
Skatt	7	-1 374	-684
Årets resultat		3 955	704
Hänförligt till: Moderbolagets aktieägare		3 955	704
Resultat per aktie (kr)	8		
före utspädning		47,1	8,4
efter utspädning		47,1	8,4
Genomsnittligt antal aktier (milj)	8		
före utspädning		84,0	84,0
efter utspädning		84,0	84,0

Rörelseresultatet uppgick till 5 573 (1 596) Mkr. I rörelseresultatet ingår omvärdering skog 3 593 Mkr till följd av ändrade pris- och kostnads- antaganden samt ny avverkningsplan. I 2010 års rörelseresultat ingick omvärdering skog (+1 050) Mkr) samt nedskrivning av anläggnings- tillgångar (-555 Mkr) och avsättningar för omstruktureringskostnader (-231 Mkr).

Rörelseresultatet, exklusive ovan nämnda poster, förbättrades med 648 Mkr till 1 980 Mkr beroende på högre priser för tryckpapper och kartong medan ökade kostnader för ved och returpapper påverkade resultatet negativt.

Finansnettot för 2011 uppgick till -244 (-208) Mkr. Under året har räntekostnader om 35 (24) Mkr aktiverats i samband med större investeringsprojekt och därmed minskat redovisad räntekostnad.

Den genomsnittliga upplåningskostnaden ökade till 4,4 (3,9) procent samtidigt som nettoskulden i genomsnitt var högre än under föregående år.

Redovisad skatt uppgick under 2011 till -1 374 (-684) Mkr. Den redovisade skatten i förhållande till resultatet före skatt uppgår till 26 procent.

Rapport över totalresultat

KONCERNEN, MKR	NOT	2011	2010
Årets resultat		3 955	704
<i>ÖVRIGT TOTALRESULTAT</i>			
Kassaflödessäkringar			
Omvärdering		6	827
Överfört från eget kapital till resultaträkningen		-562	-161
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar		33	21
Aktuariella vinster och förluster avseende pensioner inklusive löneskatt		-184	97
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		-4	-631
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet		31	472
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	7	174	-333
Summa övrigt totalresultat		-506	292
Summa totalresultat		3 449	996
Hänförligt till: Moderbolagets aktieägare		3 449	996

Övrigt totalresultat uppgick till -506 (292) Mkr. I övrigt totalresultat ingår resultat från att transaktionssäkringar med ett positivt marknadsvärde har förfallit under året vilket motverkas något av en starkare krona gentemot euron.

Vidare ingår aktuariell omvärdering av pensionsskulden om 184 Mkr. Kassaflödessäkringar som har överförts från eget kapital till resultaträkningen har påverkat koncernens rörelseresultat med 570 Mkr och finansnetto med -8 Mkr.

Balansräkning

KONCERNEN PER 31 DECEMBER, MKR	NOT	2011	2010
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	9	26	19
Materiella anläggningstillgångar	10	12 516	11 877
Biologiska tillgångar	11	15 771	12 161
Andelar i intresseföretag	12	1 815	1 748
Övriga aktier och andelar	12	13	12
Långfristiga finansiella fordringar	13	82	188
Uppskjutna skattefordringar	7	194	210
Summa anläggningstillgångar		30 416	26 216
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Varulager	14	3 556	3 340
Kundfordringar	15	2 366	2 518
Aktuell skattefordran	7	26	4
Övriga rörelsefordringar	15	694	1 088
Kortfristiga finansiella fordringar	13	46	73
Likvida medel	13	112	193
Summa omsättningstillgångar		6 800	7 216
Summa tillgångar		37 217	33 432
EGET KAPITAL			
Aktiekapital	16	4 238	4 238
Övrigt tillskjutet kapital		281	281
Reserver		-215	153
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		15 469	12 241
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		19 773	16 913
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Långfristiga finansiella skulder	13	3 319	3 666
Avsättningar för pensioner	17	358	213
Övriga avsättningar	7, 18	473	459
Uppskjutna skatteskulder	7	6 630	5 910
Summa långfristiga skulder		10 780	10 247
KORTFRISTIGA SKULDER			
Kortfristiga finansiella skulder	13	2 822	2 349
Leverantörsskulder	19	2 655	2 453
Aktuell skatteskuld	7	13	112
Avsättningar	18	157	270
Övriga rörelseskulder	19	1 016	1 088
Summa kortfristiga skulder		6 663	6 273
Summa skulder		17 443	16 520
Summa eget kapital och skulder		37 217	33 432

Information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 21.

Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 1 806 Mkr och avser främst nytt sågverk i Braviken, ny sodapanna och turbin vid Iggesunds Bruk samt ny biobränslepanna vid bruket i Workington. Under året har biologiska tillgångar omvärderats med 3 593 Mkr, vilket har medfört en ökning av den uppskjutna skatteskulden med 945 Mkr.

I övriga rörelsefordringar samt övriga rörelseskulder ingår derivat som säkrar flöden i utländsk valuta. I takt med att valutasäkringar med ett positivt marknadsvärde förfaller har den redovisade posten minskat.

Förändringar i eget kapital

KONCERNEN, Mkr	RESERVER					TOTALT EGET KAPITAL
	AKTIEKAPITAL	ÖVRIGT TILL- SKJUTET KAPITAL	OMRÄKNINGS- RESERV	SÄKRINGS- RESERV	BALANSERADE VINSTMEDEL INKL ÅRETS RESULTAT	
Ingående eget kapital 2010-01-01	4 238	281	26	-96	12 056	16 504
Årets resultat	-	-	-	-	704	704
Övrigt totalresultat	-	-	-283	506	69	292
Summa totalresultat	0	0	-283	506	773	996
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-588	-588
Utgående eget kapital 2010-12-31	4 238	281	-256	409	12 241	16 913
Årets resultat	-	-	-	-	3 955	3 955
Övrigt totalresultat	-	-	18	-386	-139	-506
Summa totalresultat	0	0	18	-386	3 816	3 449
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-588	-588
Utgående eget kapital 2011-12-31	4 238	281	-238	24	15 469	19 773

Koncernens eget kapital ökade under 2011 med 2 861 Mkr till 19 773 Mkr. Årets resultat uppgick till 3 955 Mkr och utbetald utdelning till -588 Mkr. Därtill kommer övrigt totalresultat som består av poster såsom omvärdering av pensionsskuld, valutaomräkning av lån, omvärdering av transaktionssäkringar och omräkning av tillgångar

i utländska enheter samt skatt på dessa. Under 2011 uppgick övrigt totalresultat till -506 Mkr vilket framförallt beror på att valutasäkringar med positivt marknadsvärde har förfallit under året.

Kassaflödesanalys

KONCERNEN, MKR	NOT	2011	2010
<i>DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</i>			
Resultat före skatt	25	5 328	1 388
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar enligt plan		1 260	1 251
Nedskrivningar		-	555
Värdeförändring i biologiska tillgångar		-3 593	-1 102
Förändring av avsättningar		-120	174
Övrigt *		-108	-67
Betalda inkomstskatter		-557	-704
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		2 210	1 495
<i>KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL</i>			
Förändring av varulager		-237	-428
Förändring av kundfordringar och övriga rörelsefordringar		64	-139
Förändring av leverantörsskulder och övriga rörelseskulder		63	595
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 101	1 523
<i>INVESTERINGSVERKSAMHETEN</i>			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-1 806	-1 648
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		42	95
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-20	0
Förvärv av biologiska tillgångar		-18	-8
Avyttring av biologiska tillgångar		16	12
Ökning av långfristiga finansiella fordringar		-14	-14
Återbetalning av långfristiga finansiella fordringar		72	3
Förvärv av aktier och andelar		-6	-36
Avyttring av aktier och andelar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 733	-1 597
<i>FINANSIERINGSVERKSAMHETEN</i>			
Upptagna långfristiga lån		0	500
Amortering av långfristiga lån		-98	-959
Förändring kortfristiga finansiella skulder	25	242	1 141
Förändring kortfristiga finansiella fordringar		-5	-1
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-588	-588
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-448	93
ÅRETS KASSAFLÖDE		-80	19
Likvida medel vid årets början		193	182
Valutakursdifferens i likvida medel		-1	-8
Likvida medel vid årets slut		112	193

* Övriga justeringar utgörs främst av valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument, resultat från intresseföretag samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Koncernens kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till 2 101 Mkr.

Årets investeringar i anläggningstillgångar avser till stor del nytt sågverk i Braviken, ny sodapanna och turbin vid Iggesunds Bruk samt ny biopanna vid bruket i Workington.

Under året har amortering skett av ett banklån. Vidare har koncernen netto upptagit 308 Mkr under certifikatsprogrammet, se vidare not 25. Utdelning om 588 Mkr har under året utbetalats till aktieägarna.

	2011	2010
<i>FÖRÄNDRING FINANSIELL NETTOSKULD</i>		
Ingående finansiell nettoskuld	-5 772	-5 683
Kassaflöde		
Löpande verksamhet	2 101	1 523
Investeringsverksamhet (exkl. långfristiga finansiella fordringar)	-1 791	-1 585
Utbetald utdelning	-588	-588
Aktuariell omvärdering av pensionsskuld	-182	94
Valutaeffekter och marknadsvärdeförändringar	-28	468
Utgående finansiell nettoskuld	-6 259	-5 772

Koncernens finansiella nettoskuld har ökat med 487 Mkr under året. Utöver kassaflöde har nettoskulden påverkats med -182 Mkr till följd av aktuariella omvärderingar.

Moderbolaget

RESULTATRÄKNING, MKR	NOT	2011	2010
Nettoomsättning	2	15 914	13 338
Övriga rörelseintäkter	3	520	652
Förändring varulager		219	35
Råvaror och förnödenheter		-9 785	-7 515
Personalkostnader	4	-1 938	-1 999
Övriga externa kostnader	5, 20	-4 081	-4 029
Avskrivningar enligt plan	9, 10	-31	-30
Rörelseresultat		818	453
Resultat från andelar i koncernföretag	6	1 106	11
Resultat från andelar i intresseföretag	6	0	0
Ränteutgifter och liknande intäkter	6	11	7
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar		-	-
Räntekostnader och liknande kostnader	6	-262	246
Resultat efter finansiella poster		1 673	716
Bokslutsdispositioner	24	-41	-155
Resultat före skatt		1 632	561
Skatt	7	-443	-195
Årets resultat		1 189	366

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT, MKR	2011	2010
Årets resultat	1 189	366
Övrigt totalresultat		
Kassaflödessäkringar		
Omvärdering	-308	1 086
Överfört från eget kapital till resultaträkningen	-536	-184
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar	33	21
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	213	-243
Summa övrigt totalresultat	-598	680
Summa totalresultat	591	1 046

I moderbolaget ingår Holmens svenska verksamheter med undantag för Holmen Energi Elhandel AB samt merparten av anläggningstillgångarna, som istället redovisas i Holmens Bruk AB.

I posten resultat från andelar i koncernföretag ingår koncernbidrag om 1 091 Mkr. I posten räntekostnader och liknande kostnader i resultaträkningen ingår resultat från säkring av eget kapital i utländska dotterbolag om +31 Mkr.

2011 tecknades avtal som innebär att all produktion vid koncernens spanska bruk köps av Holmen Paper AB. Genom kommissionärsförhållandet redovisas dessa transaktioner i moderbolagets resultaträkning. För den marknadsföring och försäljning som sker i Spanien har en spansk filial etablerats.

KASSAFLÖDESANALYS, MKR	NOT	2011	2010
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	25	1 673	716
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar enligt plan		31	30
Förändring av avsättningar		-57	136
Övrigt *		-1 136	-431
Betalda inkomstskatter		-554	-111
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-43	339
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Förändring av varulager		-264	-415
Förändring av rörelsefordringar		-339	-77
Förändring av rörelseskulder		552	647
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-94	493
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Lämnade aktieägartillskott		-5	-34
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-34	-40
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		21	12
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-4	-
Ökning av externa långfristiga finansiella fordringar		0	0
Återbetalning av externa långfristiga finansiella fordringar		-	-
Förvärv av aktier och andelar		0	-2
Avyttring av aktier och andelar		-	14
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-23	-50
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Uptagna externa långfristiga lån		-	500
Amortering av externa långfristiga lån		-97	-591
Förändring övriga finansiella skulder	25	259	1 238
Förändring övriga finansiella fordringar		-633	-983
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-588	-588
Erhållna koncernbidrag		1 091	456
Lämnade koncernbidrag		0	-464
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		33	-432
ÅRETS KASSAFLÖDE		-84	11
Likvida medel vid årets början		99	88
Likvida medel vid årets slut		16	99

* Övriga justeringar utgörs främst av koncernbidrag, valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument, nedskrivningar av anläggningstillgångar samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

BALANSRÄKNING per den 31 december, Mkr	NOT	2011	2010
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9	14	12
Materiella anläggningstillgångar	10	2 601	2 601
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	12, 23	14 442	14 438
Långfristiga finansiella fordringar	13	3 267	2 615
Summa anläggningstillgångar		20 324	19 666
Omsättningstillgångar			
Varulager	14	2 961	2 705
Rörelsefordringar	15	2 686	3 019
Aktuell skattefordran	7	16	-
Kortfristiga placeringar	13	46	73
Likvida medel	13	16	99
Summa omsättningstillgångar		5 724	5 896
Summa tillgångar		26 048	25 562

BALANSRÄKNING per den 31 december, Mkr	NOT	2011	2010
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	16		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		4 238	4 238
Reservfond		1 577	1 577
Uppskrivningsfond		100	100
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel inkl. sÄkringsreserv		4 049	4 869
Årets resultat		1 189	366
Summa eget kapital		11 153	11 149
Obeskattade reserver	24	2 559	2 518
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	17	51	68
Avsättningar för skatter	7, 18	45	45
Övriga avsättningar	18	653	695
Uppskjuten skatteskuld	7	640	855
Summa avsättningar		1 389	1 663
Skulder			
Långfristiga finansiella skulder	13	4 676	4 962
Kortfristiga finansiella skulder	13	2 817	2 343
Aktuella skatteskulder	7	-	104
Rörelseskulder	19	3 453	2 821
Summa skulder		10 946	10 231
Summa eget kapital och skulder		26 048	25 562
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ställda säkerheter	21	6	6
Ansvarsförbindelser	21	95	177

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL, MKR

	BUNDET EGET KAPITAL				FRITT EGET KAPITAL		TOTALT EGET KAPITAL
	AKTIEKAPITAL	RESERV-FOND	UPPSKRIV-NINGSFOND	SÄKRINGS-RESERV	BALANSERADE VINSTMEDEL	ÅRETS RESULTAT	
Ingående eget kapital 2010-01-01	4 238	1 577	100	-149	3 261	1 664	10 691
Vinstdisposition	-	-	-	-	1 664	-1 664	-
Årets resultat	-	-	-	-	-	366	366
Övrigt totalresultat	-	-	-	680	-	-	680
Summa totalresultat	-	-	-	680	-	366	1 046
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-588	-	-588
Utgående eget kapital 2010-12-31	4 238	1 577	100	531	4 337	366	11 149
Vinstdisposition	-	-	-	-	366	-366	-
Årets resultat	-	-	-	-	-	1 189	1 189
Övrigt totalresultat	-	-	-	-598	-	-	-598
Summa totalresultat	0	0	0	-598	366	823	591
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-588	-	-588
Utgående eget kapital 2011-12-31	4 238	1 577	100	-66	4 116	1 189	11 153

Noter till de finansiella rapporterna

Belopp avser miljoner kronor (Mkr) där inte annat framgår.

NOT 1. Redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag samt intresseföretag.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB), såsom de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som kommenteras separat under respektive avsnitt. Moderbolagets redovisning är upprättad i enlighet med RFR 2 Redovisning för noterade juridiska personer. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer förändras av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen (ÅRL) och Tryggandelagen samt i vissa fall av skattelagstiftning.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärden, förutom biologiska tillgångar och vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. I moderbolaget har biologiska tillgångar ej värderats till verkligt värde.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer som bolagen bedriver sin verksamhet. Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Se även not 26 Viktiga bedömningar och uppskattningar.

Ändrade redovisningsprinciper

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som koncernen tillämpar från och med 1 januari 2011.

Närstående

Definitionen av närstående i IAS 24 har ändrats, vilket bland annat innebär att definitionen av företag samt personer som betecknas som närstående till ett rapporterande företag utvidgas. Ändringen av definitionen innebär att även intressebolag till moderbolaget numera räknas som närstående. Tillämpning av den reviderade IAS 24 skall ske från och med det räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2011 eller senare, med retroaktiv tillämpning för jämförelseåret 2010. Se vidare beskrivet i not 22.

RFR 1

Ändring i RFR 1 har som en följd av ändring i ÅRL medfört att upplysningskrav avseende sjukfrånvaro, löner och ersättningar per land samt uppgifter om fastigheters taxeringsvärden tagits bort. Dessa ändringar påverkar not 4 och not 10.

Moderbolaget

Utöver de ändrade redovisningsprinciper som anges ovan för koncernen har nedanstående ändringar påverkat moderbolaget för 2011. Från och med räkenskapsår 2011 har en ändring i RFR 2 avseende redovisning av koncernbidrag trätt i kraft, med retroaktiv tillämpning. Ändringen innebär att erhållna koncernbidrag i moderbolaget skall redovisas som en finansiell intäkt och lämnade koncernbidrag redovisas mot andelar i dotterföretag alternativt som en finansiell kostnad. Holmen har för moderbolaget valt att redovisa såväl erhållna som lämnade koncernbidrag i resultaträkningen. Se vidare redovisningsprinciper under "Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska

personer". Förändringen påverkar moderbolagets resultaträkning samt förändringar i eget kapital, not 6 Resultat från finansiella instrument samt not 7 Skatt.

Nya och ändrade redovisningsprinciper som blir tillämpliga från 2012

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder i kraft först under kommande räkenskapsår och Holmen har valt att inte tillämpa några av dessa standarder i förtid. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga från och med räkenskapsår efter 2012 planeras inte heller att tillämpas i förtid. Nya eller ändrade IFRS med tillämpning från och med 2012 och 2013 bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på resultat- och balansräkning, men kommer att leda till utökade upplysningskrav.

Segmentrapportering

Koncernens verksamhet delas upp i rörelsesegment baserat på vilka delar av verksamheten företaget högsta verkställande beslutsfattare följer upp, så kallad "management approach" eller företagsledningsperspektiv. Indelningsgrunden för segment baseras på koncernens affärsområden. Detta överensstämmer med koncernens operativa struktur och den interna rapporteringen till VD och styrelse. De redovisade posterna i rörelsesegmentets resultat, tillgångar och skulder är värderade i enlighet med det resultat (rörelseresultat), tillgångar och skulder som företaget högsta verkställande beslutsfattare följer upp. Se not 2 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Klassificering med mera

Anläggningstillgångar, långfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget, Holmen AB. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder, värderade till verkligt värde. Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för aktierna och det verkliga värdet av förvärvade identifierbara nettotillgångar utgör goodwill. Dotterföretagets intäkter och kostnader respektive tillgångar och skulder ingår i koncernredovisningen från den dag bestämmande inflytandet uppkommer (förvärvstidpunkten) och till den dag det upphör. Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan företag i koncernen liksom därmed sammanhängande realiserade vinster elimineras i sin helhet.

Intresseföretag

Aktieinnehav i intresseföretag, i vilka koncernen har lägst 20 procent och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande, redovisas i koncernen enligt kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andelar i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt hänförligt till moderbolagsägarna justerat för eventuella avskrivningar på eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investerings redovisade värde. Realiserade vinster uppkomna från transaktioner med intresseföretag elimineras i relation till ägd kapitalandel.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs

som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas i koncernredovisningen från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av kurserna vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter samt vidhängande effekter av säkringar av nettoinvesteringarna redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv. Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiseras de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna efter avdrag för eventuell valutasäkring i koncernens resultaträkning. Ackumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till utlandsverksamheter har bolaget valt att ange till noll vid tidpunkten för övergång till IFRS.

Kommissionärsbolagsförhållanden

Moderbolagets verksamhet bedrivs huvudsakligen genom kommissionärsbolagen Holmen Paper AB, Iggesund Paperboard AB, Holmen Timber AB, Holmen Skog AB och Holmen Energi AB.

Moderbolaget svarar för alla förpliktelser som dessa kommissionärsbolag ikläder sig. Samtliga intäkter, kostnader, tillgångar och skulder som uppkommer i de av kommissionärsbolagen bedrivna verksamheterna redovisas i Holmen AB med undantag för merparten av gjorda investeringar samt viss försäljning av skogsfastigheter som istället redovisas i några av koncernens dotterbolag.

Intäkter

Nettoomsättning

Som nettoomsättning redovisas fakturerad försäljning exklusive moms av produkter, virke och energi. Redovisat belopp är minskat med lämnade varurabatter och liknande intäktsreduktioner samt inkluderar valutakursdifferenser kopplade till försäljningen. Försäljning redovisas efter att de avgörande riskerna och nyttan som sammanhänger med äganderätten till försälda varor överförts till köparen och ingen dispositionsrätt eller möjlighet till faktisk kontroll över godset kvarstår.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter redovisas intäkter från aktiviteter utanför bolagets huvudsakliga verksamhet. I posten ingår huvudsakligen försäljning av biprodukter, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från tilldelade elcertifikat, resultat avseende utsläppsrätter samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Statliga bidrag redovisas i balansräkningen som förutbetalad intäkt när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag periodiseras systematiskt i resultaträkningen på samma sätt och över samma perioder som de kostnader bidragen är avsedda att kompensera för. Statliga bidrag relaterade till tillgångar redovisas i balansräkningen som en reduktion av tillgångens redovisade värde.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader består av ränteintäkter och räntekostnader, utdelningsintäkter, omvärderingar avseende finansiella instrument värderade till verkligt värde samt realiserade och realiserade kursförluster och vinster. För moderbolaget redovisas även erhållna och lämnade koncernbidrag som finansiell intäkt respektive kostnad.

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas med tillämpning av effektivräntemetoden. Räntekostnader inkluderar transaktionskostnader för lån vilka har periodiserats över lånets löptid vilket även gäller eventuell skillnad mellan mottagna medel och återbetalningsbelopp. Utdelningsintäkt redovisas när utdelning fastställts och rätten att erhålla betalning bedöms som säker.

Räntekostnader belastar normalt resultatet i den period till vilken de hänförs. Låneutgifter hänförliga till inköp eller uppförande av så kallade kvalificerade tillgångar aktiveras i koncernredovisningen som en del av tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som tar en betydande tid i anspråk att färdigställas och är för koncernen aktuell vid betydande investeringsprojekt.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktioner redovisas i övrigt totalresultat

eller direkt i eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas inte avseende koncernmässig goodwill och inte heller i temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli beskattade inom överskådlig framtid. I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas och medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden. Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder i samma land nettoredovisas i den mån kvittningsrätt föreligger.

Resultat per aktie

Beräkningen av resultat per aktie baseras på årets resultat i koncernen hänförligt till moderbolagets aktieägare och på det vägda genomsnittliga antalet aktier utestående under året. Vid beräkningen av resultat per aktie efter utspädning justeras resultatet och det genomsnittliga antalet aktier för att ta hänsyn till effekter av utspädande potentiella stamaktier, vilka under rapporterade perioder härrör från köpoptioner förvärvade av anställda inom ramen för incitamentsprogrammet. Utspädning från optioner påverkar antalet aktier och uppstår endast när lösenkursen är lägre än börskursen och är större ju större skillnaden är mellan lösenkursen och börskursen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas och redovisas i enlighet med IAS 39.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget inte längre har kontrollen över den. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Avistaaffärer redovisas i enlighet med affärsdagsprincipen. Kundfordran tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld tas upp när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Finansiella tillgångar, exklusive aktier, och finansiella skulder har klassificerats som kortfristiga om beloppen förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen. Aktier har klassificerats som långfristiga om de är avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten.

Värdering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet. Denna kategori består av finansiella tillgångar som innehas för handel. Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultatet.

Lånefordringar och kundfordringar. Banktillgodohavanden, låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningsprövning görs löpande utifrån objektiva kriterier för dessa tillgångar. Vid en konstaterad förlust bokas fordran bort. En avsättning för osäkra kundfordringar görs dock då förlusten är befarad.

Finansiella tillgångar som kan säljas. I kategorin finansiella tillgångar som kan säljas ingår finansiella tillgångar som inte klassificerats i någon annan kategori eller finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori. Tillgångarna värderas löpande till verkligt värde med periodens värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat och de ackumulerade värdeförändringarna i en särskild komponent av eget kapital, dock ej sådana värdeförändringar som beror på nedskrivningar (se nedan), ej heller ränta på fordringsinstrument och utdelningsintäkter samt valutakursdifferenser på monetära poster vilka redovisas i årets resultat. Vid avyttring av tillgången redovisas ackumulerad vinst/förlust, som tidigare redovisats i övrigt totalresultat, i årets resultat. Aktier och andelar som ej avser koncern- och intresseföretag har värderats till anskaffningsvärde. Värdering till verkligt värde har inte kunnat tillämpas, då tillförlitligt marknadsvärde ej har kunnat fastställas.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet. Finansiella skulder värderas initialt till mottagna medel med avdrag för eventuella transaktionskostnader. Löpande värderas skulderna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. I de fall mottagna medel understiger återbetalningsbeloppet periodiseras denna skillnad över lånets löptid med tillämpning av effektivräntemetoden. Lån som redovisas med stöd av "fair value option" redovisas initialt exklusive eventuella transaktionskostnader och löpande till marknadsvärde. I koncernen har inga lån omvärderats med stöd av "fair value option" under året. I moderbolaget har lån ej vär-

derats till verkligt värde. Resultatet från finansiella instrument redovisas i finansnettot alternativt rörelseresultatet beroende på syftet med innehavet.

Andra finansiella skulder. Dessa skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Leverantörsskulder och låneskulder redovisas i denna kategori. Lån som säkrats mot värdeförändringar redovisas initialt inklusive eventuella transaktionskostnader och löpande till marknadsvärde.

Derivat och säkringsredovisning. Samtliga derivat värderas till verkligt värde och redovisas i balansräkningen. I stort sett samtliga derivat innehåller i säkringssyfte. I de fall säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringarna enligt nedan. För derivat som inte uppfyller kraven för säkringsredovisning redovisas värdeförändringarna i rörelseresultatet eller finansnettot beroende på syftet med innehavet.

Kassaflödessäkringar. Den effektiva delen av värdeförändringar redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital fram tills det säkrade flödet träffar resultaträkningen då de ackumulerade värdeförändringarna flyttas från eget kapital via övrigt totalresultat till resultaträkningen för att möta och matcha den säkrade transaktionen. För säkringar av investeringar justeras istället anskaffningsvärdet på den säkrade posten när den inträffar. Säkringars ineffektiva del redovisas direkt i resultaträkningen. Valutaterminer och valutaswappar används som kassaflödessäkringar som säkring mot ändringar i valutakurser. För ändringar i räntor används ränteswappar som kassaflödessäkring.

Säkning av verkligt värde. Värdeförändringar på derivaten redovisas direkt i resultaträkningen. Värdeförändringar för den säkrade posten redovisas på motsvarande sätt.

Nettoinvesteringar. Värdeförändringar för säkringar avseende nettoinvesteringar i utländsk verksamhet redovisas för koncernen i övrigt totalresultat. Ackumulerad värdeförändring redovisas som en komponent i koncernens egna kapital fram tills dess att verksamheten avyttras då de ackumulerade värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen. I moderbolaget redovisas värdeförändringar i resultaträkningen då säkringsredovisning ej tillämpas.

Beräkning av verkligt värde. Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade marknadspriser och tillhör värderingsnivå ett enligt IFRS 7. I de fall noterade marknadspriser saknas har verkligt värde beräknats genom diskonterade kassaflöden. När beräkningar av diskonterade kassaflöden gjorts har samtliga variabler såsom diskonteringsräntor och valutakurser för beräkningar hämtats från marknadsnoteringar, där så varit möjligt. Vid beräkningar av diskonterade kassaflöden används medelkurs för valutakurser och diskonteringsräntor. Dessa värderingar tillhör värderingsnivå två. Övriga värderingar, för vilka någon variabel baseras på egna bedömningar, tillhör värderingsnivå tre. Holmens värdering av finansiella instrument tillhör uteslutande värderingsnivå två. Värdering av valutaoptioner görs med tillämpning av Black & Scholes formel när det är aktuellt.

Immateriella anläggningstillgångar

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventuell förpliktelse. Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag.

Utgifter för forskning kostnadsförs då de inträffar. Utgifter för utveckling aktiveras enbart vid större projekt om en säker bedömning av de framtida ekonomiska fördelarna kan göras. Det redovisade värdet inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter till exempel för material och tjänster, ersättningar till anställda, registrering av en juridisk rättighet, avskrivningar på patent och licenser och låneutgifter i enlighet med IAS 23. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Till immateriella anläggningstillgångar hör också patent, licenser samt IT-system vilka redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Immateriella anläggningstillgångar i koncernen skrivs av under 5–20 år förutom goodwill. Eventuell goodwill fördelas till kassagenererande enheter. Såväl goodwill som övriga immateriella anläggningstillgångar testas årligen för nedskrivningsbehov. Eventuella nedskrivningar kan återföras med undantag från goodwill. Koncernen redovisar för närvarande ingen goodwill. Immateriella anläggningstillgångar i moderbolaget skrivs av under 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärden efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar. Tillkommande utgifter aktiveras endast om de bedöms generera ekonomiska fördelar för företaget. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift aktiveras är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i

de fall ny komponent tillskapats aktiveras utgiften. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan ett eventuellt försäljningspris och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden med beaktande av gjorda nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Mark är inte föremål för avskrivning.

Följande nyttjandeperioder (år) används:

Maskiner för vattenkraftproduktion	20–40
Förvaltnings- och lagerbyggnader, bostäder	20–33
Driftsbyggnader, markanläggningar samt maskiner för massa-, pappers- och kartongtillverkning	20
Maskiner för sågverk	12
Övriga maskiner	10
Skogsbilvägar	10
Inventarier	4

Finns det indikation på att det bokförda värdet är för högt görs en analys där enskilda eller naturligt sammanhängande tillgångars återvinningsvärde fastställs som det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för uppskattade kostnader för försäljning av tillgången. Nyttjandevärdet mäts som förväntat framtida diskonterat kassaflöde. Den tillämpade diskonteringsräntan beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med tillgången. En nedskrivning utgörs av det belopp som återvinningsvärdet understiger bokfört värde. En nedskrivning återförs om det har skett en positiv förändring av förutsättningarna som används för att bestämma återvinningsvärdet. En återföring görs som mest upp till det bokförda värdet som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om nedskrivningen inte skulle ha gjorts.

Låneutgifter hänförliga till inköp eller uppförande av så kallade kvalificerade tillgångar ska aktiveras i koncernredovisningen som en del av tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som tar en betydande tid i anspråk att färdigställas och är för koncernen aktuellt vid betydande investeringsprojekt.

Leasing

Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Leasade anläggningstillgångar där koncernen i allt väsentligt står för samma risker och förmåner som vid direkt ägande klassificeras som finansiell leasing. Leasing av tillgångar där uthyraren i allt väsentligt kvarstår som ägare till tillgången klassificeras som operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer. Koncernens leasingavtal är samtliga klassificerade som operationella.

Biologiska tillgångar

Koncernen redovisar sina skogstillgångar uppdelat på växande skog, vilken redovisas som biologisk tillgång till verkligt värde, och mark, vilken redovisas till anskaffningskostnad. Förändringar i verkligt värde för den växande skogen redovisas i resultaträkningen. Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden (efter avdrag för försäljningskostnader) från den växande skogen. Se även not 11.

I moderbolaget redovisas biologiska tillgångar enligt RFR 2. Det innebär att biologiska tillgångar klassificerade som anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde justerat för uppskrivningar med beaktande av eventuellt nedskrivningsbehov.

Avverkningsrätter redovisas som varulager. Dessa förvärvas med syfte att genom avverkning säkerställa Holmens behov av råvara. Någon mätbar biologisk omvandling sker inte från förvärvstidpunkt till avverkningstillfälle.

Varulager

Varulager värderas till den lägsta av anskaffnings- och tillverkningskostnad, efter avdrag för erforderlig inkurans, eller nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFO). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning. För egentillverkade färdigvaror består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälighetsandel av indirekta kostnader.

Erhållna utsläppsrätter redovisas initialt till marknadspris vid tilldelning som varulager och förutbetalad intäkt. Under året intäktsförs tilldelningen samtidigt som en interimsskuld, motsvarande gjorda utsläpp, kostnadsförs.

Ersättningar till anställda

Pensionskostnader och pensionsåtaganden

Förpliktelse avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de intjänas.

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde och oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och det verkliga värdet på eventuella förvaltningsstillgångar dras av. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen görs genom den så kallade "projected unit credit method" och utförs av en kvalificerad aktuarie för den del av pensionsåtagandena som är förmånsbestämd.

Vid fastställande av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningsstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från tidigare gjorda antaganden eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas i övrigt totalresultat.

När förmånerna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade förmånen som hänförs till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som en kostnad i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills förmånerna helt är intjänade. Om förmånen är fullt ut intjänade redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt.

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt i koncernen baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas när koncernen är förpliktad, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Incitamentsprogram

Det i Holmen-koncernen förekommande incitamentsprogrammet med löptiden 2008–2013 träffas inte av regelverket IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar, eftersom de anställda erbjöds att förvärva köpoptioner till marknadsmässigt pris.

Eget kapital

Koncernens eget kapital består av aktiekapital, övrigt tillskjutet kapital, omräknings- och säkringsreserv samt balanserade vinstmedel inklusive årets resultat. Med övrigt tillskjutet kapital avses överkurser som betalats i samband med emissioner. Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättats i en annan valuta än svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder och derivat som klassificerats som säkringsinstrument av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet, inklusive skatt. Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförbart till underliggande transaktioner som ännu inte har inträffat, inklusive skatt. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital inklusive årets resultat.

Innehav av återköpta aktier redovisas som en minskning av balanserade vinstmedel. Förvärv av egna aktier redovisas som en avdragspost och likvid från avyttring av egna aktier redovisas som en ökning. Transaktionskostnader redovisas direkt mot balanserade vinstmedel.

Moderbolagets eget kapital består av aktiekapital, reservfond, uppskrivningsfond samt balanserade vinstmedel och årets resultat. Reservfonden i moderbolaget avser tidigare obligatoriska avsättningar till reservfond samt belopp som före 1 januari 2006 tillförts överkursfonden. Uppskrivningsfonden i moderbolaget innehåller belopp avsatta i samband med uppskrivningar av materiella eller finansiella anläggningstillgångar. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital såsom säkringsreserv samt transaktioner till följd av återköp av egna aktier. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsregler som koncernen avseende dessa poster, se ovan.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. En avsättning för omstrukturering redovisas när koncernen har fastställt en utförlig och formell omstruktureringsplan och omstruktureringen har antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Avsättningar görs för miljöinsatser som sammanhänger med tidigare verksamhet när föroreningar uppkommer eller upptäcks och det är troligt att betalningsansvar uppkommer och beloppet kan uppskattas med tillförlitlighet.

Reserver för framtida skogsvårdsutgifter beräknas utifrån tolkningar av gällande skogsvårdslagstiftning och -regleringar, närhelst det är sannolikt att betalningsansvar uppkommer och när beloppet i rimlig utsträckning kan uppskattas.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Koncernbidrag och aktieägartillskott redovisas i moderbolaget i enlighet med RFR 2. I moderbolaget redovisas koncernbidrag som lämnats eller erhållits i resultaträkningen som finansiell intäkt eller kostnad.

Övrigt

De siffror som presenteras har avrundats till närmaste heltal eller motsvarande. Saknas värde anges ett streck (-).

NOT 2. Rapportering per rörelsesegment

2011	HOLMEN PAPER	IGGESUND PAPER- BOARD	HOLMEN TIMBER	HOLMEN SKOG	HOLMEN ENERGI	KONCERN- GEMENSAMT OCH ÖVRIGT	ELIMI- NERINGAR	TOTALT KONCERNEN
Nettoomsättning								
Extern	8 631	5 109	875	3 502	532	8	-	18 656
Intern	-	-	-	2 845	1 275	-	-4 121	-
Övriga rörelseintäkter	190	298	71	147	12	85	-142	661
Rörelsens kostnader	-7 897	-4 221	-975	-5 725	-1 399	-207	4 262	-16 162
Avskrivningar enligt plan	-774	-323	-109	-30	-19	-5	-	-1 260
Värdeförändring biologiska tillgångar	-	-	-	3 593	-	-	-	3 593
Andelar i intresseföretags resultat	78	-	2	-	4	-	-	84
Rörelseresultat	228	863	-136	4 332	406	-120	0	5 573
<i>Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster*</i>	<i>228</i>	<i>863</i>	<i>-136</i>	<i>739</i>	<i>406</i>	<i>-120</i>	<i>0</i>	<i>1 980</i>
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster %	3	17	-16	12	22			11
Avkastning på operativt kapital exkl. jämförelsestörande poster %	3	19	-9	6	13			7
Operativa tillgångar	7 966	6 043	1 681	17 788	3 399	374	-469	36 782
Operativa skulder	1 360	1 002	174	1 510	146	591	-469	4 314
Operativt kapital	6 606	5 041	1 507	16 278	3 253	-217	0	32 469
Investeringar	210	1 120	365	42	16	39	0	1 792

* Jämförelsestörande poster avser omvärdering av skog.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR PER LAND				
Sverige	27 272	23 113	17 051	17 046
Storbritannien	788	505	-	-
Spanien	2 033	2 147	-	-
Övrigt	34	40	-	-
Summa	30 127	25 805	17 051	17 046

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
NETTOOMSÄTTNING PER PRODUKTOMRÅDE				
Tidnings- och journalpapper	8 302	7 862	8 163	6 225
Kartong	4 994	4 742	3 287	3 089
Massa	67	76	169	200
Trävaror	871	581	871	581
Virke	3 502	3 310	3 418	3 238
Kraft	532	695	6	5
Övrigt	388	315	0	0
Summa	18 656	17 581	15 914	13 338

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
NETTOOMSÄTTNING PER MARKNAD				
Sverige	4 445	4 274	4 413	4 253
Tyskland	2 791	2 541	2 410	2 180
Storbritannien	1 993	1 811	1 423	1 241
Spanien	1 446	1 461	1 065	288
Italien	958	763	910	565
Frankrike	923	724	847	528
Nederländerna	844	655	774	554
Övriga Europa	3 368	3 357	2 437	2 099
Övriga världen	1 889	1 993	1 635	1 630
Summa	18 656	17 581	15 914	13 338

2010	HOLMEN PAPER	IGGESUND PAPER- BOARD	HOLMEN TIMBER	HOLMEN SKOG	HOLMEN ENERGI	KONCERN- GEMENSAMT OCH ÖVRIGT	ELIMI- NERINGAR	TOTALT KONCERNEN
Nettoomsättning								
Extern	8 142	4 849	586	3 310	695	-	-	17 581
Intern	0	0	0	2 276	1 237	-	-3 513	0
Övriga rörelseintäkter	259	464	135	142	14	31	-184	862
Rörelsens kostnader	-8 372	-4 172	-675	-4 933	-1 421	-221	3 690	-16 104
Avskrivningar enligt plan	-847	-324	-29	-28	-21	-3	0	-1 251
Nedskrivningar	-555	-	-	-	-	-	-	-555
Värdeförändring biologiska tillgångar	-	-	-	1 102	-	-	-	1 102
Andelar i intresseföretags resultat	-32	-	2	-	-9	-	-	-38
Rörelseresultat	-1 404	817	20	1 868	495	-193	-7	1 596
<i>Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster*</i>	<i>-618</i>	<i>817</i>	<i>20</i>	<i>818</i>	<i>495</i>	<i>-193</i>	<i>-7</i>	<i>1 332</i>
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster %	-8	17	4	15	26			8
Avkastning på operativt kapital exkl. jämförelsestörande poster %	-8	20	3	7	15			5
Operativa tillgångar	8 514	4 995	1 486	14 056	3 403	779	-465	32 768
Operativa skulder	1 560	681	294	1 459	169	686	-465	4 383
Operativt kapital	6 954	4 313	1 192	12 597	3 235	93	0	28 385
Investeringar	211	521	800	-3	65	4	0	1 585

* Jämförelsestörande poster avser nedskrivning av anläggningstillgångar om -555 Mkr, omstrukturingskostnader om -231 Mkr och omvärdering av skog om 1 050 Mkr.

Affärsområdet Holmen Paper tillverkar tryckpapper för magasin, produktkataloger, direktreklam, böcker, dagstidningar och telefonkataloger vid två svenska och ett spanskt bruk. Iggesund Paperboard producerar kartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål vid ett svenskt och ett engelskt bruk. Holmen Timber tillverkar trävaror vid två svenska sågverk. Årlig produktionskapacitet 2011 var 1 750 000 ton tryckpapper, 530 000 ton kartong och 870 000 kubikmeter trävaror. Holmen Skog ansvarar för koncernens skogar på drygt en miljon hektar. Den årliga avverkningen i egen skog är normalt cirka 3 miljoner m³fub. Holmen Energi ansvarar för koncernens vattenkraft- och vindkraftstillgångar och för att utveckla koncernens verksamhet inom energiområdet. Produktionen uppgår till ett normalår till cirka 1 100 GWh el vid hel- och delägda vattenkraftverk i Sverige. Holmen Skog och Holmen Energi ansvarar även för koncernens virkes- respektive elförsörjning i Sverige, vilka är viktiga råvaror för industriverksamheten.

I Holmen-koncernen ansvarar affärsområdena för förvaltningen av de operativa tillgångarna och skulderna. Koncernledningen följer upp verksamheten på rörelseresultatnivå och hur avkastningen förhåller sig till operativt kapital. Det operativa kapitalet i respektive segment inkluderar alla tillgångar och skulder som nyttjas av affärsområdet såsom anläggningstillgångar, varulager och rörelsefordringar och rörelseskulder. Finansiering och skattefrågor hanteras på koncernnivå. Följdaktligen fördelas inte finansiella tillgångar och skulder, inklusive pensionsskuld, samt aktuella och uppskjutna skattefordringar och skatteskulder på affärsområdena.

Den koncerninterna försäljningen mellan segmenten baseras på ett marknadsmässigt internpris. Segmentet "Koncerngemensamt och övrigt" omfattar koncernstaber och koncerngemensamma funktioner som inte fördelas på övriga segment. Inga resultatposter efter rörelseresultatet allokteras till respektive affärsområde.

Intäkter från externa kunder har hänförts till enskilda länder efter det land kunden har sin hemvist.

NOT 3. Övriga rörelseintäkter

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Försäljning biprodukter	313	291	246	240
Utsläppsätter	40	26	20	26
Elcertifikat	31	56	26	48
Försäljning anläggningstillgångar	51	84	16	10
Hyres- och arrendeintäkter	19	21	18	19
Skogsvårdsupdrag	59	55	59	55
Övrigt	149	329	134	255
Totalt	661	862	520	652

Av försäljning biprodukter i koncernen avser 148 (193) Mkr utskott från produktion, 89 (64) Mkr spån, bark och flis med mera samt 75 (34) Mkr extern försäljning av energi.

Koncernen har tilldelats utsläppsätter, vilka till största delen använts i den egna produktionen. Överskottet har medfört ett redovisat resultat på 40 (26) Mkr.

Intäkten från elcertifikat som erhållits från produktion av förnyelsebar energi vid koncernens svenska anläggningar uppgick till 31 (56) Mkr.

NOT 4. Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
LÖNEKOSTNADER OCH SOCIALA AVGIFTER				
Löner och ersättningar	1 746	1 928	1 331	1 364
Sociala kostnader	662	695	553	582

Årsstämmans riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman 2011 fattade beslut om följande riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare, det vill säga de affärsområdes- och stabschefer som rapporterar direkt till verkställande direktören.

Lön och övriga förmåner

Ersättningen till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare ska utgöras av en fast, marknadsmässig lön. Övriga förmåner, i huvudsak bil- och bostadsförmån, ska där de förekommer utgöra en begränsad del av ersättningarna. Någon rörlig ersättning ska inte förekomma.

Pension

Ordinarie pensionsålder ska vara 65 år. Bolaget eller befattningshavaren ska äga ömsesidig rätt att begära pensionsuttag tidigast från 60 år. Pension före 65 år ska vara förmånsbestämd eller avgiftsbestämd. Pension från 65 år ska följa ITP-planen. Därutöver ska befattningshavaren kunna erhålla en kompletterande ålderspension. För sådan kompletterande pension ska en successiv övergång ske från den tidigare tillämpade ordningen med en förmånsbestämd pension till en ordning där pensionen är avgiftsbestämd.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Uppsägningstiden bör normalt vara ett år, om uppsägningen sker på initiativ av bolaget, och sex månader, om uppsägningen sker på initiativ av befattningshavaren. Vid uppsägning från bolagets sida ska avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst 24 månadslöner. För nya avtal ska gälla att lön under uppsägningstid och avgångsvederlag sammanlagt inte ska överstiga ett belopp motsvarande lönen för två år.

Incitamentsprogram

Beslut om aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram riktade till ledande befattningshavare ska fattas av bolagsstämman.

Ersättningsutskott

Ett inom styrelsen utsett ersättningsutskott ska bereda frågor om lön och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och förelägga styrelsen förslag till beslut i sådana frågor. De närmare principerna för lönesättning, pensioner och andra förmåner avseende övriga ledande befattningshavare ska återfinnas i av ersättningsutskottet fastlagd lönepolicy.

Avvikelse i enskilt fall

Styrelsen ska ha rätt att frågå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Om sådan avvikelse sker ska information om detta och skälet till avvikelsen redovisas vid närmast följande årsstämma.

Incitamentsprogram

Årsstämman 2008 godkände styrelsens förslag om att införa ett incitamentsprogram för Holmen-koncernens anställda, vilket löper inom koncernen sedan maj 2008. Programmet innebar att de anställda erbjöds att till marknadsmässigt pris (beräknat av oberoende bank) förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. 1 492 av koncernens omkring 5 000 anställda köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier.

Regelverket IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar är inte tillämpligt eftersom de anställda förvärvat köpoptionerna till marknadsmässigt pris.

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare**Styrelsen**

Till den av årsstämman valda styrelsen utgår fast styrelsearvode. VD erhåller dock inget arvode. För 2011 uppgick arvodet till 2 700 000 (2 475 000) kronor. Arvodet till styrelsens ordförande var 600 000 (550 000) kronor och till övriga ledamöter (exklusive VD) 300 000 (275 000) kronor vardera.

Ledande befattningshavare

Lön och övriga förmåner till VD under 2011 uppgick till 7 375 442 (7 366 343) kronor. Den totala pensionskostnaden för VD, ITP-kostnad samt kostnaden för förmåner utöver ITP redovisade enligt IAS 19, uppgick under 2011 till 4 036 671 (3 989 060) kronor. Inga rörliga ersättningar har utgått.

För övriga ledande befattningshavare, det vill säga de fem affärsområdeschefer och fem stabschefer som rapporterar direkt till VD, uppgick löner och övriga förmåner under 2011 till sammanlagt 19 015 957 (17 814 918) kronor. Den totala pensionskostnaden för denna grupp, ITP-kostnad samt förmåner utöver ITP redovisade enligt IAS 19, uppgick under 2011 till 9 294 432 (9 456 367) kronor. Inga rörliga ersättningar har utgått.

För ledande befattningshavare är uppsägningstiden tolv månader från bolagets sida och sex månader från den anställdes sida. Vid uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag med motsvarande en till två årslöner beroende på befattningshavarens ålder. För nya avtal tecknade från och med 2011 gäller att lön under uppsägningstid och avgångsvederlag inte överstiger motsvarande två årslöner. För VD utgår avgångsvederlag med två årslöner.

Samtliga ledande befattningshavare är anställda av moderbolaget.

Pensionsförpliktelser för styrelse och ledande befattningshavare

Holmens pensionsåtagande utöver ITP-planen avseende VD uppgick per 2011-12-31 till 18 (17) Mkr och avseende övriga ledande befattningshavare till 52 (53) Mkr, beräknat enligt IAS 19. Koncernen har även åtagande avseende en medlem av styrelsen som tidigare varit bolagets VD; Göran Lundin 7 (7) Mkr. Pensionsåtagandena tryggas av förvaltningsstillgångar i fristående pensionsstiftelse.

	MEDELANTAL ÅRS- ANSTÄLLDA	VARAV KVINNOR	MEDELANTAL ÅRS- ANSTÄLLDA	VARAV KVINNOR
	2011		2010	
Moderbolaget				
Sverige	2 988	574	3 013	575
Spanien	3	2	-	-
Koncernföretag				
Sverige	-	-	-	-
Australien	0	0	2	2
Estland	17	5	17	5
Frankrike	30	8	33	8
Hongkong	5	1	5	1
Italien	8	4	7	4
Nederländerna	95	34	107	37
Polen	6	3	7	4
Portugal	1	0	2	1
Schweiz	5	1	5	1
Singapore	5	3	5	3
Spanien	421	86	578	116
Storbritannien	425	42	433	41
Tyskland	25	8	23	8
USA	7	3	6	1
Totalt koncernföretag	1 050	198	1 229	231
Totalt koncernen	4 041	774	4 241	806

Årets minskning av antalet anställda förklaras främst av personalneddragningar vid Hallsta Pappersbruk samt uppsägningar i samband med stängning av pappersmaskin PM 61 i Spanien.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
ANDEL KVINNOR, %				
Styrelse (exkl. suppleanter)	17	17	17	17
Ledande befattningshavare	9	9	9	9

NOT 5. Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Revisionsbolaget KPMG valdes av årsstämman 2008 till revisorer för en tid av fyra år (2008-2011). KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
ERSÄTTNINGAR TILL KPMG				
Revisionsuppdrag	7	7	4	4
Skatterådgivning	2	2	1	2
Övriga tjänster	4	2	3	1
Summa	13	12	9	7
Övriga revisorer	0	0	-	-
Totalt	13	12	9	7

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt revision utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Skatterådgivning avser samtliga konsultationer inom skatteområdet. Med övriga tjänster avses rådgivning avseende redovisningsfrågor, rådgivning vid avyttring och förvärv av verksamheter samt rådgivning kring processer och intern kontroll.

NOT 6. Finansnetto och resultat från finansiella instrument

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
FINANSIELLA INTÄKTER				
Utdelning från koncernföretag	-	-	14	14
Erhållna koncernbidrag	-	-	1 091	456
Vinst vid försäljning av koncernföretag	-	-	1	5
Nettovinst/förlust				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via årets resultat - Innehas för hantering av finansiella risker *	-7	-79	-7	-79
- Övriga	-	66	-	66
Likvida medel	10	15	10	15
Övriga finansiella fordringar	4	-	3	-
Ränteintäkter	5	10	5	6
Summa finansiella intäkter	12	12	1 116	482
FINANSIELLA KOSTNADER				
Nedskrivning av aktier i koncernföretag	-	-	-	-
Lämnade koncernbidrag	-	-	-	-464
Nettovinst/förlust				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via årets resultat - Innehas för hantering av finansiella risker *	5	-14	25	252
- Övriga	-	33	-	-
Likvida medel	-	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-9	-	3	205
Summa nettovinst/förlust	-5	19	28	-7
Räntekostnader **	-251	-240	-290	-212
Finansiella kostnader	-256	-220	-262	-219
Finansnetto	-244	-208	855	263

* Tillhör kategorin "Innehas för handel" enligt IAS 39.

** -53 (-81) Mkr i koncernen avser räntekostnader på skulder som är värderade till verkligt värde via årets resultat. För moderbolaget uppgår motsvarande belopp till -53 (-81) Mkr. Övriga ränteintäkter och räntekostnader hänförs till finansiella poster som inte värderas till verkligt värde.

De nettovinster och förluster som redovisas i finansnettot avser främst valutaomvärdering avseende intern utlåning, säkring av intern utlåning samt valutaomvärdering av likvida medel och säkring av likvida medel. Vidare ingår omvärdering av ränteswappar som säkrar lån med fast ränta. I moderbolagets finansnetto ingår dessutom valutaomvärdering av externa lån och terminer som säkrar nettoinvestering i utlandsverksamhet. Dessa poster redovisas i koncernen i övrigt totalresultat. Marknadsvärdet på räntekomponenten i valutaterminer samt värdeförändringar i upplupen ränta och realiserad ränta i fastränteswappar redovisas löpande i räntenettet.

I moderbolaget ingår inga värdeförändringar gällande lån.

Upplysningar avseende finansiella risker återfinns i förvaltningsberättelsen på sid. 28–31.

Resultat från finansiella instrument som redovisas i rörelseresultatet framgår av följande tabell:

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Valutakursvinst/förlust på kundfordringar och leverantörsskulder	-464	-136	-464	-136
Nettovinst/förlust avseende derivat som redovisas i rörelsekapitalet	592	192	565	214
Ränteintäkter avseende kundfordringar	3	1	3	1
Räntekostnader avseende leverantörsskulder	-13	-3	-13	-3

De derivat som redovisas i rörelseresultatet avser säkringar av kundfordringar och leverantörsskulder samt finansiella elderivat.

NOT 7. Skatt

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
SKATT I RESULTATRÅKNINGEN				
Aktuell skatt	-457	38	-444	-121
Uppskjuten skatt	-917	-722	1	-74
Totalt	-1 374	-684	-443	-195

Årets skattesats för koncernen uppgår till 26 procent.

NOT 7. Skatt, forts.

	KONCERNEN				MODERBOLAGET			
	2011		2010		2011		2010	
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Redovisat resultat före skatt	5 328		1 388		1 632		561	
Skatt enligt gällande skattesats	-1 401	26,3	-365	26,3	-429	26,3	-148	26,3
Skillnad i skattesats i utländsk verksamhet	-7	0,1	-2	0,1	0	0,0	0	0,0
Ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader	-3	0,1	-8	0,6	0	0,0	3	-0,5
Schablonränta på periodiseringsfond	-13	0,3	-14	1,0	-14	0,8	-14	2,5
Effekt av ej uppbokade underskottsavdrag och temporära skillnader	27	-0,5	-287	20,7	0	0,0	1	-0,1
Skatt hänförlig till tidigare perioder	-5	0,1	4	-0,3	0	0,0	-37	6,6
Övrigt	29	-0,5	-11	0,8	0	0,0	0	0,0
Effektiv skatt	-1 374	25,8	-684	49,3	-443	27,1	-195	34,8

SKATT HÄNFÖRLIG TILL ÖVRIGT TOTALRESULTAT

	KONCERNEN						MODERBOLAGET					
	FÖRE SKATT	SKATT	EFTER SKATT	FÖRE SKATT	SKATT	EFTER SKATT	FÖRE SKATT	SKATT	EFTER SKATT	FÖRE SKATT	SKATT	EFTER SKATT
	2011			2010			2011			2010		
Kassaflödessäkringar	-523	138	-386	686	-181	506	-811	213	-598	923	-243	680
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet	-4	-	-4	-631	-	-631	-	-	-	-	-	-
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	31	-8	23	472	-124	348	-	-	-	-	-	-
Aktuariella omvärderingar	-184	44	-140	97	-28	69	-	-	-	-	-	-
Övrigt totalresultat	-680	174	-506	625	-333	292	-811	213	-598	923	-243	680

SKATTER I BALANSRÄKNINGEN

	KONCERNEN		MODERBOLAGET			KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010		2011	2010	2011	2010
UPPSKJUTNA SKATTEFORDRINGAR					UPPSKJUTNA SKATTESKULDER				
Underskottsavdrag	184	242	-	-	Anläggningstillgångar				
Avsättning för pensioner	68	33	-	-	Biologiska tillgångar *	4 194	3 241	647	644
Uppskjutna skatteskulder netto redovisade bland uppskjutna skattefordringar	-60	-66	-	-	Materiella anläggningstillgångar	1 724	1 823	-3	-3
Övrigt	2	1	-	-	Periodiseringsfond	671	660	-	-
Totalt uppskjutna skattefordringar	194	210	-	-	Säkringsredovisade transaktioner	9	146	-24	190
Aktuell skattefordran	26	4	16	-	Övrigt, inkl. uppskjutna skattefordringar netto redovisade bland uppskjutna skatteskulder	33	40	20	24
Summa skattefordringar	219	214	16	-	Totalt uppskjutna skatteskulder	6 630	5 910	640	855
					Avsättningar för skatter	65	46	45	45
					Aktuell skatteskuld	13	112	-	104
					Summa skatteskulder	6 709	6 069	685	1 005

* För moderbolaget avses skogsmark.

NOT 7. Skatt, forts.**FÖRÄNDRING I NETTOT AV UPPSKJUTEN SKATTEFORDRAN OCH UPPSKJUTEN SKATTESKULD**

2011	KONCERNEN					MODERBOLAGET			
	INGÅENDE BALANS	REDOVISAT I RESULTAT- RÄKNINGEN	REDOVISAT I ÖVRIGT TOTAL- RESULTAT	OMRÄK- NINGSDIFFE- RENSER OCH ÖVRIGT	UTGÅENDE BALANS	INGÅENDE BALANS	REDOVISAT I RESULTAT- RÄKNINGEN	REDOVISAT I ÖVRIGT TOTAL- RESULTAT	UTGÅENDE BALANS
Biologiska tillgångar *	-3 241	-953	-	-	-4 194	-644	-3	-	-647
Materiella anläggningstillgångar	-1 889	107	-	-1	-1 784	3	0	-	3
Avsättningar för pensioner	38	-6	44	1	78	-	-	-	-
Underskottsavdrag	242	-56	-	-2	184	-	-	-	-
Periodiseringsfond	-660	-11	-	-	-671	-	-	-	-
Övrigt	-190	3	138	0	-50	-214	5	213	4
Uppskjuten nettoskatteskuld	-5 700	-917	182	-2	-6 436	-855	1	213	-640

2010	KONCERNEN					MODERBOLAGET			
	INGÅENDE BALANS	REDOVISAT I RESULTAT- RÄKNINGEN	REDOVISAT I ÖVRIGT TOTAL- RESULTAT	OMRÄK- NINGSDIFFE- RENSER OCH ÖVRIGT	UTGÅENDE BALANS	INGÅENDE BALANS	REDOVISAT I RESULTAT- RÄKNINGEN	REDOVISAT I ÖVRIGT TOTAL- RESULTAT	UTGÅENDE BALANS
Biologiska tillgångar *	-2 922	-292	-	-27	-3 241	-644	0	-	-644
Materiella anläggningstillgångar	-1 672	-253	-	35	-1 889	4	-1	-	3
Avsättningar för pensioner	78	-8	-28	-4	38	-	-	-	-
Underskottsavdrag	307	-33	-	-32	242	-	-	-	-
Periodiseringsfond	-618	-42	-	-	-660	-	-	-	-
Övrigt	86	-95	-181	0	-190	102	-73	-243	-214
Uppskjuten nettoskatteskuld	-4 741	-722	-209	-28	-5 700	-538	-74	-243	-855

* För moderbolaget avses skogsmark.

För information avseende biologiska tillgångar se not 11. Uppskjuten skatteskuld avseende materiella anläggningstillgångar är framförallt hänförlig till avskrivningar över plan.

För information avseende avsättningar för skatter, se not 26.

Den uppskjutna skattekostnaden som redovisas i koncernens resultaträkning avser främst förändring av temporära skillnader. Redovisat i övrigt totalresultat inkluderar uppskjuten skatt avseende förändring i säkringsreserv 138 (-181) Mkr och aktuella omvärderingar 44 (-28) Mkr.

Av den uppskjutna skattefordran avseende skattemässiga underskottsavdrag avser 184 Mkr avdrag som förfaller om de inte utnyttjas innan 2018–2025. Skattemässiga underskottsavdrag och temporära skillnader för vilka uppskjutna skattefordringar inte har redovisats i resultat- och balansräkningen uppgår till 2 330 Mkr varav 830 Mkr förfaller 2025–2029. Avgörande för om en uppskjuten skattefordran redovisas eller ej är en bedömning av hur sannolikt det är att koncernen kommer att kunna utnyttja den för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster.

NOT 8. Resultat per aktie

	KONCERNEN	
	2011	2010
Totalt antal utestående aktier 1 januari	83 996 162	83 996 162
Återköp av egna aktier under året	-	-
Totalt antal utestående aktier 31 december	83 996 162	83 996 162
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	83 996 162	83 996 162
Effekt av optioner	-	-
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	83 996 162	83 996 162
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	3 955	704
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	83 996 162	83 996 162
Årets resultat per aktie före utspädning, kr	47,1	8,4
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	3 955	704
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	83 996 162	83 996 162
Årets resultat per aktie efter utspädning, kr	47,1	8,4

Återköp av aktier genomfördes under 2008 för att säkerställa bolagets åtaganden i det incitamentsprogram för Holmen-koncernens anställda som årsstämman 2008 fattade beslut om. Totalt har 760 000 aktier av serie B återköpts, vilket motsvarar cirka 0,9 procent av det totala antalet utestående aktier och cirka 0,3 procent av det totala antalet röster. Snittpriset för de återköpta aktierna är 201,70 kronor.

Sammanlagt har 758 300 köpoptioner utfärdats. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013.

Lösenkursen 224,50 kronor överstiger aktiernas genomsnittskurs för 2011 (200,50 kronor per aktie). Optionerna saknar därför utspädningseffekt enligt definitionen i IAS 33 och har exkluderats från beräkningen av resultat per aktie efter utspädning. Om genomsnittlig börskurs i framtiden överstiger lösenkursen kommer dessa optioner att medföra en beräknad utspädningseffekt. Denna beräknas enligt IAS 33.

NOT 9. Immateriella anläggningstillgångar

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN				
Vid årets början	93	98	19	19
Investeringar	20	0	5	-
Avyttringar och utrangeringar	-1	-	-1	-
Omräkningsdifferenser	0	-6	-	-
Summa	111	93	23	19
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN				
Vid årets början	73	71	6	4
Årets avskrivningar	12	7	3	3
Omräkningsdifferenser	0	-5	-	-
Summa	85	73	9	6
Planenligt restvärde vid årets slut	26	19	14	12

Immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av IT-system 22 (14) Mkr. Tillgångarna är i huvudsak externt förvärvade. De har en bestämbar nyttjandeperiod och skrivs av under 5–20 år. Ingen goodwill finns i koncernen.

NOT 10. Materiella anläggningstillgångar

	SKOGSMARK		BYGGNADER, ÖVRIG MARK OCH MARKANLÄGGNINGAR		MASKINER OCH INVENTARIER		PÅGÅENDE ARBETEN OCH FÖRSKOTT TILL LEVERANTÖRER		TOTALT	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
<i>KONCERNEN</i>										
Akkumulerade anskaffningsvärden										
Vid årets början	100	100	5 711	6 071	26 660	26 763	819	199	33 290	33 134
Investeringar	-	-	409	6	1 776	1 170	-283	659	1 902	1 836
Omklassificeringar	-	-	1	-82	1	-99	-3	-37	0	-219
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-4	-63	-74	-419	-3	-	-80	-482
Omräkningsdifferenser	0	0	-9	-221	4	-755	8	-3	2	-978
Summa	100	100	6 108	5 711	28 367	26 660	538	819	35 112	33 290
Akkumulerade av- och nedskrivningar										
Vid årets början	-	-	2 985	2 849	18 427	17 812	-	-	21 412	20 661
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	135	131	1 113	1 112	-	-	1 248	1 243
Årets nedskrivningar	-	-	-	137	-	418	-	-	-	555
Omklassificeringar	-	-	0	5	0	-52	-	-	0	-48
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-2	-60	-66	-401	-	-	-69	-460
Omräkningsdifferenser	-	-	-1	-76	6	-462	-	-	5	-538
Summa	-	-	3 117	2 985	19 480	18 427	-	-	22 596	21 413
Planenligt restvärde vid årets slut	100	100	2 991	2 726	8 887	8 233	538	819	12 516	11 877

	SKOGSMARK		BYGGNADER, ÖVRIG MARK OCH MARKANLÄGGNINGAR		MASKINER OCH INVENTARIER		TOTALT	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
<i>MODERBOLAGET</i>								
Akkumulerade anskaffningsvärden								
Vid årets början	80	79	139	143	253	231	472	454
Investeringar	10	0	0	-	25	40	34	40
Omklassificeringar	-	-	-	-	-1	1	-1	-
Avyttringar och utrangeringar	0	0	-1	-4	-27	-18	-28	-22
Summa	89	80	138	139	250	253	477	472
Akkumulerade avskrivningar enligt plan								
Vid årets början	-	-	126	126	162	155	288	281
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	1	1	28	25	29	27
Avyttringar och utrangeringar	-	-	0	-2	-23	-18	-24	-20
Summa	-	-	127	126	166	162	293	288
Akkumulerade uppskrivningar								
Vid årets början	2 416	2 416	1	1	-	-	2 417	2 417
Avyttringar och utrangeringar	-1	0	-	0	-	-	-1	0
Summa	2 415	2 416	1	1	0	-	2 416	2 417
Planenligt restvärde vid årets slut	2 505	2 496	12	14	84	91	2 601	2 601

Koncernens nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen på raden Nedskrivningar. Under 2010 gjordes nedskrivning av materiella anläggningstillgångar om -555 Mkr inom affärsområdet Holmen Paper till följd av beslut att stänga en pappersmaskin vid bruket i Madrid.

Årets investeringar har reducerats med 1 (2) Mkr på grund av det erhållna stödet från statliga Energimyndigheten på totalt 40 Mkr för byggandet av ny massalinje vid Bravikens pappersbruk.

Koncernens investeringsåtaganden avseende beslutade och pågående projekt uppgick per 2011-12-31 till 1 920 (2 130) Mkr. Bolagets aktiverade låneutgifter uppgick under 2011 till 35 (24) Mkr. För att fastställa beloppet har en räntesats på 4,5 (4,0) procent använts.

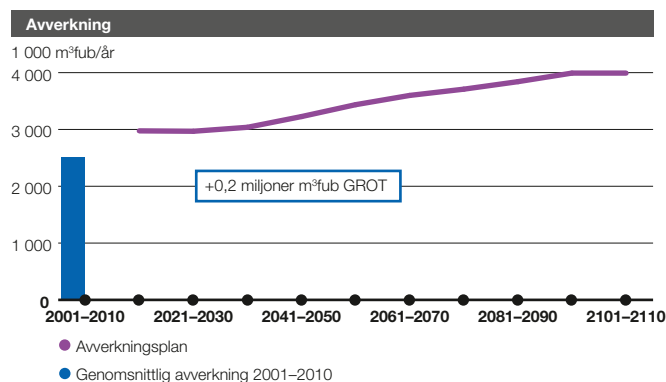
NOT 11. Biologiska tillgångar

I koncernen redovisas skogstillgångar uppdelat på växande skog, som redovisas som biologisk tillgång till verkligt värde, och mark, som redovisas till anskaffningskostnad. Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser som kan användas för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. Beräkning av kassaflöden görs för kommande 100 år, vilket bedöms vara skogens avverkningscykel. Kassaflödena beräknas utifrån avverkningsvolymen enligt Holmens aktuella avverkningsplan samt bedömningar om framtida pris- och kostnadsutveckling. Kostnader för återplantering har beaktats då återplantering efter avverkning är en skyldighet enligt lag. Kassaflödena diskonteras med en ränta om 5,5 procent.

Totalt innehar Holmen 1 032 800 hektar produktiv skogsmark med en volym stående skog om 118 miljoner skogskubikmeter, varav 69 700 hektar med en stående skog om 13 miljoner skogskubikmeter är avsatt till naturområden. Under året infördes en ny avverkningsplan baserad på en omfattande inventering av Holmens skogsinnehav. Enligt den nya planen kommer avverkningen att uppgå till 3,2 miljoner m³fub per år, varav 0,2 miljoner m³fub biobränsle i form av grenar och toppar. Denna nivå bedöms vara i stort oförändrad kommande trettio år. Därefter beräknas den successivt kunna ökas till drygt 4 miljoner m³fub år 2110. Cirka 50 procent av avverkningen utgörs av massaved som säljs till massa- och pappersindustrin, 45 procent utgörs av timmer som säljs till sågverk och resterande andel utgörs av grot, vilket primärt används som bränsleved.

Värderingen baseras på ett långsiktigt trendpris som är i nivå med genomsnittligt pris de senaste tio åren men lägre än aktuella marknadspriser. Trendpriset räknas årligen upp med 2 procents inflation. Kostnadsprognosen utgår ifrån aktuell kostnadsnivå och räknas upp med drygt 2 procent per år.

Holmens skogsinnehav är efter omvärderingen redovisat till 15 771 Mkr före skatt. En uppskjuten skatteskuld om 4 194 Mkr redovisas relaterat till detta, vilket motsvarar den skattekostnad som uppstår vid den framtida avverkningen. Detta innebär att den växande skogen netto efter skatt redovisas till 11 577 Mkr.

Förändringen av värdet på den växande skogen kan delas upp på:

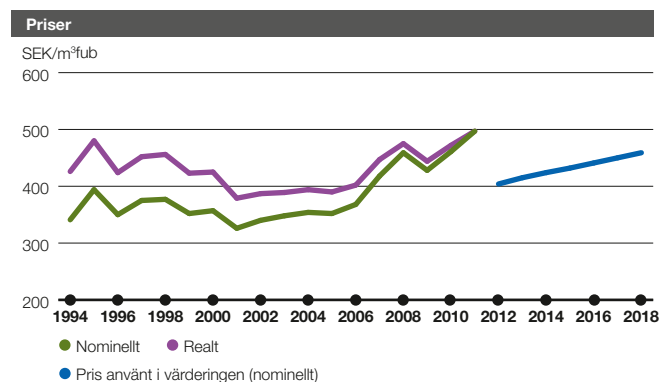
	2011	2010
KONCERNEN		
Ingående balans	12 161	11 109
Köp av växande skog	18	8
Försäljning av växande skog	-1	0
Förändring till följd av avverkning	-724	-673
Förändring av verkligt värde	4 317	1 775
Övriga förändringar	-	-57
Bokfört värde vid årets slut	15 771	12 161

Nettot av förändring av verkligt värde och förändring till följd av avverkning redovisas i resultaträkningen som värdeförändring i biologiska tillgångar. För 2011 uppgick den till 3 593 (1 102) Mkr. 2 386 (-) Mkr av dessa beror på högre avverkningstakt till följd av den nya avverkningsplanen och 1 207 (1 050) Mkr beror på ändrade pris- och kostnadsantaganden.

Nedan visas hur värdet på skogstillgångarna skulle påverkas av förändringar i de mest väsentliga värderingsantagandena:

VÄRDEFÖRÄNDRING (MKR)		
KONCERNEN	FÖRE SKATT	EFTER SKATT
Årlig förändring, +0,1% per år		
Avverkningstakt	700	520
Prisinflation	1 030	760
Kostnadsinflation	-560	-410
Nivåförändring, +1%		
Avverkning	230	170
Priser	360	270
Kostnader	-190	-140
Diskonteringsränta, +0,1%		
	-400	-290

Med årlig förändring avses den årliga förändringstakten som används i värderingen för respektive parameter. Exempelvis innebär en ökning med 0,1 procent att den årliga prisinflationen ökas från 1,0 procent till 1,1 procent i beräkningarna. Med nivåförändring avses att den nivå som ligger för respektive parameter och år förändras. Exempelvis innebär 1 procent prisökning att de virkespriser som ligger i beräkningarna höjs med 1 procent för samtliga år (ett nivåskift).

Prisserien Nominellt visar genomsnittligt försäljningspris för Holmen. Realt är nominella priser omräknade till 2011 års penningvärde med användning av historisk svensk KPI.

NOT 12. Andelar i intresseföretag samt övriga aktier och andelar

	KONCERNEN		MODERBOLAGET			KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010		2011	2010	2011	2010
INTRESSEFÖRETAG					ÖVRIGA AKTIER OCH ANDELAR				
Redovisat värde vid årets ingång	1 748	1 770	118	84	Redovisat värde vid årets ingång	12	10	5	9
Investeringar	5	34	5	34	Investeringar	1	2	1	2
Andel i intresseföretagets resultat	84	-38	-	-	Avyttringar	0	-	0	-6
Erhållen utdelning	-20	-	-	-	Omräkningsdifferens	0	0	-	-
Omräkningsdifferens	-2	-18	-	-	Redovisat värde vid årets utgång	13	12	6	5
Redovisat värde vid årets utgång	1 815	1 748	123	118					

I moderbolagets ingående balans ingår ackumulerade nedskrivningar om 34 Mkr.
Ingen nedskrivning har skett under året.

MODERBOLAGETS OCH KONCERNENS INNEHAV AV AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

ORG NR	SÄTE	ANTAL ANDELAR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE HOS MODERBOLAGET, TKR	ANDELNS VÄRDE I KONCERN- REDOVISNING, TKR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE HOS MODERBOLAGET, TKR	ANDELNS VÄRDE I KONCERN- REDOVISNING, TKR	
			2011			2010			
Brännälvens Kraft AB	556017-6678	Arbrå	5 556	13,9	-	36 400	13,9	-	36 400
Gidekraft AB	556016-0953	Örnsköldsvik	990	9,9	99	99	9,9	99	99
Harrsele AB	556036-9398	Vännäs	9 886	49,4	-	1 474 072	49,4	-	1 472 396
Uni4 Marketing AB	556594-6984	Stockholm	1 800	36,0	1 856	16 044	36,0	1 856	13 880
Industriskog AB	556193-9470	Falun	25 000	33,3	37	37	33,3	37	37
Pressretur AB	556188-2712	Stockholm	334	33,4	-	0	33,4	-	-
PÅAB, Pappersåtervinning AB	556142-5116	Norrköping	500	50,0	109	109	50,0	109	109
Vattenfall Tuggen AB	556504-2826	Lycksele	683	6,83	74 755	74 755	6,83	74 755	74 755
VindIn AB	556713-5172	Stockholm	200	17,7	43 790	46 773	17,2	38 910	39 766
ScandFibre Logistics AB	556253-1474	Stockholm	2 000	20,0	2 115	2 115	20,0	2 000	2 000
Baluarte Sociedade de Recolha e Recuperação de Desperdícios, Lda, Portugal		Alcochete	2	50,0	-	40 425	50,0	-	39 707
Ets Emilie Llau S.A., Frankrike		Lorp-Sentaraille	678	24,0	-	20 520	24,0	-	22 876
Peninsular Cogeneración S.A., Spanien		Madrid	4 500	50,0	-	103 328	50,0	-	45 789
Totalt				122 762		1 814 678	117 767		1 747 815

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

MODERBOLAGETS OCH KONCERNENS INNEHAV AV AKTIER OCH ANDELAR I ÖVRIGA FÖRETAG

ORG NR	SÄTE	ANTAL ANDELAR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE HOS MODERBOLAGET, TKR	ANDELENS VÄRDE I KONCERN- REDOVISNING, TKR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE HOS MODERBOLAGET, TKR	ANDELENS VÄRDE I KONCERN- REDOVISNING, TKR	
				2011		2010			
Moderbolaget									
Industrikraft i Sverige AB	556761-5371	Stockholm	100 000	20,0	5 000	5 000	20,0	4 500	4 500
Diverse aktier ägda av moderbolaget					690	690		389	389
Totalt					5 690	5 690		4 889	4 889
Koncernen									
SweTree Technologies AB	556573-9587	Umeå	73 500	2,6	-	6 920	2,6	-	6 920
Diverse aktier						340			631
Totalt					5 690	12 949		4 889	12 439

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

Ägandet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB, Harrsele AB samt Vattenfall Tuggen AB avser vattenkrafttillgångar och ägandet i VindIn AB avser vindkrafttillgångar. Ägarandelen ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnad, vilket innebär att endast ett begränsat resultat uppstår i intresseföretaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområdet Holmen Energi.

Innehavet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB, Vattenfall Tuggen AB och VindIn AB klassificeras som intresseföretag trots att ägarandelen understiger 20 procent på grund av att aktieägaravtal ger ett betydande inflytande över bolagets verksamhet.

Till höger specificeras finansiell information i sammandrag avseende intresseföretag som ägs av koncernen respektive ägs av moderbolaget. Tabellen visar ägd andel av intresseföretagen.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Intäkter	1 142	1 165	646	655
Resultat	34	37	0	-1
Tillgångar	810	775	266	246
Skulder	463	422	187	161
Eget kapital	372	353	95	84

NOT 13. Finansiella instrument

Långfristiga finansiella fordringar består av räntebärande långa depositioner hos kreditinstitut, finansiella fordringar på andra företag som i allt väsentligt är räntebärande samt förutbetalda kostnader för lånelöften. Därutöver ingår marknadsvärden på långfristiga derivat. Moderbolagets fordringar hos koncernföretag innehåller en betydande del räntefria fordringar mellan svenska helägda koncernföretag.

Som **kortfristiga finansiella fordringar** redovisas räntebärande placeringar och utlåning med löptid upp till ett år, upplupna räntetäckter och realiserade kursvinster. Kortfristiga finansiella fordringar har i allt väsentligt en räntebindning understigande tre månader och bär därmed mycket begränsad ränterisk.

Likvida medel består av banktillgodohavanden och placeringar som lätt kan omvandlas till kassamedel till ett känt belopp och med en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten, vilket även innebär att ränterisken är obetydlig. Likviditet är placerad på bankkonto eller som korta depositioner hos banker. Snitträntan på koncernens finansiella tillgångar, exklusive pensionstillgångar, var under 2011 cirka 1,3 (1,9) procent.

Som **finansiella skulder** redovisas låneskulder, upplupna räntekostnader, orealiserade kursförluster och marknadsvärden på derivat.

Finansiella skulder är i allt väsentligt räntebärande. Moderbolagets skulder till koncernföretag innehåller en betydande del räntefria skulder mellan svenska helägda koncernföretag.

Förfallostruktur och snittränta för koncernens skulder framgår av förvaltningsberättelsen sid. 30. Av moderbolagets skulder förfaller 3 768 Mkr inom ett år. Utöver ovan identifierade finansiella tillgångar och skulder ingår även pensionsskulden (se not 17) i den finansiella nettoskulden.

Poster värderade till verkligt värde tillhör värderingsnivå två enligt IFRS 7. Verkligt värde i tabellerna beräknas genom diskonterade kassaflöden och samtliga variabler, såsom diskonteringsräntor och valutakurser, hämtas från marknadsnoteringar för beräkningar. Skillnaden mellan verkligt värde och bokfört värde beror på att vissa skulder inte marknadsvärderas i balansräkningen utan redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Koncernen har inga lån som redovisas till verkligt värde via resultatet. För kundfordringar och leverantörsskulder har som verkligt värde angetts det redovisade värdet vilket bedöms återspegla det verkliga värdet väl. Då något tillförlitligt marknadsvärde avseende aktier och andelar ej har kunnat fastställas har dessa utelämnats i tabellerna. För vidare information om finansiering se riskavsnittet sid. 30.

FÖRFALLOSTRUKTUR, ODISKONTERADE BELOPP*

	2012	2013	2014	2015	2016-
FINANSIELLA SKULDER					
Derivat	- 8	- 25	-	- 9	- 47
Övriga finansiella skulder	- 3 774	- 2 034	- 528	- 527	- 311
FINANSIELLA FORDRINGAR					
Derivat	15	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	128	7	4	8	64

* Avser finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden ovan, exklusive avsättningar för pensioner.

NOT 13. Finansiella instrument, forts.

KONCERNEN	DERIVAT		DERIVAT SOM SÄKRINGS-REDOVISAS		KUND- OCH LÅNE-FORDRINGAR		TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS		ÖVRIGA SKULDER		SUMMA REDOVISAT VÄRDE		VERKLIGT VÄRDE	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
FINANSIELLA INSTRUMENT SOM INGÅR I DEN FINANSIELLA NETTOSKULDEN														
Långfristiga finansiella fordringar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	-	32	16	-	-	-	-	32	16	32	16
Derivat	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	41	-	41
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	50	132	-	-	-	-	50	132	50	132
	-	-	-	41	82	148	-	-	-	-	82	188	82	188
KORTFRISTIGA FINANSIELLA FORDRINGAR														
Upplupen ränta	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	3	1	3	1
Derivat	5	0	17	56	-	-	-	-	-	-	22	56	22	56
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	21	17	-	-	-	-	21	17	21	17
	5	0	17	56	24	17	-	-	-	-	46	73	46	73
LIKVIDA MEDEL														
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	-	17	10	-	-	-	-	17	10	17	10
Banktillgodohavanden	-	-	-	-	95	182	-	-	-	-	95	182	95	182
	-	-	-	-	112	193	-	-	-	-	112	193	112	193
LÅNGFRISTIGA SKULDER														
MTN lån	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 808	- 2 098	-1 808	- 2 098	-1 872	- 2 161
Lån från banker och övriga kreditinstitut	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 451	- 1 554	-1 451	- 1 554	-1 454	- 1 556
Derivat	-	-	-59	- 14	-	-	-	-	-	-	-59	- 14	-59	- 14
	-	-	-59	- 14	-	-	-	-	-3 260	- 3 652	-3 319	- 3 666	- 3 385	- 3 730
KORTFRISTIGA SKULDER														
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-2 274	- 1 964	-2 274	- 1 964	-2 274	- 1 964
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-93	- 202	-93	- 202	-93	- 202
Kort del av långa lån	-	-	-	-	-	-	-	-	-96	- 97	-96	- 97	-97	- 102
Derivat	-4	- 13	-10	- 16	-	-	-	-	-	-	-14	- 29	-14	- 29
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	-	-	-	-49	- 46	-49	- 46	-49	- 46
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-296	- 12	-296	- 12	-296	- 12
	-4	- 13	-10	- 16	-	-	-	-	-2 808	- 2 320	-2 822	- 2 349	-2 824	- 2 354
FINANSIELLA INSTRUMENT SOM EJ INGÅR I DEN FINANSIELLA NETTOSKULDEN														
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	-	-	13	12	-	-	13	12	-	-
Kundfordringar	-	-	-	-	2 366	2 518	-	-	-	-	2 366	2 518	2 366	2 518
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	89	100	152	642	-	-	-	-	-	-	241	742	241	742
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-2 655	- 2 453	-2 655	- 2 453	-2 655	- 2 453
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-3	- 2	-28	- 45	-	-	-	-	-	-	-31	- 46	-31	- 46
FINANSIELLA INSTRUMENT TOTALT	87	86	72	664	2 584	2 876	13	12	-8 723	- 8 425	-5 967	- 4 785	-6 048	- 4 867

MODERBOLAGET	POSTER REDOVISADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		DERIVAT		DERIVAT SOM SÄKRINGS- REDOVISAS		KUND- OCH LÅNE- FORDRINGAR		TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS		ÖVRIGA SKULDER		SUMMA REDOVISAT VÄRDE		VERKLIGT VÄRDE	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
<i>FINANSIELLA INSTRUMENT SOM INGÅR I DEN FINANSIELLA NETTOSKULDEN</i>																
Långfristiga finansiella fordringar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	41
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	-	3 235	2 546	-	-	-	-	-	-	3 235	2 546	3 235	2 546
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	32	28	-	-	-	-	-	-	32	28	32	28
	-	-	-	41	3 267	2 574	-	-	-	-	-	-	3 267	2 615	3 267	2 615
<i>KORTFRISTIGA FINANSIELLA FORDRINGAR</i>																
Upplupen ränta	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	3	1	3	1
Derivat	5	0	17	56	-	-	-	-	-	-	-	-	22	56	22	56
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	21	16	-	-	-	-	-	-	21	17	21	17
	5	0	17	56	24	17	-	-	-	-	-	-	46	73	46	73
<i>LIKVIDA MEDEL</i>																
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Banktillgodohavanden	-	-	-	-	16	99	-	-	-	-	-	-	16	99	16	99
	-	-	-	-	16	99	-	-	-	-	-	-	16	99	16	99
<i>LÅNGFRISTIGA SKULDER</i>																
MTN lån	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 808	-2 098	-1 808	-2 098	-1 872	-2 161
Lån från banker och övriga kredit- institut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 449	-1 550	-1 449	-1 550	-1 450	-1 552
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 360	-1 300	-1 360	-1 300	-1 360	-1 300
Derivat	-	-	-59	-14	-	-	-	-	-	-	-	-	-59	-14	-59	-14
	-	-	-59	-14	-	-	-	-	-	-	-4 617	-4 949	-4 676	-4 962	-4 741	-5 027
<i>KORTFRISTIGA SKULDER</i>																
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-2 274	-1 964	-2 274	-1 964	-2 274	-1 964
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-92	-202	-92	-202	-92	-202
Kort del av långa lån	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-96	-97	-96	-97	-97	-102
Derivat	-4	-13	-10	-16	-	-	-	-	-	-	-	-	-14	-29	-14	-29
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-49	-46	-49	-46	-49	-46
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-291	-7	-291	-7	-291	-7
	-4	-13	-10	-16	-	-	-	-	-	-	-2 802	-2 314	-2 817	-2 343	-2 817	-2 348
<i>FINANSIELLA INSTRUMENT SOM EJ INGÅR I DEN FINANSIELLA NETTOSKULDEN</i>																
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	-	-	6	5	-	-	-	-	6	5	-	-
Kundfordringar	-	-	-	-	2 158	1 836	-	-	-	-	-	-	2 158	1 836	2 158	1 836
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	89	101	132	808	-	-	-	-	-	-	-	-	221	909	221	909
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-2 609	-2 048	-2 609	-2 048	-2 609	-2 048
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-8	-4	-131	-46	-	-	-	-	-	-	-	-	-139	-50	-139	-50
FINANSIELLA INSTRUMENT TOTALT	82	85	-51	828	5 465	4 527	6	5	-10 028	-9 311	-4 527	-3 866	-4 598	-3 941	-3 941	-3 941

NOT 14. Varulager

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Råvaror och förnödenheter	943	943	685	651
Timmer och massaved	364	305	332	286
Färdiga varor och produkter i arbete	1 268	1 053	1 022	795
Avverkningsrätter	851	848	817	816
Elcertifikat och utsläppsrätter	130	190	105	158
Totalt	3 556	3 340	2 961	2 705

Under året har nedskrivningar av varulager påverkat resultatet positivt till följd av återföring av tidigare års nedskrivningar och uppgår för koncernen till 26 (50) Mkr och för moderbolaget till 31 (69) Mkr.

NOT 15. Rörelsefordringar

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Kundfordringar				
Koncernföretag	-	-	116	93
Intresseföretag	31	43	31	43
Övriga	2 335	2 475	2 010	1 700
Summa kundfordringar	2 366	2 518	2 158	1 835
Kortfristiga fordringar				
Koncernföretag	-	-	-	0
Intresseföretag	25	14	1	3
Övriga	295	208	220	188
Derivat	241	742	221	909
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	133	124	85	84
Summa övriga rörelsefordringar	694	1 088	528	1 184
Totala rörelsefordringar	3 060	3 606	2 686	3 019

Kundfordringar redovisas till det belopp som förväntas bli inbetalt utifrån en individuell bedömning av respektive kund. Koncernens kundfordringar är främst mot europeiska kunder. Kundfordringarna i utländsk valuta har värderats till balansdagskurs. Avsättning för befarade kreditförluster på kundfordringar uppgick per 2011-12-31 till 25 (20) Mkr och har netto redovisats med kundfordringar. Avsättningen har under året förändrats 3 (2) Mkr till följd av konstaterade kreditförluster samt 6 (1) Mkr till följd av förändring av avsättning för befarade kreditförluster.

Marknadsvärden på derivat avser säkringar av framtida kassaflöden.

Kundkreditrisk gentemot koncernens kunder hanteras av respektive affärsområde och beskrivs i förvaltningsberättelsen sid. 31.

NOT 16. Eget kapital moderbolaget

2011-12-31			
AKTIEKAPITAL	ANTAL	KVOTVÄRDE	MKR
Registrerat aktiekapital			
Serie A	22 623 234	50	1 131,2
Serie B	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier	84 756 162		4 237,8
Återköpta B-aktier	-760 000		
Totalt antal utestående aktier	83 996 162		
Utfärdade köpoptioner, B-aktier	758 300		

2010-12-31			
AKTIEKAPITAL	ANTAL	KVOTVÄRDE	MKR
Registrerat aktiekapital			
Serie A	22 623 234	50	1 131,2
Serie B	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier	84 756 162		4 237,8
Återköpta B-aktier	-760 000		
Totalt antal utestående aktier	83 996 162		
Utfärdade köpoptioner, B-aktier	758 300		

Bolagets aktiekapital utgörs av aktier utgivna i två serier, serie A med 10 röster per aktie och serie B med 1 röst per aktie. I övrigt finns inga restriktioner mellan aktieslagen.

Per den 31 december 2011, uppgick koncernens innehav av egna aktier till 760 000 (760 000). Inga avyttringar av egna aktier har skett under året.

Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14a§ har påverkat moderbolagets egna kapital med 31 (913) Mkr. I koncernen har värdering av derivat och andra finansiella instrument påverkat det egna kapitalet med 159 (750) Mkr.

Holmens lönsamhetsmål är att avkastningen uthålligt ska överstiga marknadsmässig kapitalkostnad. Ordinarie utdelning grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Målet är att ha en stark finansiell ställning med en skuldsättningsgrad för koncernen i intervallet 0,3–0,8.

Styrelsen föreslår årsstämman den 29 mars 2012 att besluta om utdelning om 8 kronor per aktie. Den föreslagna utdelningen uppgår till sammanlagt 672 Mkr. Föregående år lämnades en utdelning om 7 kronor per aktie (588 Mkr).

Skuldsättningsgraden uppgick till 0,32 (0,34).

Varken moderbolaget eller något av dotterbolagen står under externa kapitalkrav, med undantag från Holmen Försäkring AB som följer Finansinspektionens föreskrifter med krav på förhållande mellan eget kapital och risk. För ytterligare redogörelse över koncernens kapital- och riskhantering, se förvaltningsberättelsen sid. 28-31.

NOT 17. Avsättningar för pensioner

Holmen har förmånsbaserade tjänstepensionsplaner för tjänstemän i Sverige (ITP-plan) och för merparten av de anställda i England. Dessa planer tillhandahåller förmåner beräknade utifrån slutlön och tjänstetid. Planen i England är sedan 2004 stängd för nyinträde. Nyanställda erbjuds från och med denna tidpunkt en premiebestämd pensionsplan. Tjänstepension för arbetare i Sverige är avgiftsbestämd. Åtagandena från pensionsplanerna i England ligger i så kallade "trusts". Förmånsbestämda åtaganden utöver ITP-planen för koncernledningen i Sverige tryggs via stiftelse. Dessa åtaganden redovisas i koncernen som förmånsbestämda planer enligt IAS 19. Merparten av de förmånsbestämda pensionsåtagandena för tjänstemän i Sverige tryggs genom försäkring i Alecta. Då Alecta inte kan tillhandahålla tillräckliga uppgifter för att redovisa ITP-planen som förmånsbestämd redovisas den i enlighet med UFR 6 som avgiftsbestämd. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgick till 33 (36) Mkr, varav 32 (34) Mkr avser ålderspension och familjepension, och ingår i resultatposten personalkostnader. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2011 uppgick Alectas kollektiva konsolideringsnivå till 113 (146) procent.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
PENSIONSOSTKOSTNAD				
Förmånsbestämda planer				
Personalkostnad	-18	-20	3	-8
Finansiella intäkter	0	3	0	2
Finansiella kostnader	-8	-19	0	-
Summa förmånsbestämda planer i resultaträkningen	-25	-36	3	-6
Avgiftsbestämda planer				
Personalkostnad	-132	-150	-122	-140
Summa redovisat i resultaträkningen	-157	-186	-119	-146

Årets aktuariella omvärdering för koncernen uppgick till -184 (97) Mkr, inklusive tillhörande löneskattkostnad -1 (3) Mkr, och har redovisats i övrigt totalresultat.

I sammanställningarna nedan specificeras förändringen av den förmånsbestämda förpliktelsen samt förändringen av förvaltningstillgångarna. Drygt 90 procent av åtagandena avser pensionsplanerna i England.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
FÖRPLIKTELSE				
Förpliktelse per den 1 januari	-1 650	-1 706	-206	-180
Kostnad för tjänstgöring aktuell period	-18	-20	4	-17
Räntekostnader	-82	-85	0	2
Aktuariella vinster och förluster	-137	-25	-	-
Inbetalningar från anställda	-5	-5	-	-
Utbetalda pensioner	101	121	41	42
Överfört från avsättningar	-20	-55	-20	-54
Regleringar	0	1	-	-
Valutakursdifferenser	-33	126	-	-
Förpliktelse per den 31 december	-1 843	-1 650	-181	-206

Av koncernens totala förpliktelser avser 57 (71) Mkr sådana som ej är fonderade medan resten är helt eller delvis fonderade förpliktelser. Av moderbolagets förpliktelser var 51 (68) Mkr tryggnade enligt tryggandelagen.

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
FÖRVALTNINGSTILLGÅNGAR				
Tillgångarnas verkliga värde den 1 januari	1 438	1 385	138	137
Förväntad avkastning	75	70	-	-
Aktuariella vinster och förluster	-46	118	-	-
Verklig avkastning (moderbolaget)	-	-	-1	9
Inbetalningar från arbetsgivaren	54	56	-	-
Inbetalningar från anställda	5	5	-	-
Utbetalda pensioner	-66	-86	-7	-8
Valutakursdifferenser	27	-112	-	-
Tillgångarnas verkliga värde den 31 december	1 485	1 438	131	138
Avsättning för pensioner, netto	-358	-213	-51	-68

Förvaltningstillgångarna fördelar sig enligt nedan:

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
FÖRVALTNINGSTILLGÅNGAR				
Aktier	688	696	46	54
Obligationer	770	724	84	83
Korta räntebärande placeringar	27	18	1	1
	1 485	1 438	131	138

I förvaltningstillgångarna ingår inga finansiella instrument utgivna av koncernbolag och inga tillgångar som används av koncernen.

	2011 31 DEC	2010 31 DEC
VÄSENTLIGA AKTUARIELLA ANTAGANDEN, KONCERNEN (VIKTADE GENOMSNITT), %		
Diskonteringsränta	4,6	5,3
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	4,6	5,4
Framtida löneökning	3,7	4,0
Framtida inflation	2,9	3,2

Den förväntade avkastningen på räntebärande värdepapper har beräknats utifrån förstklassiga långfristiga obligationer och för aktier har ett tillägg gjorts avseende en riskpremie.

Diskonteringsräntan för pensionsförpliktelserna har fastställts utifrån förstklassiga företagsobligationer. Vid beräkning av pensionsåtagandets storlek för moderbolaget har diskonteringsränta om 3,6 (3,5) procent och lönenivån per balansdagen använts.

	2011	2010	2009	2008	2007
HISTORIK, KONCERNEN					
Nuvärde av förpliktelsen	-1 843	-1 650	-1 706	-1 553	-1 769
Verkligt värde av förvaltningstillgångar	1 485	1 438	1 385	1 199	1 521
Netto	-358	-213	-320	-354	-247
Erfarenhetsbaserade justeringar					
Förmånsbestämda förpliktelser	-13	29	-11	-3	4
Förvaltningstillgångar	-46	118	131	-237	-6
Aktuariella omvärderingar					
Ingående balans	-16	-113	-128	41	102
Årets förändring	-184	97	15	-169	-61
Utgående balans	-200	-16	-113	-128	41

Under 2012 förväntas koncernens inbetalningar till de fonderade förmånsbestämda planerna uppgå till 55 Mkr.

NOT 18. Övriga avsättningar

	AVSÄTTNING FÖR SKATTER		ANDRA AVSÄTTNINGAR		TOTALT	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
KONCERNEN						
Redovisat värde vid periodens ingång	46	692	683	683	729	1 375
Avsättningar som gjorts under perioden	20	-	92	389	111	389
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-1	-646	-210	-218	-211	-864
Omklassificeringar	-	-	-	-161	-	-161
Omräkningsdifferenser	-	-	0	-10	0	-10
Redovisat värde vid periodens utgång	65	46	564	683	629	729
Varav total långfristig del av avsättningarna	65	46	408	412	473	459
Varav total kortfristig del av avsättningarna	0	-	157	270	157	270
MODERBOLAGET						
Redovisat värde vid periodens ingång	45	45	695	559	740	604
Avsättningar som gjorts under perioden	-	-	176	387	176	387
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-	-	-218	-251	-218	-251
Redovisat värde vid periodens utgång	45	45	653	695	698	740
Varav total långfristig del av avsättningarna	45	45	450	477	495	522
Varav total kortfristig del av avsättningarna	-	-	203	218	203	218

Holmen har ett stort skattemål som inte är avslutat, vilket berör Holmens dotterbolag MoDo Capital. Länsrätten dömde i januari 2010 till bolagets nackdel. Länsrättens dom är överklagad till Kammarrätten. Holmen betalade 2010 in det tvistiga beloppet 611 Mkr till Skatteverket.

Andra avsättningar avser främst förpliktelser att återställa miljö samt personal- och omstrukturingskostnader. I moderbolaget ingår även avsättning för framtida åtgärder

för återbeskogning efter gjorda slutavverkningar (176 Mkr), vilket normalt utförs inom tre år efter avverkning.

Under 2011 har nya avsättningar framförallt gjorts för omstruktureringar inom Holmen Paper. Vid utgången av 2011 fanns cirka 150 Mkr i avsättningar för att täcka kostnader för omstruktureringar vid personalneddragningar. Dessa förväntas i huvudsak att utbetalas under 2012.

NOT 19. Rörelseskulder

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
Leverantörsskulder				
Koncernföretag	-	-	482	147
Intresseföretag	41	39	0	-
Övriga	2 614	2 414	2 127	1 901
Summa leverantörsskulder	2 655	2 453	2 609	2 048
Kortfristiga skulder				
Koncernföretag	-	-	0	0
Intresseföretag	8	13	-	-
Övriga	283	296	229	234
Derivat	31	46	139	50
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	693	733	476	489
Summa övriga rörelseskulder	1 016	1 088	844	773
Totala rörelseskulder	3 671	3 541	3 453	2 821

Samtliga leverantörsskulder förfaller inom ett år.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter i moderbolaget består huvudsakligen av personalkostnader 208 (202) Mkr och rabatter 41 (51) Mkr.

Marknadsvärden på derivat avser i allt väsentligt säkringar av framtida kassaflöden. Se not 13.

NOT 20. Operationell leasing

Leasingavgifterna uppgick under 2011 till 25 (26) Mkr för koncernen och till 6 (8) Mkr för moderbolaget. Koncernens leasingavtal avser främst truckar och bilar. Under räkenskapsåret 2011 ingicks inte några leasingavtal av betydelse för verksamheten. Ingen vidareuthyrning har skett.

Framtida leasingavgifter fördelar sig enligt följande:

	KONCERNEN			MODERBOLAGET		
	2012	2013	2014–	2012	2013	2014–
Framtida leasingavgifter	22	27	-	6	2	-
Nuvärdet av framtida leasingavgifter	21	24	-	6	2	-

Avtalen har en återstående löptid mellan 1 och 6 år. Koncernens framtida leasingavgifter för befintliga leasingavtal uppgick vid utgången av föregående år till 46 Mkr. För moderbolaget var motsvarande belopp 5 Mkr.

Utöver leasingavtal har Holmen tidsbefraktningsavtal avseende fyra fartyg, vilka används för transport av företagets produkter. Avtalen för fartygen är ingångna under 2006 och 2010 och har en återstående löptid om 2 till 5 år.

NOT 21. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

STÄLLT SÄKERHETSVÄRDE		TOTALT STÄLLD SÄKERHET	TOTALT STÄLLD SÄKERHET
FASTIGHETS- INTECKNINGAR	ÖVRIGA SÄKERHETER		
		2011	2010
KONCERNEN			
För egna skulder			
Finansiella skulder	6	-	6
Summa	6	-	6
MODERBOLAGET			
För egna skulder			
Finansiella skulder	6	-	6
Summa	6	-	6

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
EVENTUALFÖRPLIKTELSE				
Borgen till förmån för koncernföretag	-	-	49	118
Övriga eventalförpliktelser	118	135	46	59
Summa	118	135	95	177

Med stöd av Miljöbalkens bestämmelser aktualiserar de svenska miljömyndigheterna frågor om markundersökningar och efterbehandling vid nedlagda verksamheter. Ansvar för efterbehandling avgörs i det enskilda fallet ofta med hjälp av skälighetsbedömning. Holmen har miljörelaterade eventalförpliktelser som idag inte kan kvantifieras men som i framtiden kan komma att innebära kostnader.

NOT 22. Närstående

Av moderbolagets nettoomsättning 15 914 (13 338) Mkr avser 0,6 (0,9) procent leveranser till koncernföretag. Moderbolagets inköp från koncernföretag uppgick till 1 905 (141) Mkr.

Mellan moderbolaget och svenska dotterföretag finns betydande finansiella skulder och fordringar som löper utan ränta.

Moderbolaget har en närståenderelation med sina dotterföretag, se not 23.

Under 2011 har Holmen Paper AB ingått ett långt avtal med Holmen Paper Madrid SL att löpande köpa dess produkter till ett pris baserat på produktionskostnad och kapitalbindning för vidare försäljning till slutkund. Syftet är att optimera verksamheten inom tidningspapper. Holmen Paper AB:s köp från Holmen Paper Madrid SL uppgick under 2011 till 1 630 (-) Mkr. Då Holmen Paper AB agerar i kommission för Holmen AB redovisas dessa affärer i Holmen AB.

L E Lundbergföretagen AB är en stor aktieägare i Holmen (se sid. 52). Holmen hyr kontorslokaler för 7 (7) Mkr av Fastighets AB L E Lundberg, som är ett koncernföretag

till L E Lundbergföretagen AB. Fredrik Lundberg, som är VD och huvudägare i L E Lundbergföretagen, erhöll 2011 ett arvode som styrelseordförande i Holmen om 600 000 kronor.

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Ägarandel i intresseföretag som producerar vatten- och vindkraft ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnad i förhållande till ägardel, vilket innebär att endast ett begränsat resultat uppstår i intresseföretaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområdet Holmen Energi.

I Spanien köps energi och returpapper från intresseföretag.

Den nya definitionen av närstående enligt IAS 24 innebär att även Husqvarna AB klassificeras som närstående. Holmen har inte haft några väsentliga transaktioner med detta bolag vare sig under 2010 eller 2011.

TRANSAKTIONER MED NÄRSTÄENDE

	FÖRSÄLJNING AV VAROR TILL NÄRSTÄENDE		INKÖP AV VAROR FRÅN NÄRSTÄENDE		ÖVRIGT (T EX RÄNTA, UTDELNING)		SKULD TILL NÄRSTÄENDE		FORDRAN PÅ NÄRSTÄENDE	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
KONCERNEN										
Intresseföretag	203	232	256	230	1	1	68	53	142	196
MODERBOLAGET										
Dotterföretag	102	124	1 905	141	6	11	1 951	1 451	3 351	2 835
Intresseföretag	203	232	32	4	1	1	19	-	69	81

För ersättningar till styrelseledamöter, se not 4.

NOT 23. Andelar i koncernföretag

MODERBOLAGET

	2011	2010
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Redovisat värde vid årets ingång	16 674	16 676
Ågartillskott	-	-
Försäljningar	-1	-3
Utgående balans 31 december	16 672	16 674
ACKUMULERADE UPPSKRIVNINGAR		
Redovisat värde vid årets ingång	2 299	2 299
Utgående balans 31 december	2 299	2 299
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR		
Redovisat värde vid årets ingång	4 658	4 658
Årets nedskrivning	-	-
Utgående balans 31 december	4 658	4 658
Redovisat värde vid årets utgång	14 314	14 315

Under året har ett antal fusioner och likvidationer inom koncernen genomförts med syfte att förenkla bolagsstrukturen. En fusion har genomförts i Holland och likvidationer har genomförts i Polen, Danmark och Australien. Resultat från likvidationer av koncernföretag redovisas på raden Försäljningar (-1 Mkr).

MODERBOLAGETS DIREKTA INNEHAV AV ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

ORG NR	SÄTE	ANTAL ANDELAR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE, TKR	ANDEL % *	BOKFÖRT VÄRDE, TKR
			2011		2010	
Holmen Paper AB	556005-6383	Norrköping	100	100	100	100
Iggesund Paperboard AB	556088-5294	Hudiksvall	1 000	100	100	100
Holmen Timber AB	556099-0672	Hudiksvall	1 000	100	100	100
Holmen Skog AB	556220-0658	Örnsköldsvik	1 000	100	83	83
Holmen Energi AB	556524-8456	Örnsköldsvik	1 000	100	100	100
Holmen Energi Elhandel AB	556537-4286	Stockholm	1 000	100	100	100
Holmens Bruk AB	556002-0264	Norrköping	49 514 201	100	8 867 752	8 867 752
Holmen Försäkring AB	516406-0062	Stockholm	10 000	100	45 304	45 304
MoDo Capital AB	556499-1668	Stockholm	1 000	100	71 552	71 552
Övriga svenska koncernföretag				874		874
Totalt svenska innehav				8 986 065		8 986 065
Holmen S.A.S., Frankrike	Paris	40 000	100	5 192	100	5 192
Holmen UK Ltd, Storbritannien	Workington	1 197 100	100	1 518 959	100	1 518 959
Holmen Paper UK Ltd **	London	-	100	-	100	-
Iggesund Paperboard (Workington) Ltd **	Workington	-	100	-	100	-
Holmen GmbH, Tyskland	Hamburg		100	655	100	655
Holmen Suecia Holding S.L., Spanien	Madrid	9 448 557	100	3 577 265	100	3 577 265
Holmen Paper Madrid S.L. **	Madrid	-	100	-	100	-
Cartón y Papel Reciclado S.A. (Carpa), Spanien **	Madrid	-	100	-	100	-
Iggesund Paperboard Asia Pte Ltd, Singapore	Singapore	800 000	100	4 273	100	4 273
Holmen B.V., Holland	Amsterdam	35	100	207 733	100	207 733
AS Holmen Mets, Estland	Tallinn	500	100	-	100	-
Övriga utländska koncernföretag				13 672		14 842
Totalt utländska innehav				5 327 749		5 328 919
Totalt				14 313 814		14 314 983

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

** Indirekta innehav.

NOT 24. Obeskattade reserver

MODERBOLAGET

	2011-12-31	BOKSLUTS-DISP.	2010-12-31
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR UTÖVER PLAN			
Immateriella anläggningstillgångar	4	1	3
Materiella anläggnings-tillgångar	6	1	5
Totalt	9	1	8
PERIODISERINGS-FONDER			
Taxering 2006	-	-520	520
Taxering 2007	490	-	490
Taxering 2008	570	-	570
Taxering 2009	53	-	53
Taxering 2010	707	-	707
Taxering 2011	170	-	170
Taxering 2012	560	560	-
	2 550	40	2 510
Totalt	2 559	41	2 518

NOT 25. Kassaflödesanalys

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2011	2010	2011	2010
BETALDA RÄNTOR OCH ERHÅLLEN UTDELNING				
Erhållen utdelning	-	-	14	14
Erhållen ränta	5	10	4	6
Betald ränta	-217	-218	-222	-166
Totalt	-212	-208	-201	-146

Förändring av kortfristiga skulder

Förändring av kortfristiga skulder avser till största delen upplåning under koncernens certifikatsprogram. Under koncernens certifikatprogram lånades det 2011 kortfristig sammanlagt 6 948 (5 425) Mkr uppdelat på flera olika lån, och återbetalades 6 640 (4 405) Mkr. För sammansättning av likvida medel, se not 13.

NOT 26. Viktiga bedömningar och uppskattningar

Upprättande av finansiella rapporter kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar som påverkar de redovisade beloppen. De bedömningar och uppskattningar som enligt företagsledningen är väsentliga för redovisade belopp i årsredovisningen och där det finns en betydande risk att framtida händelser och ny information kan förändra dessa bedömningar och uppskattningar inkluderar främst:

Biologiska tillgångar

Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser som kan användas för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. De mest väsentliga uppskattningar som görs vid värderingen är hur mycket avverkningen kan ökas i framtiden, hur priserna på massaved och timmer kommer att utvecklas, hur stor kostnadsinflationen kommer att bli samt vilken diskonteringsränta som används. I not 11 redogörs för känsligheten i värdering av förändringar av dessa uppskattningar. Under 2011 har uppvärdering av skogen skett baserat på en ny avverkningsplan samt ändrade pris- och kostnadsantaganden vilket har ökat det redovisade värdet av biologiska tillgångar med 3 593 Mkr. Tillhörande uppskjuten skatteskuld har ökat med 945 Mkr. Per 2011-12-31 uppgick det redovisade värdet av biologiska tillgångar till 15 771 Mkr och den tillhörande uppskjutna skatteskulden till 4 194 Mkr, netto 11 577 Mkr.

Skatt

Holmen har en stor skattetvist som inte är avslutad, vilket berör Holmens dotterbolag MoDo Capital. Länsrätten dömde i januari 2010 till bolagets nackdel. Holmen har överklagat domen till kammarrätten. Se not 7, 18 och 21.

Uppskjutna skattefordringar om netto 194 Mkr har redovisats i koncernen utifrån bedömningen att de sannolikt kommer att kunna utnyttjas och medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden. Därutöver fanns vid årsskiftet underskottsavdrag och skattemässiga temporära skillnader motsvarande cirka 700 Mkr i skatt som inte redovisats i koncernen utifrån bedömningsgrunden att utnyttjandet måste vara troligt. Se not 7.

Pensioner

Koncernens avsättning för pensioner uppgår till 358 Mkr baserat på förmånsbaserade pensionsförpliktelser värderade till 1 843 Mkr och förvaltningstillgångar avsatta för att täcka dessa om 1 485 Mkr. Värdet av pensionsförpliktelser beräknas utifrån antaganden om diskonteringsränta, inflation, framtida löneökningar och demografiska faktorer. Dessa antaganden uppdateras normalt årsvis vilket påverkar den redovisade pensionsskuldens storlek och eget kapital. Tillsammans med antagande om förväntad avkastning på förvaltningstillgångar påverkar dessa antaganden det kommande årets redovisade pensionskostnad. Se not 17.

Miljö

Avsättningar för kostnader för miljörelaterade insatser som sammanhänger med tidigare verksamhet har gjorts utifrån bedömningar över framtida återställandekostnad. Därutöver bedöms det finnas ett ansvar för miljörelaterade insatser som idag inte kan kvantifieras men som i framtiden kan komma att innebära kostnader. Se not 21.

Omstrukturering

Större personalneddragningar inom Holmen Paper pågår. Vid utgången av 2011 hade cirka 150 Mkr avsatts för att täcka kostnader för omstruktureringar. Några ytterligare större förändringar finns inte aviserade men om förutsättningarna skulle ändras kan behov av ytterligare avsättningar aktualiseras.

Nedskrivningsprövning

Holmen är skyldig att löpande pröva behovet av nya nedskrivningar och/eller behovet att återta nedskrivna värden. Under 2007 genomfördes en nedskrivning av goodwill och materiella anläggningstillgångar om totalt 1 603 Mkr inom affärsområdet Holmen Paper. Nedskrivningen baserades på beräkningar av återvinningsvärdet utifrån antaganden om framtida utveckling för pris, volym och kostnader samt beräknad marknadsmässig kapitalkostnad. Under 2010 gjordes ytterligare nedskrivning av materiella anläggningstillgångar om 555 Mkr inom affärsområdet Holmen Papers spanska verksamhet till följd av nedläggning av den ena pappersmaskinen i Madrid. Förändringar av förutsättningarna kan komma att påverka det beräknade återvinningsvärdet vid kommande nedskrivningsprövningar.

Förslag till vinstdisposition

	KRONOR
Till årsstämman förfogande står hos moderbolaget följande vinstmedel:	
Nettoresultat för räkenskapsåret 2011	1 189 038 337
Balanserade vinstmedel	4 049 407 434
	5 238 445 771
Styrelsen föreslår att till aktieägarna utdelas 8 kronor per aktie (83 996 162 aktier)	671 969 296
samt att återstående belopp balanseras	4 566 476 475

Styrelsen för Holmen AB har föreslagit att årsstämman 2012 beslutar om en utdelning om 8 kronor per aktie, totalt 672 Mkr, vilket är en ökning med 1 kr per aktie jämfört med föregående år. Förslaget följer styrelsens policy som innebär att beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Den föreslagna utdelningen motsvarar 17 procent av 2011 års resultat och innebär att 3,4 procent av det egna kapitalet i koncernen per 2011-12-31 delas ut.

Styrelsen har fastställt att koncernen ska ha en stark finansiell ställning med en skuldsättningsgrad, beräknad som den finansiella nettoskulden i relation till det egna kapitalet, som ligger inom intervallet 0,3-0,8. Skuldsättningsgraden uppgick per 2011-12-31 till 0,32. Den föreslagna utdelningen skulle öka skuldsättningsgraden med cirka 0,05.

Det egna kapitalet i Holmen AB uppgick per 2011-12-31 till 11 153 Mkr, varav fritt eget kapital 5 238 Mkr. Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt 4 kap 14a § årsredovisningslagen har påverkat det egna kapitalet med 31 Mkr. Koncernens egna kapital uppgick per 2011-12-31 till 19 773 Mkr. I enlighet med IFRS finns ingen uppdelning av koncernens egna kapital i bundet respektive fritt.

Styrelsen bedömer att utdelning till aktieägarna med föreslaget belopp är försvarlig med hänsyn till de krav på både bolag och koncern som verksamhetens art, omfattning och

risker ställer på storleken av eget kapital och med hänsyn också till konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Den finansiella ställningen förblir fortsatt stark efter den föreslagna utdelningen och bedöms vara fullt tillräcklig för att bolaget ska ha förmåga att fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt och möjlighet att göra eventuella nödvändiga investeringar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 22 februari 2012. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 29 mars 2012.

Stockholm den 22 februari 2012

Fredrik Lundberg
Ordförande

Lars G Josefsson
Styrelseledamot

Ulf Lundahl
Styrelseledamot

Carl Bennet
Styrelseledamot

Carl Kempe
Vice ordförande

Göran Lundin
Styrelseledamot

Steewe Björklundh
Styrelseledamot

Hans Larsson
Styrelseledamot

Karin Norin
Styrelseledamot

Kenneth Johansson
Styrelseledamot

Louise Lindh
Styrelseledamot

Magnus Hall
Styrelseledamot och
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 23 februari 2012.

KPMG AB

George Pettersson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Holmen Aktiebolag
Org nr 556001-3301

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Holmen Aktiebolag (publ) för år 2011. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 4–88.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur företaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredo-

visningslagen, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Holmen Aktiebolag (publ) för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorens ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vår revisionsberättelse har lämnats den 23 februari 2012.

KPMG AB

George Pettersson

Auktoriserad revisor

Årsstämma

Holmen AB:s årsstämma 2012 hålls torsdagen den 29 mars kl.15.00 i Vinterträdgården, Grand Hôtel (ingång Royal), Stockholm.

Deltagande i stämman

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska dels

- vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken senast fredagen den 23 mars 2012,
- anmäla sitt deltagande senast fredagen den 23 mars 2012.

Anmälan om deltagande kan göras på följande sätt:

- brev till Holmen AB, Koncernstab Juridik, Box 5407, 114 84 Stockholm
- epost till info@holmen.com
- Holmens webbplats www.holmen.com
- telefon 08-666 21 11
- fax 08-666 21 80.

För att få delta i stämman måste aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier tillfälligt inregistrera dessa i eget namn hos Euroclear Sweden. Sådan omregistrering måste vara verkställd senast fredagen den 23 mars 2012.

Utdelning

Styrelsen har föreslagit att till aktieägarna ska utdelas 8 (7) kronor per aktie. Som avstämningsdag för erhållande av utdelning har styrelsen föreslagit tisdagen den 3 april 2012. Om årsstämman beslutar enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av Euroclear Sweden tisdagen den 10 april 2012. Aktieägare ombeds underrätta sitt konförende institut om ändringar av namn och adress.

Femårsöversikt hållbarhet

Data från alla delar av koncernen samlas in på samma sätt, sammanställs och kvalitetssäkras. För personaldata är nyckeltalen gängse inom industrin. Huvuddelen av mätetalen samlas in varje månad via lönesystemen.

Jämfört med föregående år har inga väsentliga förändringar gjorts i principerna för redovisningen.

En del av de uppgifter som ingår i denna redovisning tas fram redan i slutet av det år de beskriver och kan därför avvika något från de slutliga som rapporteras till myndigheterna. Det innebär att några av de personal- och miljödata som nu redovisas för 2010 kan ha reviderats.

Produktionen vid Bravikens Sågverk startade i början av 2011.

Personal- och miljödata från sågverket finns inkluderade i redovis-

ningen för 2011. Under året stängdes en av pappersmaskinerna vid bruket i Madrid. I och med detta minskade kapaciteten med 170 000 ton. Detta har i någon mån påverkat redovisningen för 2011 jämfört med tidigare år.

Tillståndsmyndigheternas villkor för utsläpp till luft och vatten kräver kontinuerliga provtagningar enligt specificerade regler. Holmen rapporterar miljödata till tillsynsmyndigheterna månads- och årsvis. All rapportering till de svenska myndigheterna är allmänt tillgänglig genom den så kallade offentlighetsprincipen. Data från samtliga bruk rapporteras årligen till EU.

Holmen redovisar miljöskyddskostnader i enlighet med Statistiska Centralbyråns (SCB) riktlinjer.

Personal	2011 ¹⁾	2010	2009	2008 ²⁾	2007 ²⁾
ANSTÄLLDA					
Medelantal	4 041	4 241	4 577	4 829	4 931
varav kvinnor, %	19,2	19,0	18,6	17,9	16,4
varav tillfälligt anställda, % ³⁾	6,6	6,7	6,6	7,0	7,2
Medelålder	46,1	45,8	46,3	45,0	45,5
SJUKFRÅNVARO, %					
Totalt	3,5	3,5	3,7	4,3	4,5
varav frånvaro längre än 60 dagar	1,2	1,1	1,4	2,7	2,7
Friskhetsindex (andel medarbetare utan någon sjukdag under året)	48	47	47	44	–
JÄMSTÄLLDHET, %					
Kvinnliga chefer av totalt antal chefer	19,1	16,5	15,8	12,9	8,9
Rekryterade kvinnor av totalt antal rekryterade	26	18	27	31	23
UTBILDNING, %					
Grundskola	18	19	19	21	21
Gymnasium	60	60	61	61	61
Högskola, minst två år	22	21	20	18	18
Rekryterade med högskoleutbildning, andel av alla nyanställda, senaste 3 åren	48	45	45	–	34
Rekryterade kvinnor med högskoleutbildning, senaste 3 åren	63	55	57	–	–
PERSONALOMSÄTTNING, %					
Personalomsättning	8,9	9,3	10,7	9,2	6,0
varav uppsagda	3,5	3,7	6,5	1,3	–
varav pensionering	1,9	3,9	2,5	3,7	–
varav eget val	3,5	1,7	1,6	4,2	–
Rekrytering	4,4	3,3	3,5	6,5	5,9
ARBETSOLYCKOR ANTAL/1 000 ANSTÄLLDA					
Arbetsolyckor, mer än 8 timmars frånvaro	19,1	24,8	24,9	31,5	22,7
FAKTLIG SAMVERKAN, %					
Enheter med oberoende fackföreningar	96	97	97	97	97
Facklig anslutningsgrad	71	70	75	76	83
MEDARBETARUNDERSÖKNING⁴⁾					
Inblickindex	642	–	623	–	601
Ledarskapsindex	55	–	58	–	56

1) Data och beräkningar baseras på 3 991 anställda. Några mindre enheter utanför Sverige med totalt 54 anställda är inte inkluderade.

2) Vissa data saknas för 2007 och 2008 på grund av införande av nytt HR-system.

3) Andelen deltidsanställda är låg, mindre än 5 procent.

4) Medarbetarundersökningen genomförs vartannat år, nästa gång 2013.

Produktion och miljö	2011	2010	2009	2008	2007
<i>INTERN RÅVARUANSKAFFNING</i>					
Avverkning i egna skogar					
Timmer, 1 000 m ³ fub	1 378	1 353	1 406	1 383	1 214
Massaved, 1 000 m ³ fub	1 610	1 646	1 491	1 266	1 361
Biobränsle, GWh	433	462	540	190	73
Elproduktion, vattenkraft GWh	1 230	1 145	1 090	1 128	1 193
<i>PRODUKTION, 1 000 TON</i>					
Tidningspapper	783	812 ¹⁾	897 ¹⁾	1 073 ¹⁾	1 144 ¹⁾
MF Magasin, bok, telefonkatalogpapper	729	685 ¹⁾	606 ¹⁾	598 ¹⁾	584 ¹⁾
SC-papper	135	135	137	149	131
Bestruket tryckpapper	27	80	75	212	175
Kartong	480	474	471	494	514
Marknadsmassa	42	40	48	62	50
Trävaror, 1 000 m ³	560	285	291	279	272
<i>RÅVAROR, 1 000 TON</i>					
Virke, milj m ³ fub ²⁾	4,94	4,44	4,49	4,79	4,66
Returfiber	683	790	813	999	1040
Inköpt massa	118	118	128	166	174
Värmeenergi, GWh	5 602	5 839	5 634	6 181	6 148
Elenergi, GWh	4 588	4 625	4 681	5 156	5 122
Vattenanvändning, milj m ³	82	82	84	93	92
Processavloppsvatten, kyl- och tätningsvatten ³⁾ , milj m ³	80	55	57	64	63
Plastgranulat/folieringsmaterial	2,1	2,3	2,4	2,4	2,5
Kemikalier ⁴⁾	134	153	125	155	178
Fyllmedel, pigment	177	204	195	265	268
<i>VÄRMEENERGI, GWh</i>					
Produktion vid bruk från returlutar, bark och vedrester	2 874	2 942	2 916	2 959	2 829
Återvunnet i TMP-processen ⁵⁾	1 201	1 152	1 093	952	955
Inköpt, naturgas och olja ^{6,7)}	1 527	1 744	1 625	2 270	2 364
<i>ELENERGI, GWh</i>					
Egen vattenkraft	1 230	1 145	1 090	1 128	1 193
Egen vindkraft	5	4	1	–	–
Produktion vid bruk	440	481	384	485	472
Inköpt ^{6,7)}	2 913	2 995	3 207	3 543	3 457
<i>UTSLÄPP TILL LUFT, TON</i>					
Svaveldioxid (räknat som svavel, S)	132	176	199	235	230
Kväveoxider	1 468	1 465	1 608	1 697	1 670
Stoft	120	98	91	131	118
Koldioxid, 1 000 ton					
-Fossil	259	302 ⁸⁾	251 ⁸⁾	399	419
-Biogen	1 073	1 082	988	1 062	1 096
<i>UTSLÄPP TILL VATTEN, TON</i>					
COD (organisk substans), 1 000 ton	19,8	19,2 ⁹⁾	19,9	25,2	24,5
Suspenderande ämnen, 1 000 ton	3,7	3,5 ⁹⁾	3,7	5,4	4,7
AOX (klorerad organisk substans)	54,3	53,6	54,3	66,3	66,1
Kväve	250	243	269	374	318
Fosfor	15,7	14,7	19,4	27,3	20,4
<i>AVFALL/BIPRODUKTER, 1 000 TON</i>					
Farligt ⁹⁾	0,8	0,7	1,4	1,6	0,8
Deponerat (vått)	18	24	23	35	43
Nyttiggjort eller återvunnet ¹⁰⁾	398	432	435	496	468
Energiproduktion, internt/externt	798	553	513	763	745
<i>LEVERANSER</i>					
Värmeenergi, GWh	182	123	115	107	106
Tallolja, 1 000 ton ¹¹⁾	8,4	4,4	4,0	5,5	10,0

Elenergi	2011	2010	2009	2008	2007
<i>ANDEL AV HOLMENS TOTALA ANVÄNDNING, %</i>					
Egen vattenkraft/vindkraft	27	25	23	22	23
Egen mottrycks kraft	10	10	8	9	8
Inköpt elenergi	63	65	69	69	69

Värmeenergi	2011	2010	2009	2008	2007
<i>ANDEL AV HOLMENS TOTALA ANVÄNDNING, %</i>					
Biobränsle	51	50	52	48	46
Återvunnen värmeenergi	21	20	19	15	14
Naturgas	12	15	13	15	14
Olja, gasol	8	8	6	12	16
Inköpt värmeenergi	8	7	10	10	10

Miljöskydd	2011	2010	2009	2008	2007
<i>KOSTNADER/INTÄKTER, MKR</i>					
Investeringar (behandlande och förebyggande)	91 ¹⁾	50 ²⁾	129 ²⁾	128 ²⁾	20 ²⁾
El- och värmebesparande investeringar	211 ³⁾	52	34	396	189
Miljöskatter och avgifter	23 ⁴⁾	35	35	60	62
Interna och externa miljökostnader ⁵⁾	202	188 ²⁾	197	224	198
Skogsbrukets miljökostnader ⁶⁾	90	70	60	60	60
Utsläppsrätter – intäkter	40	26	24	18	1
Elcertifikat – intäkter	31	56	71	72	49

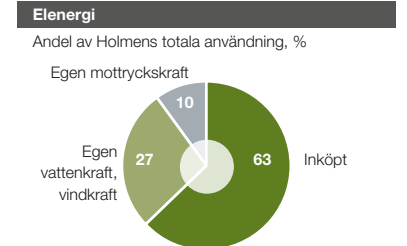
- 1) Huvuddelen av angivet belopp utgörs av installation av reningsutrustning för svaggaser i samband med ny sodapanna vid Iggesunds Bruk. Kostnader för anläggningen för rening av avloppsvatten vid samma bruk utgör också en betydande del av angivet belopp.
- 2) Korrigerad uppgift sedan redovisningen 2010. För investeringar inkluderas nu även förebyggande miljöskydd.
- 3) Huvuddelen av angivet belopp utgörs av miljörelaterade delar för den nya biobränslepannan vid bruket i Workington. Miljörelaterade kostnader för den nya sodapannan vid Iggesunds Bruk utgör också en betydande del.
- 4) Avgifter för inköpt vatten och avfallshantering utgör cirka 50 procent av angivet belopp. Från och med 2011 gäller en energiskatt (har ersatt koldioxidskatten) i Sverige på användningen av fossila bränslen. Av angivet belopp utgörs cirka 30 procent av denna energiskatt. Resterande del utgörs av erlagd svavelskatt och kväveoxidavgift.
- 5) Här inkluderas kostnader för miljöpersonal, drift av reningsutrustning, avfallshantering, ledningssystem, tillsyn, miljöutbildning, tillståndsansökningar, miljökonserter samt kostnader för åtgärder vid avslutade verksamheter.
- 6) Skogsbrukets miljökostnader beräknas som värdet på det virke som av miljöskäl inte avverkas. Miljöåtgärderna i Holmens skogsbruk innebär att 10 procent av den produktiva skogsmarksarealen undantas från brukande och att således cirka 10 procent av den möjliga volymen inte tas ut. Det årliga bortfallet av intäkter värderas till cirka 90 Mkr.

Holmens skogar 2011	
Total landareal	1 265 100 ha
Produktiv skogsmark	1 032 800 ha
-därav avsatta naturområden	69 700 ha
-produktiv mark exkl. naturområden	963 100 ha
Impediment	232 300 ha
Virkesförråd, per hektar	116 m ³ sk
Virkesförråd inkl. naturområden	118 milj m ³ sk
Virkesförråd exkl. naturområden	106 milj m ³ sk

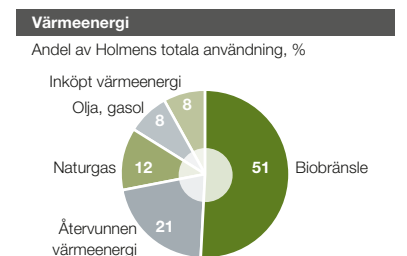
Kommentarer till tabellen på sidan 92

- 1) Fr o m 2011 har uppdelningen mellan produktområdena Tidningspapper respektive MF Magasin, bok, telefonkatalogpapper ändrats vilket medfört en omfördelning mellan dessa båda produktområden. Uppgifterna för 2007–2010 har räknats om i enlighet med detta. 2) För koncernen är virkesförbrukningen beräknad netto med hänsyn till interna leveranser av flis från sågverken till de närliggande bruken. 3) Processavloppsvatten 58 milj m³. Kyl- och tätningsvatten 22 milj m³ (ny uppgift för 2011). 4) 100 procent aktiv substans. 5) Av använd el vid TMP-tillverkningen vid Bravikens Pappersbruk och Hallsta Pappersbruk bildas värmeenergi som återvinns och används i produktionen. 6) Redovisningen inkluderar data för gasförbrukningen och tillhörande utsläpp kopplade till Holmens andel av elproduktionen vid det hälftenägda gaskombikraftverket (COGEN) vid Holmen Paper Madrid. Värmeleveransen från anläggningen inkluderas också. 7) Utsläppen av fossil koldioxid från produktion av inköpt värme- och elenergi uppgick för 2011 till cirka 163 000 ton för bruket i Workington och cirka 39 000 ton för bruket i Madrid. 8) Korrigerad uppgift sedan redovisningen 2010. 9) Farligt avfall tas om hand av auktoriserade återvinningsföretag. I hamnar vid tre av Holmens bruk omhändertas oljehaltigt avfall från båtar som angör hamnarna. För 2011 uppgick mängden av detta avfall till 1 200 ton. 10) Avfall använt bland annat som anläggningsmaterial, konstruktionsmaterial eller för tillverkning av jordprodukter. 11) För leverans till kemikalieindustrin.

Energiförsörjningen i Holmen 2011

Holmen äger helt eller delvis 21 vattenkraftverk. Mottryckskraften produceras vid industrierna. Den elenergi som köps in är i Sverige huvudsakligen producerad med hjälp av vattenkraft och kärnkraft.

Vid Iggesunds Bruk genereras stora mängder värmeenergi genom att bränna vedhaltiga lutar. Betydande mängder genereras också genom att elda bark. Vid pappersbruken i Hallsta och Braviken återvinns värmeenergi från tillverkningen av TMP. Vid bruken i Workington och Madrid används naturgas.

Ekonomisk tioårsöversikt

MKR	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
RESULTATRÄKNING										
Nettoomsättning	18 656	17 581	18 071	19 334	19 159	18 592	16 319	15 653	15 816	16 081
Rörelsens kostnader	-15 501	-15 026	-15 175	-16 630	-15 548	-14 954	-13 205	-12 570	-12 306	-12 205
Avskrivningar enligt plan	-1 260	-1 251	-1 320	-1 343	-1 337	-1 346	-1 167	-1 156	-1 166	-1 153
Andel i intresseföretags resultat	84	28	45	50	12	11	20	25	-6	-10
Jämförelsestörande poster*	3 593	264	-	-361	557	-	-	-	-	-
Rörelseresultat	5 573	1 596	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713
Finansnetto	-244	-208	-255	-311	-261	-247	-233	-206	-212	-149
Resultat före skatt	5 328	1 388	1 366	740	2 582	2 056	1 734	1 746	2 126	2 564
Skatt	-1 374	-684	-360	-98	-1 077	-597	-478	-471	-675	-605
Årets resultat	3 955	704	1 006	642	1 505	1 459	1 256	1 275	1 451	1 959
Resultat per aktie, efter utspädning, kr	47,1	8,4	12,0	7,6	17,8	17,2	14,8	15,1	17,5	23,6
NETTOOMSÄTTNING										
Holmen Paper	8 631	8 142	9 303	10 443	10 345	10 140	8 442	7 814	7 788	8 164
Iggesund Paperboard	5 109	4 849	5 023	4 860	5 100	5 240	4 860	4 877	4 920	4 850
Holmen Timber	875	586	553	499	589	465	460	492	510	572
Holmen Skog	6 348	5 585	4 799	5 443	4 775	4 042	3 858	3 780	3 613	3 538
Holmen Energi	1 807	1 932	1 628	1 834	1 590	1 691	1 480	1 258	1 337	1 120
Eliminering av intern nettoomsättning	-4 113	-3 513	-3 236	-3 745	-3 239	-2 986	-2 781	-2 568	-2 352	-2 163
Koncernen	18 656	17 581	18 071	19 334	19 159	18 592	16 319	15 653	15 816	16 081
RÖRELSERESULTAT										
Holmen Paper	228	-618	340	280	623	754	631	487	747	1 664
Iggesund Paperboard	863	817	419	320	599	752	626	809	1 001	818
Holmen Timber	-136	20	21	13	146	80	13	5	18	-6
Holmen Skog	739	818	605	632	702	643	537	586	516	450
Holmen Energi	406	495	414	327	272	197	301	178	193	-26
Koncerngemensamt och elimineringar	-120	-200	-178	-159	-56	-123	-141	-113	-137	-187
Koncernen	1 980	1 332	1 620	1 412	2 286	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713
Jämförelsestörande poster*	3 593	264	-	-361	557	-	-	-	-	-
Koncernen	5 573	1 596	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713
KASSAFLÖDE										
Resultat före skatt	5 328	1 388	1 366	740	2 582	2 056	1 734	1 746	2 126	2 564
Justeringsposter	-2 561	811	1 163	1 797	629	1 225	914	1 031	1 169	1 050
Betalda inkomstskatter	-557	-704	-334	-192	-390	-664	-516	-378	-727	-472
Förändringar i rörelsekapital	-109	28	678	-686	-345	-259	339	-68	-125	356
Kassaflöde från den löpande verksamheten	2 101	1 523	2 873	1 660	2 476	2 358	2 471	2 331	2 443	3 498
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 733	-1 597	-818	-1 124	-1 315	-947	-3 029	-1 195	-726	-1 810
Kassaflöde efter investeringar	368	-74	2 054	536	1 161	1 411	-558	1 136	1 717	1 688
Aktieåterköp	-	-	-	-138	-	-	-	-	-	-
Nyemission genom konvertering och teckning	-	-	-	-	-	-	-	474	-	-
Utbetald utdelning	-588	-588	-756	-1 017	-1 017	-932	-848	-3 199	-880	-800

* Jämförelsestörande poster:

År 2007: Nedskrivning av goodwill om -569 Mkr och materiella anläggningstillgångar om -1 034 Mkr inom Holmen Paper, återföring av 60 Mkr avseende tidigare nedskrivning av anläggningstillgångar inom Holmen Timber och omvärdering skog om 2 100 Mkr inom Holmen Skog.

År 2008: -298 Mkr för nedläggning av Wargöns Bruk och -115 Mkr för nedläggning av PM 2 vid Hallsta Pappersbruk samt 52 Mkr i resultateffekter till följd av branden vid Bravikens Pappersbruk.

År 2010: Nedskrivning av anläggningstillgångar om -555 Mkr, omstrukturingskostnader om -231 Mkr och omvärdering av skog om 1 050 Mkr.

År 2011: Omvärdering av skog om 3 593 Mkr.

För en tioårsöversikt med data per aktie, se sidan 51.

MKR	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	28 313	24 058	23 610	24 329	24 099	23 258	23 702	21 354	18 878	19 442
Uppskjuten skattefordran	194	210	304	342	301	354	352	273	295	194
Aktier och andelar	1 828	1 760	1 780	1 836	1 753	1 742	1 739	1 754	1 767	1 721
Omsättningstillgångar	6 642	6 950	6 075	7 268	6 549	6 138	5 709	5 149	4 743	4 922
Finansiella fordringar	128	262	225	175	147	165	132	92	105	54
Likvida medel	112	193	182	653	394	484	580	367	570	634
Summa tillgångar	37 217	33 432	32 176	34 602	33 243	32 141	32 214	28 989	26 358	26 967
Eget kapital	19 773	16 913	16 504	15 641	16 932	16 636	16 007	15 635	15 366	15 185
Uppskjuten skatteskuld	6 630	5 910	5 045	4 819	5 482	5 030	5 143	5 177	4 557	4 370
Finansiella skulder och räntebärande avsättningar	6 499	6 227	6 091	8 332	6 518	6 634	7 351	5 335	4 044	4 496
Rörelseskulder	4 313	4 383	4 536	5 809	4 311	3 841	3 713	2 842	2 391	2 916
Summa eget kapital och skulder	37 217	33 432	32 176	34 602	33 243	32 141	32 214	28 989	26 358	26 967
OPERATIVT KAPITAL										
Holmen Paper	6 606	6 954	8 789	10 237	9 971	11 541	11 452	9 659	9 461	9 884
Iggesund Paperboard	5 041	4 313	4 114	4 254	4 180	3 935	3 965	3 871	3 885	3 963
Holmen Timber	1 507	1 192	396	366	345	208	230	231	277	258
Holmen Skog	16 278	12 597	11 384	11 415	11 264	9 001	8 919	8 842	6 383	6 429
Holmen Energi	3 253	3 235	3 207	3 006	2 960	2 965	2 958	2 930	2 926	2 877
Koncerngemensamt och övrigt	-217	93	-963	-1 654	-630	-354	-87	-118	65	-242
Operativt kapital	32 469	28 385	26 929	27 623	28 090	27 297	27 437	25 415	22 997	23 169
Uppskjuten skatteskuld, netto	-6 436	-5 700	-4 741	-4 477	-5 181	-4 676	-4 791	-4 904	-4 262	-4 176
Sysselsatt kapital	26 032	22 684	22 188	23 146	22 909	22 621	22 646	20 511	18 735	18 993
NYCKELTAL										
RÖRELSEMARGINAL, % *										
Holmen Paper	3	-8	4	3	6	7	7	6	10	21
Iggesund Paperboard	17	17	8	7	12	14	13	17	20	17
Holmen Timber	-16	4	4	3	24	17	3	1	3	-1
Koncernen	11	8	9	7	12	12	12	12	15	17
AVKASTNING OPERATIVT KAPITAL, % *										
Holmen Paper	3	neg	4	3	5	6	6	5	8	17
Iggesund Paperboard	19	20	10	8	15	19	16	20	25	20
Holmen Timber	neg	3	6	4	64	38	6	2	7	neg
Holmen Skog	6	7	5	6	8	7	6	7	8	7
Holmen Energi	13	15	13	11	9	7	10	6	7	5
Koncernen	7	5	6	5	8	8	7	8	10	13
NYCKELTAL										
Avkastning på sysselsatt kapital, % *	9	6	7	6	10	10	9	10	12	16
Avkastning på eget kapital, %	23	4	6	4	9	9	8	8	10	14
Skuldsättningsgrad	0,32	0,34	0,34	0,48	0,35	0,36	0,41	0,31	0,22	0,25
LEVERANSER										
Tidnings- och journalpapper, 1 000 ton	1 668	1 732	1 745	2 044	2 025	2 021	1 764	1 731	1 655	1 528
Kartong, 1 000 ton	474	464	477	494	516	536	492	501	481	453
Trävaror, 1 000 m ³	487	285	313	266	262	248	229	195	189	220
Avverkning egen skog, milj m ³	3,0	3,0	2,9	2,6	2,6	2,6	2,3	2,6	2,7	2,5
Egen vattenkraft, GWh	1 230	1 145	1 090	1 128	1 193	934	1 236	1 054	867	1 048

Redovisat enligt IFRS från 2004. För Holmens del är den främsta skillnaden mellan IFRS och tidigare redovisningsprinciper att skogstillgångar värderas och redovisas till verkligt värde, att goodwill inte skrivs av planmässigt samt att marknadsvärdet på finansiella tillgångar och skulder som säkringsredovisats tas upp i balansräkningen.

* Exkl. jämförelsestörande poster.

Definitioner och ordlista

Avkastning på operativt kapital

Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster och överlåtna verksamheter) uttryckt i procent av genomsnittligt operativt kapital.

Avkastning på sysselsatt kapital

Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster och överlåtna verksamheter) uttryckt i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Avkastning på eget kapital

Årets resultat uttryckt i procent av genomsnittligt eget kapital beräknat utifrån kvartalsdata.

Biobränsle

Förnybara bränslen, exempelvis ved, returlutar, bark och tallolja. Bränslen som inte orsakar något nettotillskott av koldioxid till atmosfären, eftersom den mängd koldioxid som bildas vid förbränning är en del av kolcykeln.

Bioraffinaderi

Koncept för storskalig produktion av biobaserade "gröna" material, kemikalier och bränslen, gärna integrerat i ett massa- och pappersbruk för optimalt utnyttjande av vedråvarans olika beståndsdelar.

Bulk

Mått på papperets volym. Papper med samma ytvikt kan ha olika tjocklek beroende av papperets bulk. Hög bulk innebär tjockt, men förhållandevis lätt papper.

Certifiering

Granskning gjord av tredje part. Ett certifikat är ett dokument som visar att villkoren för certifiering är uppfyllda.

COD

Kemiskt syreförbrukande ämnen. Ett mått på den mängd syre som behövs för fullständig nedbrytning av organiskt material i vatten (chemical oxygen demand).

DIP

Massa tillverkad av avsvärtat returpapper (de-inked pulp).

EBIT

Rörelseresultat, resultat före finansnetto och skatt.

Elhybridskotare

Ett fordon som drivs med elhybrideknik. Vid optimala förhållanden beräknas bränsleförbrukningen vara 20–25 procent lägre än för en vanlig skotare och koldioxidutsläppen reduceras.

Employer branding

En arbetsgivares varumärke gentemot potentiella, nuvarande och tidigare anställda.

EV

Börsvärde plus finansiell nettoskuld.

FBB

Flerskiktsskartong av mekanisk och kemisk massa (folding boxboard).

Finansiella tillgångar

Långfristiga och kortfristiga finansiella fordringar samt likvida medel.

Finansiell nettoskuld

Långfristiga och kortfristiga finansiella skulder och avsättningar för pensioner reducerat med finansiella tillgångar.

Fosfor (P)

Ett grundämne som ingår i ved. För stor mängd fosfor i vattnet kan orsaka övergödning (eutrofiering) och syretätning.

Fossila bränslen

Bränslen baserade på kol- och väteföreningar från sediment eller sedimenterad berggrund – främst kol, olja och naturgas.

FSC®

Forest Stewardship Council®. FSC® är en organisation som verkar för att världens skogar brukas på ett sätt som är acceptabelt miljömässigt, socialt och ekonomiskt.

Fyllmedel

Fyllmedel, till exempel mald marmor och kaolinlera, används för att fylla ut papperet och göra det jämnare och ljusare.

GRI

Global Reporting Initiative. Internationellt samarbetsorgan där olika intressegrupper arbetat fram globala riktlinjer för hur företag ska redovisa det som rymms under begreppet hållbar utveckling.

GROT

Spill som uppstår när skördaren apterat trädstockarna, till exempel grenar och toppar.

Impediment

Det som inte är produktiv skogsmark klassas som impediment (berg, myr, sjö, fastighet).

IPPC

Integrated Pollution Prevention and Control. EU:s miljölagstiftning om integrerad, individuell prövning och tillsyn av större industriföretag.

ISO 14001

En internationell standard för miljöstyrning. Viktiga principer i ISO 14001 är regelbundna miljörevisioner och gradvis höjning av kraven.

ISO 9001

En internationell standard gällande ledningssystem för kvalitet. Riktat sig i första hand till företag och organisationer som vill förbättra sin verksamhet utifrån aspekterna nöjdare kunder och minskade kostnader.

Kassaflöde efter investeringar

Kassaflöde från den löpande verksamheten minskat med kassaflöde från investeringsverksamheten.

Koldioxid (CO₂)

Kol är livets byggsten och ingår i allt levande. Biogen koldioxid frigörs när biologiskt material mulnar eller när ved eldas. Fossil koldioxid frigörs när kol, olja eller naturgas eldas.

Kväve (N)

Ett grundämne som ingår i ved. Utsläpp av kväve till vatten kan orsaka övergödning.

Kväveoxider (NO_x)

Gaser vilka består av kväve och syre som bildas vid förbränning. I fuktig luft omvandlas kväveoxider till salpetersyra som försurar nederbörden. Kväveoxider har också en gödslande effekt.

LWC

Bestruket trähålligt papper. Används främst till tidskrifter och kataloger (light weight coated).

MF Magasin

Obestruket trähålligt papper som används till magasin, kataloger och direktreklam (machine finished).

M*FUB

Kubikmeter fast mått under bark, det vill säga verklig volym (inget tomrum mellan stockarna) av helstam eller stamved exklusive bark och trädtopp. Används vanligen som mått på avverkat virke.

M*SK

Skogskubikmeter. Volymen av trädstammar, inklusive bark, från stubben till toppen. Används vanligen som mått på växande skog.

MTN län

Obligationslån upptagna under Holmens medium term note program.

MWC

Bestruket trähålligt papper. Används till tidskrifter, kataloger och reklamtryck (medium weight coated).

Operativt kapital

Balansomslutningen reducerad med finansiella fordringar, likvida medel, uppskjuten skattefordran, rörelseskulder, avsättning för skatt samt övriga avsättningar. Genomsnittsvärden beräknas utifrån kvartalsdata.

Rörelseresultat

Resultat före finansnetto och skatt.

PEFC

Programme for the Endorsement of Forest Certification är en internationell skogsstandard.

Resultat per aktie

Årets resultat dividerat med vägt genomsnitt av antalet utestående aktier justerat för eventuellt återköp av aktier under året. Resultat per aktie efter utspädning innebär att eventuell utspädningseffekt från utestående köpoptioner har beaktats.

RMP

Massa framställd genom raffinering av flis med eller utan kemisk eller termisk behandling (refiner mechanical pulp).

Rörelsemarginal

Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster) uttryckt i procent av nettoomsättning.

SC-papper

Superkalanderat papper. Obestruket, glättat journalpapper (super calender).

Skuldsättningsgrad

Finansiell nettoskuld dividerad med summan av eget kapital och eventuella minoritetsintressen.

Slipmassa

Mekanisk massa framställd genom slipning av ved mot slipsten.

Soliditet

Eget kapital plus eventuella minoritetsintressen uttryckt i procent av balansomslutningen.

SBB

Flerskiktsskartong av blekt kemisk massa (solid bleached board).

Stoft

Askpartiklar som bildas vid förbränning av exempelvis bark eller lut.

Suspenderande ämnen (SÅ)

Vattenburna ämnen som består av fibrer och partiklar som till stor del kan avlägsnas med ett finmaskigt filter.

Sulfatmassa

Kemisk massa som tillverkas genom att ved kokas under högt tryck och vid hög temperatur med så kallad vitlut (natriumhydroxid och natriumsulfid).

Svaveldioxid (SO₂)

En gas bestående av svavel och syre som bildas vid förbränning av svavelhaltiga bränslen, till exempel olja. I kontakt med fuktig luft omvandlas svaveldioxid till svavelsyra som försurar nederbörden.

Sysselsatt kapital

Operativt kapital reducerat med netto av uppskjuten skattefordran och uppskjuten skatteskuld. Genomsnittsvärden beräknas utifrån kvartalsdata.

Tallolja

Biprodukt från sulfatmassaprocessen som används för tillverkning av bland annat såpa och färger. Är också ett utmärkt biobränsle.

TMP

Termomekanisk massa. Erhålls genom att granflis värms och därefter mals i raffinörer (thermo mechanical pulp).

Omslaget för årsredovisningen är tryckt på Iggesund
Paperboards kartong Invercote® Creato matt 280 g/m².
Det ärpräglat och UV-lackerat.

Årsredovisningen är producerad av Holmen.
Layout: LEON AB i samarbete med Holmen.
Grafisk produktion: Gylling Produktion.
Foto: Rolf Andersson, Michael Pfeiffer med flera.
Tryck: Danagård LITHO.

HOLMEN

Holmen AB (publ) • Box 5407, 114 84 STOCKHOLM

Tel 08-666 21 00 • Fax 08-666 21 30 • E-post info@holmen.com • www.holmen.com • Orgnr 556001-3301 • Säte Stockholm